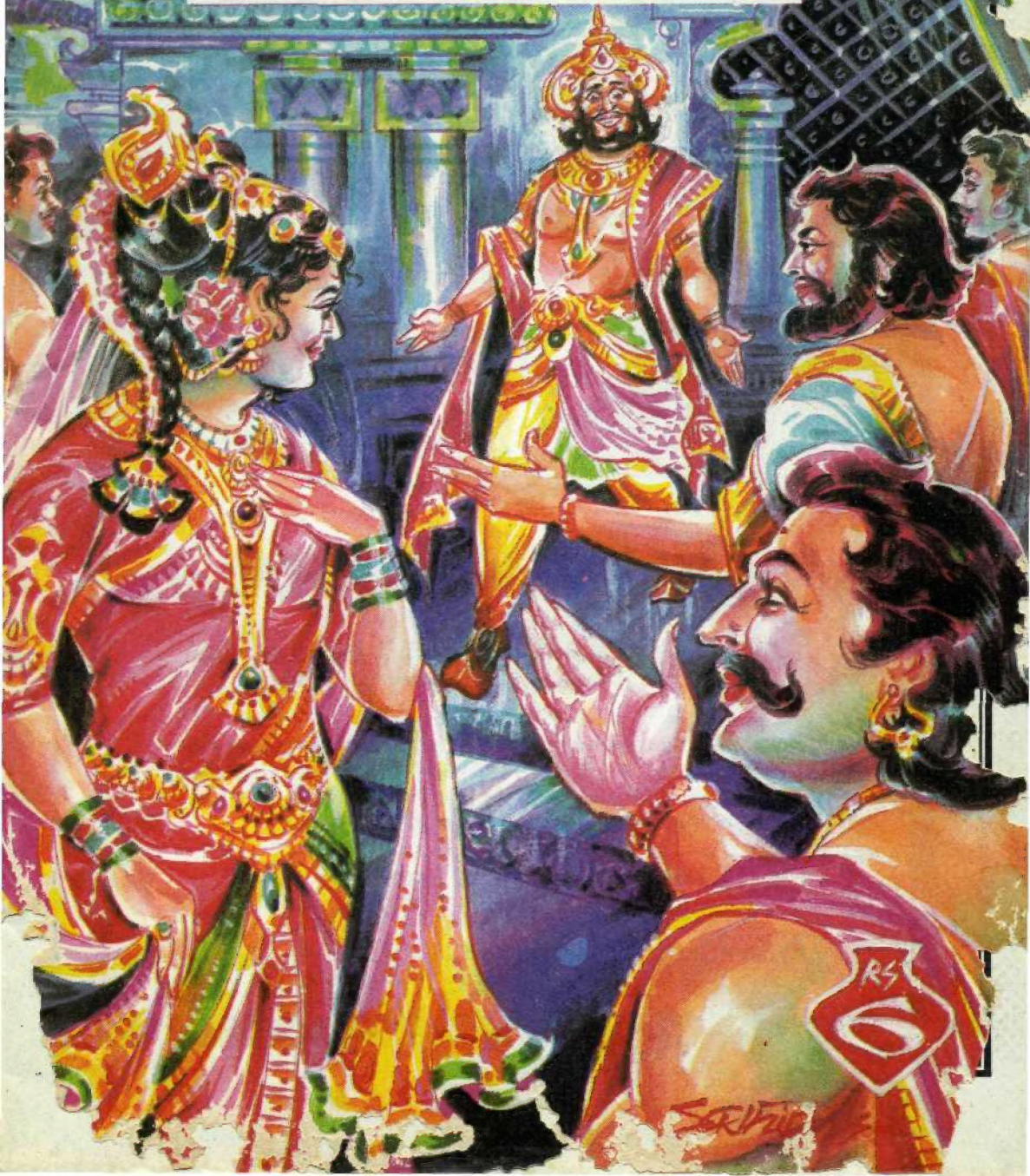

చందమామ

డిసెంబర్ 1997

RS
6

SARITHA

CHANDAMAMA

It unfolds the glory of India—both past and present—through stories, month after month.

Spread over 64 pages teeming with colourful illustrations, the magazine presents an exciting selection of tales from mythology, legends, historical episodes, glimpses of great lives, creative stories of today and knowledge that matters.

In 11 languages and in Sanskrit too.

Address your subscription enquiries to:

DOLTON AGENCIES 188 N.S.K. ROAD CHENNAI - 600 026

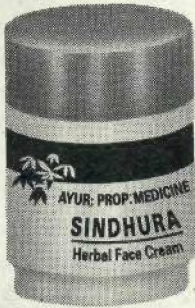
డాక్టర్ అమర్నాథ్ అద్భుత సృష్టి

భారతదేశంలో నెంబర్-1
హెర్బల్ ఫేస్ క్రీమ్ అని చాలెంజ్ చేస్తున్నాం !

అందాలకు తుది మెరుగులు దిద్దే

సింధూర్ హెర్బల్ ఫేస్ క్రీమ్

* 25 గ్రా. - రూ. 17/- మాత్రమే

- ❶ ముఖంపై ముసలితనపు ముడుతలు పోగొడుతుంది.
- ❷ చలికాలంలో పొడిబారిన చర్మాన్ని ఉత్తేజ పరచి, నిగారింపు కల్గిస్తుంది.
- ❸ ఐదు వారాలలో మెరిసే ముఖ వర్ణస్థు.
- ❹ వేసవిలో నల్లబడిన చర్మం క్రమంగా తెల్లబడుతుంది.
- ❺ మొటిమలు, మచ్చలను నివారిస్తుంది.
- ❻ స్త్రీలు, పురుషులు వాడదగిన ఏకైక ఫేస్ క్రీమ్.

ఉపయోగించిన వారి అభిప్రాయం

గౌ. డా॥ అమర్నాథ్ గారికి,

నా ముఖంపైన నల్లని మచ్చలు, మొటిమలు తగ్గిపోవటం కోసం ఎన్నో రకాల క్రీములు వాడాను. ఏమాత్రం తగ్గలేదు. అద్భుతమైన సింధూర్ హెర్బల్ ఫేస్ క్రీమ్ వాడిన 20 రోజులకే మచ్చలు, మొటిమలు బాగా తగ్గాయి. ముఖ వర్ణస్థు కూడా పెరిగింది. మీకు అభినందనాలు.

ఫేస్ లవ్ లి.

ఇం. నెం. 75-6-8, మోటునాగ స్ట్రీట్, భాషం - 7

అన్ని ఫార్మస్, జనరల్, బ్యూటీషియన్స్, మందుల షాపులలో లభ్యం

శ్రీ సత్యసాయి హెర్బల్స్,

నెం. 40, దుర్గానగర్ కాలనీ, చిత్తూరు. ఫోన్ : 23919, 27044

చందమామ

డిసెంబర్ 1997

వార్తలు - విశేషాలు	...9	ఆంగ్లేయులను ఎదిరించిన యోధులు-4	...41
భేదవతి	...10	మహాభారతం - 43	...45
తండ్రికి తగ్గ కొడుకు	...16	చందమామ కబుర్లు	...52
సామ్రాట్ అశోక -12	...17	చందమామ అనుబంధం-110	...53
సన్మానార్హత (బే.క)	...25	ప్రథమ స్వాతంత్ర్య సంగ్రామం	...56
సముద్రతీర ప్రయాణాలు-26	...33	పెళ్ళిమాటలు	...61
గోవిందయ్య తెలివి	...37	ఫోటోవ్యాఖ్యలపొటీ	...66

విడిప్రతి : 6-00

సంవత్సర చందా : 72-00

అందము యొక్క
సంప్రదాయం!

మెరి

కదల్చబడని
నమ్మిక!!

గోల్డ్ కవరింగ్ నగలు

వ్యక్తిగత అలంకారమునకు సృష్టించబడి, శిల్పకళకు మరియు శ్రేష్టమైన డిజైన్లకు గొప్పగా ముదించబడినది. మెరి - గత 35 సం॥ గా గోల్డ్ కవరింగ్ నగల ఉత్పత్తిలో ఉన్న ప్రసిద్ధ వరక సంస్థ. క్రింద ప్రదర్శించబడిన ఈ కొన్ని డిజైన్లు వి.పి.పి. ద్వారా పొందగలరు. నగల యొక్క కోడ్ సంబర్ధ రాని మీరు కోరుకొనినది పొందవచ్చును. వి.పి.పి. రుసుము ఉచితం. మరియు 150 పేజీలు గల ఉచిత అందమైన జాబితా కై వ్రాయండి.

Necklaces:
 A701 Rs.175 1/4 Gram
 C2376 Rs.59
 A723 Rs.350 1/4 Gram
 C2031 Rs.99
 A712 Rs.175 1/4 Gram

Earrings:
 B1236 Rs.87
 A43 Rs.50
 A337 Rs.100
 B1572 Rs.33
 A1344 Rs.58
 A20 Rs.50
 B1823 Rs.33
 A110 Rs.50
 A21 Rs.50
 A37 Rs.50
 A184 Rs.50
 C2810 Rs.50
 C2809 Rs.50
 C2192 Rs.51

Rings:
 C2159 Rs.63
 C2170 Rs.33
 A393 Rs.100

Bangles:
 A138 Rs.50
 B1963 Rs.78
 B1658 Rs.60
 A26 Rs.100
 B1546 Rs.63

Other Items:
 B1282 Rs.157
 B1281 Rs.181
 B1356 Rs.115
 A468 Rs.100
 C2314 Rs.54
 C2107 Rs.73

MERI GOLD COVERING WORKS

Post Box : 1405, 18, Ranganathan Street, T. Nagar,
Chennai 600 017. Phone : 4344671, 4342513

MGC/17/97

POLIO, QUIT INDIA!

Protect your child and the nation!

Participate in the mass
polio vaccination!

December 7, 1997

January 18, 1998

CALLING PARENTS!

Even if

- ★ the child is indisposed or has diarrhoea
- ★ the child had been given polio drops earlier

TO ENSURE CENT PER CENT PROTECTION

Remember to

Take your children (under 5) to the nearest
immunisation booth / centre to receive

**TWO ADDITIONAL DROPS
OF THE ORAL POLIO VACCINE
on National Immunisation Days**

Be a part of
the global
Polio Eradication
Campaign

PolioPlus

**You don't just have to
protect, but help
eradicate
POLIO**

చందమామ

సంస్థాపకుడు : 'చక్రపాణి'

సంచాలకుడు : బి.నాగిరెడ్డి

సంధాలుల తిరుగుబాటు

భారత స్వాతంత్ర్య సంగ్రామం గురించిన విశేషాలను తెలియజేసే రెండు శీర్షికలు ఇప్పుడు మన పత్రికలో వెలువడుతున్నాయి. అయినా, ఇవి సమగ్రం కావు. ఎందుకంటే, చరిత్రకు అందకుండా, కాలమేఘాల చాటున కనుమరుగైపోయిన పోరాటాలు అసంఖ్యాకాలు!

మనదేశంలో పనిచేసిన బ్రిటిష్ అధికారుల గతస్మృతులు, ఆనాటి రికార్డులు ఆధారంగా- స్వాతంత్ర్య వీరుల గాథలు కొన్ని బయట పడ్డాయి. ఉదాహరణకు 1857వ సం॥లో జరిగిన సిపాయిల తిరుగుబాటు గురించి అందరికీ తెలుసు. అయితే అంతకు రెండేళ్ళక్రితం బీర్ఝమ్ ప్రాంత 'సంధాలులు' సాగించిన పోరాటం గురించి అంతగా తెలియదు.

ఈస్ట్ ఇండియా కంపెనీ అధికారుల దౌర్జన్యాన్నీ, దారుణమైన దోపిడీనీ కొంతకాలం భరించిన సంధాలులు ఆ తరవాత ఎదురు తిరిగి 'మేము దేవుడి బిడ్డలం; ఎవరికీ బానిసలం కాము' అనే నినాదంతో స్వతంత్రం ప్రకటించుకున్నారు.

కంపెనీ అధికారులు ఆ అడవివీరుల తిరుగుబాటును అణచడానికి యాభై ఏనుగుల చేత మద్యం తాగించి, వాళ్ళ గూడాల మీదికి తోలారు. అవి గూడాలపై పడి పిల్లలనూ, పెద్దలనూ, స్త్రీలనూ, పురుషులనూ ఎడా పెడా తోక్కి చంపాయి. దాంతో ఆగ్రహం చెందిన సంధాలులు విల్లంబులు, బరిసెలు చేతబట్టి కంపెనీ అధికారుల నివాసాల మీదికి వెళ్ళారు. తుపాకులు, ఫిరంగులు ఎదురయ్యాయి. కాని, వాళ్ళు వెనకడుగు వేయలేదు. తమలో ఆఖరివాడు ప్రాణాలు వదిలే వరకు అచంచలమైన ధైర్యంతో, చెక్కుచెదరకుండా గోడలా నిలబడి పోరాడారు!

సంపుటి: 101

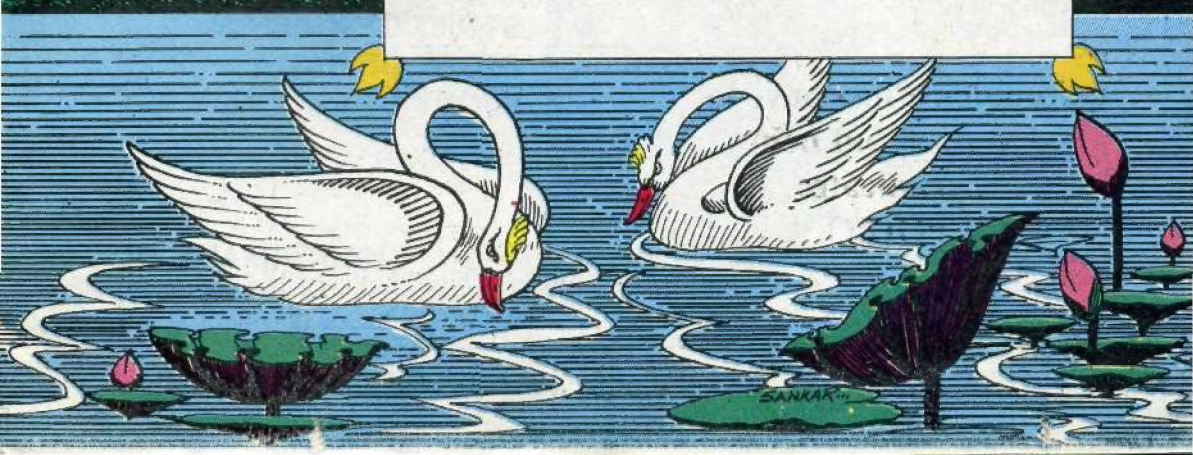
డిసెంబర్ '97

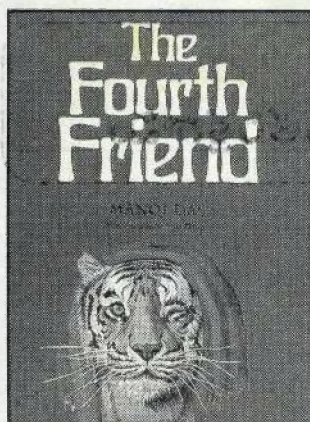
సంచిక : 6

విడిప్రతి : 6-00

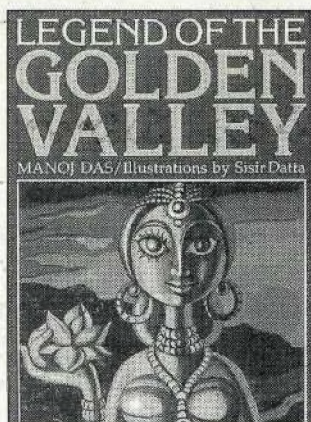
సంవత్సర చందా

72-00

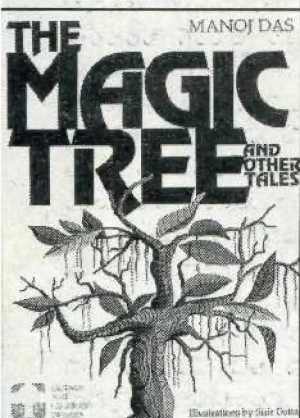
Rs. 30/-

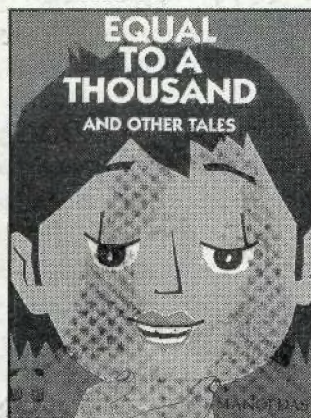
Rs. 40/-

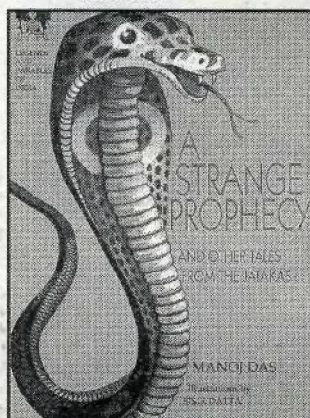
Rs. 30/-

Rs. 30/-

Rs. 25/-

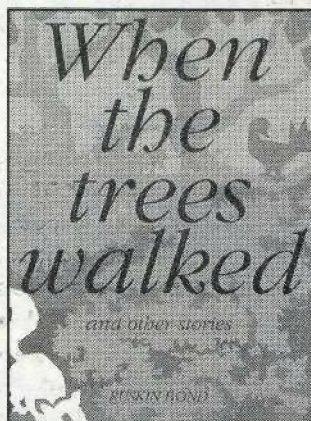

Rs. 30/-

CHANDAMAMA BOOKS ARE ALREADY A LEGEND! THEY OPEN A NEW HORIZON ON THE WORLD OF LITERATURE FOR THE YOUNG

Added to the six titles by Manoj Das is the charming seventh—

WHEN THE TREES WALKED
by
the inimitable
story-teller
Ruskin Bond

Rs. 30/-

Among the titles
in the process of
production are:

**STORY OF KRISHNA
STORY OF RAMA
STORY OF BUDDHA**

For details, write to:

CHANDAMAMA BOOKS
Chandamama Buildings
Vadapalani, Madras - 600 026.

తొలి భారతీయ మహిళా అంతరిక్షగామి

కొర్నాల్లోని టాగూరు బాలనికేతన్‌లో విద్యా భ్యాసం ప్రారంభించిన కల్పనా చావ్లాకు చిన్నప్పుడు విమానాల బొమ్మలు గీయడంతో ఎంతో ఇష్టం. హైస్కూలు చదువు పూర్తయ్యాక ఆమెను డాక్టర్‌కు చదివించాలని తల్లిదండ్రులు ఆశించారు. అయితే, ఆమె ఇంజనీరింగ్ చదువుతానని పట్టు బట్టి అంతరిక్షశాస్త్రం (ఎరోనాటిక్స్) ప్రధాన పాఠ్యాంశంగా తీసుకున్నది. అప్పుడామె వయసు 17 సంవత్సరాలు. ఆ తరువాత పద్దెనిమిది సంవత్సరాల నిర్విరామ కృషి, పట్టుదల ఫలితంగా ఆమె ఇప్పుడు నవంబర్ 19వ తేదీ మరో

ఆరుగురితో పాటు కొలంబియా వ్యోమనౌకలో అంతరిక్షానికి ప్రయాణమయింది! అంతరిక్షంలోకి అడుగుపెడు తూన్న తొలి భారతీయ మహిళగా; ఆ అవకాశం సాధించిన ఆసియా దేశాలకు చెందిన మొట్టమొదటి వనితగా కల్పనా చావ్లా అందరి దృష్టిని ఆకర్షించింది!

హర్యానా రాష్ట్రానికి చెందిన కొర్నాల్, ఢిల్లీ నగరం శివార్లలోపున్న చిన్నపట్టణం. అక్కడే కల్పనా చావ్లా జన్మించింది. ఎరోనాటిక్స్‌ను ప్రధాన పాఠ్యాంశంగా తీసుకున్న మొట్టమొదటి విద్యార్థిని గానే కాకుండా, ఆమె ఆ విభాగంలో ప్రథము రాలిగా ఉపాధ్యాయుల మెప్పు పొందింది. డిగ్రీ తీసుకున్న తరువాత పైచదువులకు అమెరికాకు వెళ్ళాలని పట్టుబట్టి వెళ్ళి, అక్కడ ఎరోనాటిక్స్‌లో పరిశోధనలు జరిపి, డాక్టరేట్ సాధించింది. కమర్షియల్ ఫైలట్‌గావున్న ఫైర్ హరిసన్‌తో ఆమెకు పరిచయమేర్పడింది. ఆ తరువాత అతన్నే వివాహమాడింది. అతని సహాయంతోనే, తానుకమర్షియల్ ఫైలట్‌గా లైసెన్స్ పొందింది. 1987వ సం॥లో ఒంటరిగా విమానం నడిపింది!

ఆ తరువాత ఆమె దృష్టి అంతరిక్ష పరిశోధనల మీదికి మళ్ళి, 'నేషనల్ ఎరోనాటిక్స్ అండ్ స్పేస్

అడ్మినిస్ట్రేషన్' (నాసా)లో చేరి త్వరలోనే అందులో ఒక విభాగానికి ఉపాధ్యక్షురాలయింది. అంతరిక్ష గాములకు ఎంపిక జరుగుతున్నదన్న ప్రకటన చూసి, దానికి 1992లో దరఖాస్తు పంపింది. 1994వ సం॥లో మళ్ళీ మరొక దరఖాస్తు పంపింది. దాదాపు 3,000 మంది అభ్యర్థులలో పరీక్షలు జరిపి 19మందిని ఎంపికచేశారు. వారిలో కల్పనా చావ్లా ఒకరు. 1996వ సం॥లో ఆఖరుగా ఎంపిక చేయబడి హాస్టన్ ట్రైనింగ్ సెంటర్‌లో 16నెలలు శిక్షణ పొందింది. అప్పుడే కొలంబియా

88వ ఫైట్‌ను అంతరిక్షంలోకి పంపే ఏర్పాట్లు జరిగాయి. ముగ్గురు అమెరికన్ అంతరిక్షగాములు; జపానుకు చెందిన తొలి మహిళా అంతరిక్షగామి టాకాయ్ దోయ్; ఉక్రెనియా దేశానికి చెందిన మరొక అంతరిక్షగామితో కలిసి ఆమె నవంబర్ 19వ తేదీ కొలంబియా 88 ఫైట్‌లో అంతరిక్షంలోకి బయలుదేరింది.

అంతరిక్షంలో గడిపే 15 రోజులూ వ్యోమగాములు ద్రవాహారాలనే తీసుకోవాలి. రోజుకు 16గంటలు పరిశోధనలతో, నిర్దిష్ట విషయ సేకరణలో గడవాలి. 8 గంటలసేపు వంతుల వారిగా నిద్రపోవాలి.

వ్యోమనౌకలో జరిగే పరిశోధనలకు కల్పనా చావ్లా బాధ్యత వహిస్తున్నది. సూర్యగ్రహాన్ని అధ్యయనం చేయడానికి 'ఫ్రీ ఫ్లైయింగ్ శాటలైట్' ను విడుదల చేస్తుంది. టాకాయ్‌దోయ్‌తో కలిసి అంతరిక్షంలో నడుస్తుంది.

కల్పనా చావ్లా అంతరిక్షయాత్రను మన దేశ ప్రజలందరూ ఎంతో ఆసక్తితో గమనిస్తున్నారు. అంతరిక్షానికి బయలుదేరే ముందు, భారత ప్రతినిధి బృందంతో, "ఇది భారతదేశం గర్వించ తగ్గ సమయం!" అన్నది కల్పనా చావ్లా.

భేదవతి

చందనపురంలో రామదాసు, లక్ష్మమ్మ అనే పుణ్యదంపతులకు లేకలేక పుట్టింది ఒక ఆడపిల్ల. ఆనందంతో అది కిలకిల మంటూ నవ్వేసవ్వు, వేదవతనంలా వున్నదని తల్లిదండ్రులామెకు వేదవతి అని పేరు పెట్టారు.

ఒకసారి వేదవతి, తల్లివద్ద పాలుతాగుతూ తన గుప్పెటతో చీరను బలంగా పట్టుకున్నది. తల్లి ఎంత ప్రయత్నించినా, ఆ చీరను విడిపించుకోలేకపోయింది. రామదాసు వచ్చి తనూ ప్రయత్నించాడు కానీ పర్రున చిరిగిన తర్వాతే, చీర చిన్నదాని చేతుల్లోంచి బయటపడింది. ఖరీదైన చీరపాడైనందుకు తల్లి నొచ్చుకున్నది. కానీ మూడు నెలల పసిపాపను ఎవరేమనగలరు? సంగతి విన్నవారు మాత్రం, అంత చిన్నపిల్లచేతుల్లో అంతపట్టుండడం విశేషమేనన్నారు.

మరొక మూడునెలల తర్వాత వేదవతి పొక్కుంటూ వెళ్ళి, ఒక బల్లను లాగింది. ఆ బల్ల మీద తాతల కాలం నుంచీ వుంటున్న గాజుజాడీ ఒకటి నేల మీద పడి ముక్కలుముక్కలయింది. నగిషీలో పనితనానికి పేరుబడిన ఆ జాడీ పోయిందని రామదాసు బాధపడ్డాడు. పిల్లకేమీకాలేదని లక్ష్మమ్మ తృప్తిపడింది.

ఇలా వేదవతికి ఏడాది నిండేసరికి, ఇంట్లో ఎన్నో వస్తువులు పాడయ్యాయి. చిన్న పిల్లలుండే ఇంట్లో అలాగే జరుగుతుందని కొందరన్నారు. కానీ వేదవతిని ఏదో దుష్టశక్తి ఆవహించి వున్నదని మరి కొందరంటే, రామదాసు నమ్మిహతయోగి వద్దకు వెళ్ళాడు.

చందనపురానికి రెండూళ్ళవతల వుంటున్నాడు హతయోగి. ఆయన అష్టసిద్ధులూ సాధించాడట. ఆయనకు తెలి

యని మాయలూ, మంత్రాలూ లేవట. రామదాసు వెళ్ళి తన సమస్య చెప్పుకోగానే హఠయోగి అమితోత్సాహంగా ఆయనతో బయల్దేరి చందనపురం వచ్చాడు. ఆయన తనవెంట మంత్రదండాన్నికటి తెచ్చు కున్నాడు.

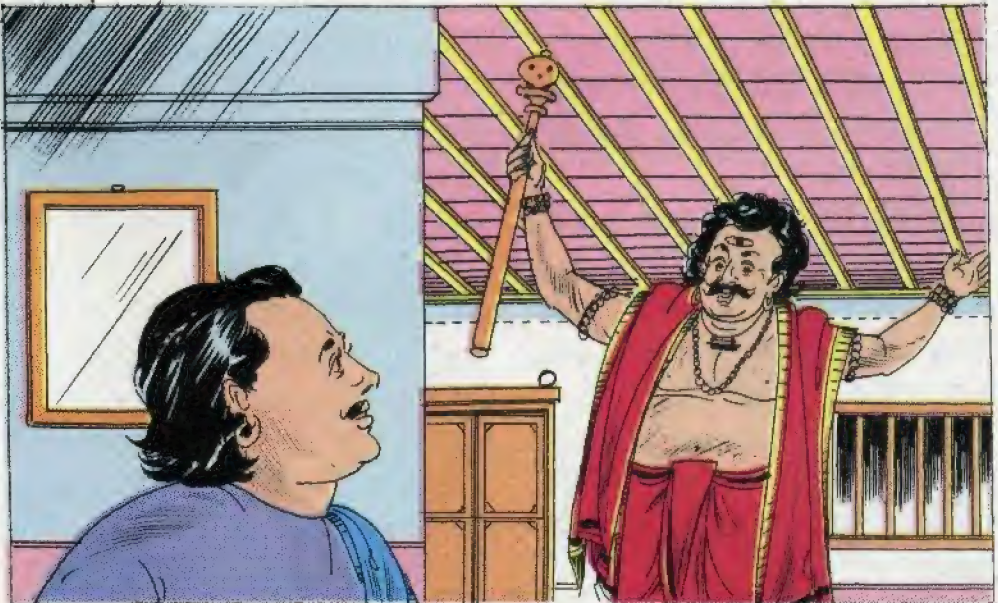
హఠయోగి ఇంటికి రాగానే లక్ష్మమ్మ, వేదవతిని తీసుకుని వచ్చి ఆయనకు చూపించింది. యోగి, వేదవతిని చూసి చాలాముచ్చటపడి, దానితో కాసేపు కబుర్లాడాడు. తర్వాత మంత్రదండాన్ని పక్క నున్న బల్లమీద పెట్టి, “ఈ పిల్ల ముఖంలో తేజస్సు ఉట్టి పడుతున్నది. దీన్ని దుష్ట గ్రహాలు పట్టి పీడించే అవకాశమే లేదు,” అంటూ రామదాసు దంపతులతో మాట్లాడ సాగాడు.

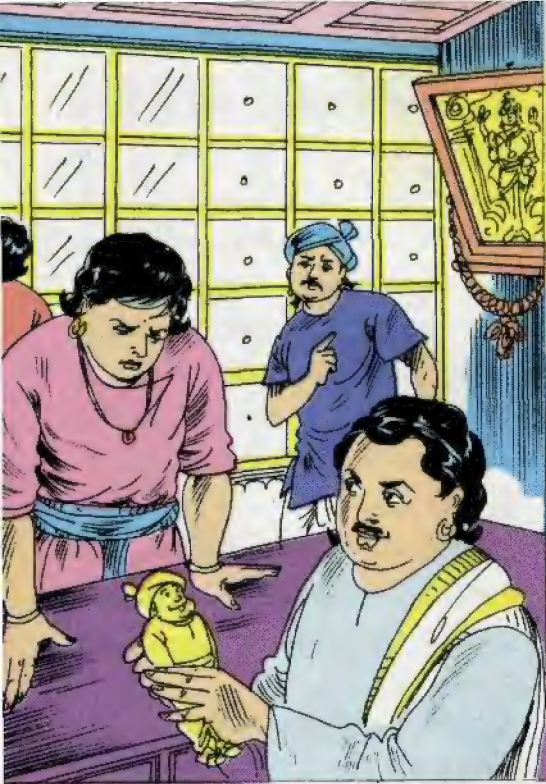
ఈ లోగా వేదవతి బుడిబుడినడకలతో, మంత్రదండం వున్న బల్ల వద్దకు వెళ్ళింది.

మంత్రదండాన్ని తీయడానికి ప్రయత్నించ బోగా, దండం కిందపడి రెండు ముక్క లైంది. హఠయోగి అదిగమనించి గుండెలు బాదుకుని, “నా మంత్రదండాన్నే రెండు ముక్కలు చేశావంటే, నువ్వు సామాన్య రాలివి కాదు. నిన్నిక వేదవతి కాదు, భేదవతి అనాలి! నేను మాత్రం ఒక్క క్షణం ఇక్కడుండను,” అని తన మంత్ర దండంముక్కలు తీసుకుని అక్కణ్ణించి వెళ్ళిపోయాడు.

అప్పట్నుంచీ అందరూ వేదవతిని, భేద వతి అనే పిలవసాగారు. తనపేరుకు తగి నట్టే ప్రవర్తిస్తూ యుక్త వయస్కురాలైంది భేదవతి.

భేదవతి వ్యవహారం తల్లిదండ్రులకు బెంగపుట్టించేది. అది చెట్టునుంచి కాయ కోస్తే కొమ్మ విరిగేది. మొగ్గ తుంచితే, వేళ్ళతో సహా మొక్క పెకలివచ్చేది. బావి

నుంచి నీళ్ళు చేదితే, బావిలో పడేదిచేద. ఇల్లాడ్చితే నేలలో గోతులేర్పడేవి. గిన్నెలు తోమితే సొట్టలు పడేవి. ఆరేస్తే చీరలు చిరిగేవి. దాని చేతుల్లో ఎప్పుడూ ఏదో ఒక వస్తువు పాడవడంతో, దానికి పని చెప్పాలంటేనే తల్లిదండ్రులు ఎంతగానో భయపడేవారు.

భేదవతి ఎవరిళ్ళకు వెళ్ళినా, అవతలి వాళ్ళు దానికేసి భయం భయంగా చూసే వాళ్ళు. ఆ కారణం వల్ల, అది స్నేహితు రాండ్రతో ఆడుకునేందుకు ఊరి బయటకు వెళ్ళేది.

వేదవతిగా పుట్టి భేదవతిగా పేరుపడ్డ తమ కుమార్తె భావి జీవితం ఎలా వుంటుందోనని తల్లి దండ్రులు బెంగపడసాగారు.

ఇది ఇలా వుండగా - చందనపురానికి ఆమడదూరంలో వున్న మృత్తికాపురంలో వందనుడనే వాడు తలెత్తాడు. వాడికి కొన్ని చిట్కాలు తెలుసు. ఆ చిట్కాలతో వాడు వజ్రాలు దొంగిలిస్తూంటాడు. అదెలాగంటే; వాడు ఒకతరహా మట్టితో, అరచేయి ప్రమాణపు మనిషిబొమ్మను చేసి, వజ్రాల దుకాణానికి వెళతాడు. అక్కడ నేర్పుగా ఒక వజ్రాన్ని కాజేసి, బొమ్మలో దూర్చుతాడు. వజ్రం ఆ మెత్తటి బొమ్మలోచేరాక, బొమ్మ కూడా వజ్రమంత గట్టిగానూ మారిపోతుంది. తర్వాత ఆ బొమ్మను భేదించి వజ్రాన్ని తీసుకోవడ మన్నది, వందనుడికి మాత్రమే తెలిసిన విద్య!

ఒకసారి వందనుడు వజ్రపురికి వెళ్ళాడు. అక్కడ వజ్రనాథుడనే ఒక యువకుడి దుకాణంలో, మేలుజాతి వజ్రాలను ఎంపిక చేయడాని కన్నట్టు పరీక్షిస్తూ, ఒక విలువైన వజ్రాన్ని ఒడుపుగా బొమ్మలోకి జొనిపాడు. అది దుకాణంలోని పనివాడొకడు గమనించి, యజమానికి చెప్పాడు. వజ్రనాథుడువచ్చి చూసుకుంటే, ఉండవలసిన వజ్రాల్లో నిజంగానే ఒకటి తక్కువైంది.

“అయ్యా! ఈ బొమ్మ అభేద్యమైన పదార్థంతో చేయబడింది. ఇందులో నేను వజ్రాన్ని జొనిపాననడం హాస్యాస్పదంగా వుంటుంది,” అన్నాడు వందనుడు చిరుకోపంగా.

అయితే, వజ్రనాథుడు వాడికేసి అనుమానంగా చూస్తూ, “మా పనివాడు అబద్ధం చెప్పాడు. అటుపైన దుకాణంలో వజ్ర

మొక్కటి తక్కువైంది. మేమీ బొమ్మను బద్దలుకొట్టి పరీక్షిస్తే, నీకేమైనా అభ్యంతరమా?” అన్నాడు.

వందనుడు తనకేమీ అభ్యంతరం లేదన్నాడు. అప్పుడు వజ్రనాథుడి దుకాణంలో, ఆ బొమ్మను పగులగొట్టే ప్రయత్నాలు చాలా జరిగాయి. ముందు చేతులతో విరవడానికి ప్రత్నించారు. తర్వాత నుత్తి దెబ్బలు కొట్టారు. ఆ తర్వాత వజ్రాలనుకోసేబలమైనయంత్రాలను ఉపయోగించారు.

బొమ్మ చెక్కుచెదరలేదు!

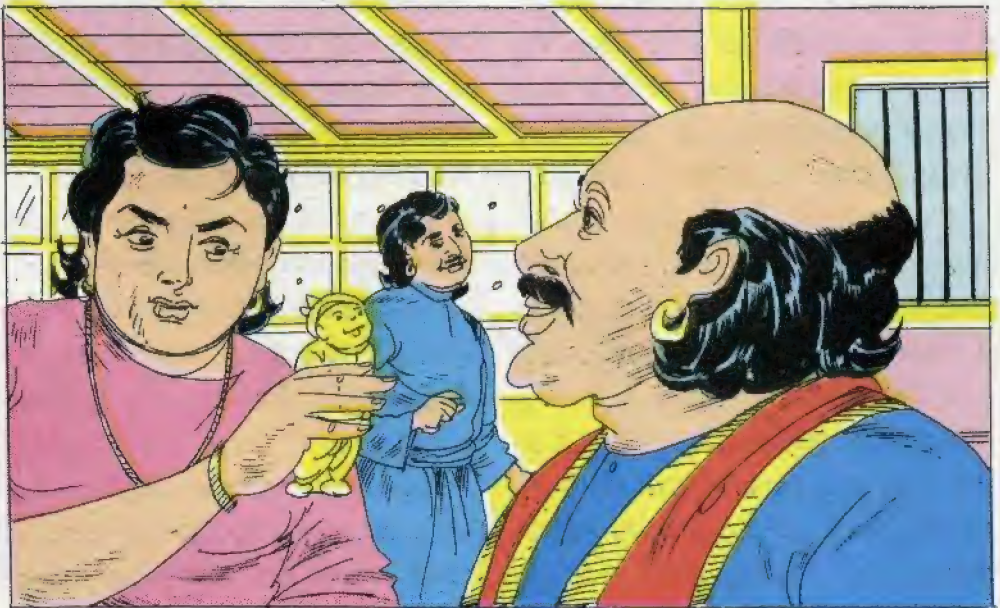
“ఇంత గట్టి బొమ్మలో వజ్రాన్ని దూర్చడం అసాధ్యం!” అన్నారు కొందరు.

వజ్రనాథుడు మాత్రం, “పోయిన నా వజ్రం ఐదులక్షల వరహాలవిలువచేస్తుంది. ఈ బొమ్మను పగులగొట్టే దాకా, అది ఇందులో లేదంటే నేను నమ్మలేను. ఈ

బొమ్మను పగులగొట్టే ఉపాయమే ఉండదా?” అని వాపోయాడు.

అప్పుడే ఆ దుకాణంలో అడుగుపెట్టిన చందనపురం వాస్తవ్యుడొకడు, విషయం విని, “ఈ పని మా భేదవతివల్ల తప్పక అవుతుంది!” అంటూఅక్కడివారికి ఆమె కథ చెప్పాడు.

దుకాణంలోని వాళ్ళది విని, “ఇదేదో పుక్కిటిపురాణంలా వుంది. వినడానికి బాగున్నా వాస్తవంలో సాధ్యం కాదు,” అన్నారు. వజ్రనాథుడు మాత్రం, “అలాకొట్టి పారేయకూడదు. ఏ పుట్టలో ఏ పాముందో ఎవరికెరుక? నా అభిప్రాయంలో, ఈ వందనుడి వద్ద ఏదోచిక్కా వున్నది. ఈ బొమ్మ లోపల వజ్రమున్నదని ఋజువు చేయగలిగితే, ఒక ఆరితేరిన వజ్రాల దొంగను రాజభటులకు పట్టిచ్చిన వాడనౌతాను. ఈ బొమ్మను పగులగొడితే ఆ

భేదవతికి సంతోషంగా లక్షవరహాలు కానుకగా ఇస్తాను,” అన్నాడు.

వందనుడు తనూ సవాలు చేస్తూ, “ఈ బొమ్మను భేదవతి కూడా పగులగొట్టలేకపోతే, వంశపారంపర్యంగా నాకు సంక్రమించిన వజ్రాలను, ఈ వజ్రనాథుడే కొని సరైనధర నాకివ్వాలి,” అన్నాడు.

“బొమ్మలోంచి వజ్రం బయటపడితే, నీ ఇంటనున్న వజ్రాలన్నీ నాకే ధారపోయాలి, సరేనా?” అన్నాడు వజ్రనాథుడు.

ఇలా ఒప్పందమైనాక, ఇద్దరూ కలిసి చందనపురం బయలుదేరారు. వాళ్ళు రామదాసు ఇంటికి వెళ్ళి తమ సమస్య చెప్పుకుందామనుకునేలోగానే, ఊరి పొలి మేరల్లో ఆటలాడుతున్న కొందరాడపిల్లలు కనబడ్డారు. వారి మధ్యన భేదవతి చుక్కల్లో

చంద్రుడిలా వెలిగిపోతున్నది. ఆమె అందానికి వారిద్దరూ ఆశ్చర్యపడి, వివరాలడిగి ఆమె భేదవతి అని తెలుసుకుని తెల్లబోయారు. ఈ లోపల కొందరు గ్రామస్థులు అక్కడికి చేరారు.

వజ్రనాథుడు తన వద్దవున్న బొమ్మను భేదవతికి చూపించి, “నేను వజ్రనాథుడనే వజ్రాలవ్యాపారిని. ఈ బొమ్మలోపల ఐదు లక్షల వరహాల విలువచేసే వజ్రం వున్నది. ఈ బొమ్మను పగులగొట్టే ఉపాయం దొరక్కగొడవపడుతున్నాం. నువ్వు పగుల గొడితే, లక్షవరహాలబహుమతి ఇస్తాను,” అన్నాడు.

ఆ వెంటనే వందనుడు తనెవరైందీ భేదవతికి చెప్పి, “ఇందులో విలువైన వజ్రం ఏదీ లేదని ఋజువైతే, నేను నిన్ను పెళ్ళి చేసుకుందామనుకుంటున్నాను,” అన్నాడు.

దీనికి భేదవతి కోపంగా, “నాకు తల్లిదండ్రులున్నారు. పెళ్ళిమాటలు వాళ్ళతో మాట్లాడండి. ఆ బొమ్మనిలా ఇవ్వండి. సుత్తి దెబ్బలకూ, యంత్రాలకూ పగులని బొమ్మను నా ఒట్టిచేతులతో పగులగొట్టగలనేమో చూస్తాను!” అన్నది.

వజ్రనాథుడొకమెకు బొమ్మనిస్తూంటే, భేదవతి అందుకున్నదికానీ, అది ఆమె చేతులనుంచి జారికిందవున్న బండరాయిమీద పడింది. మరుక్షణం బొమ్మ ముక్కలు ముక్కలై, అందులోంచి వజ్రం బయటపడింది.

“అదిగో, నా వజ్రం!” అంటూ వజ్రనాథుడు వజ్రాన్ని తీసుకున్నాడు.

ఆ వెంటనే వందనుడు పెద్దగొంతుతో, “ఇందులో ఏదో మోసం వున్నది! ఇటు

వంటి మోసకారి ధనంకోసం హత్యలు కూడా చేయగలడు,” అంటూ అక్కడి నుంచి పారిపోజూశాడు.

అయితే, జనంలోంచి నలుగురు యువకులు ముందుకువచ్చి, వాణ్ణి అక్కణ్ణించి పారిపోకుండా వడిసిపట్టుకున్నారు.

వజ్రనాథుడు, వాళ్ళతో, “పిణ్ణి నగరానికి తీసుకుపోయి, రాజభటులకు అప్పగించండి. వీడింట అక్కడాయిక్కడా దొంగిలించిన వజ్రాలు చాలావున్నవి. ఆ సంగతి వాళ్ళకు చెప్పండి,” అన్నాడు.

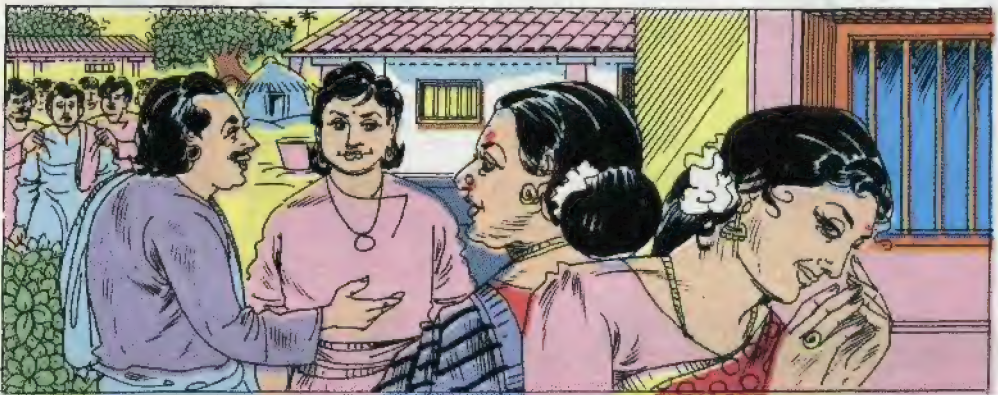
ఊరిబయట తమ కుమార్తె చుట్టూ జనం పోగయివున్నారనీ, ఏదో గొడవగా వున్నదనీ విన్న భేదవతి తల్లిదండ్రులు రామదాసూ, లక్ష్మమ్మ పరుగు పరుగున అక్కడికి వచ్చారు. భేదవతి వాళ్ళకు జరిగింది చెప్పి, వజ్రనాథుణ్ణి చూపుతూ, “ఆ, మాయదారి బొమ్మను పగలగొడితే, ఈయన నాకు లక్షవరహాలు బహుమతిగా ఇస్తానన్నాడు,” అని చెప్పింది.

రామదాసూ, లక్ష్మమ్మలు అవునా అన్నట్టు వజ్రనాథుడికేసి చూసేంతలో, వజ్రనాథుడు వాళ్ళకు నమస్కరించి,

“లక్షవరహాలేమిటి! మీకూ మీకూ ఇష్టమైతే, నేను భేదవతిని వివాహమాడతాను,” అన్నాడు.

ఆ మాటలు వింటూనే భేదవతి, తల్లి చాటుకుపోయి నిలబడింది. రామదాసూ, లక్ష్మమ్మలు పరమానందంగా, “అంత కంటేనా, బాబూ! మా భేదవతి చెయ్యి తగిలితే మంత్రదండాలు కూడా ముక్కలు చెక్కలవుతాయి. ఇలాంటి దాన్ని చూస్తూ చూస్తూ పెళ్ళాడే సాహసవంతుడు ఎక్కడ దొరుకుతాడా అని, దిగులుతో కుమిలిపోతున్నాం,” అన్నారు.

ఆ తర్వాత కొద్దిరోజులకు వజ్రనాథుడితో భేదవతి వివాహం ఘనంగా జరిగిపోయింది. అయితే, భేదవతి చేతిలో ఆ తర్వాత కూడా ఎన్నో వస్తువులు పాడయ్యాయి. కానీ ఆమెనిప్పుడెవరూ భేదవతి అనడం లేదు. ఆమె ఇప్పుడు ధనవంతురాలు కావడం, అందుకు మొదటి కారణమైతే - ఆ పేరు హేళనగా కాక బిరుదులా ధ్వనించడం రెండో కారణం. కాబట్టి ఇప్పుడామె నందరూ వేదవతి అనే అంటున్నారు.

తండ్రికితగ్గ కొడుకు!

ఒకానొక గ్రామంలో వుండే బుచ్చయ్య అనే అతణ్ణి చూడటానికి, చాలాకాలం తర్వాత గంగయ్య అనే అతను వచ్చాడు. బుచ్చయ్య మంచి ఆస్తిపరుడు. అతడి తండ్రివ్యవసాయంతోపాటు వడ్డవ్యాపారంలాంటివి కూడా చేసి కొడుకుకు చాలా ఆస్తి మిగిల్చిపోయాడు.

బుచ్చయ్యకు ఒకడే కొడుకు. వాడికి చదువుసంధ్యలేమాత్రం అబ్బక పోగా, మామూలు చిన్నచిన్న పనులు కూడా సక్రమంగా చెయ్యలేని అమాయకుడుగా, మందమతిగా కనిపించాడు గంగయ్యకు.

మాటల సందర్భంలోగంగయ్య, బుచ్చయ్యతో, “మీవాడు మరి అమాయకుడుగా కనిపిస్తున్నాడు. మంచి గురువునుపెట్టి, ఏదో విధంగా వాడికి చదువుసంధ్యలు నేర్పిస్తే బావుండేది. నీతర్వాత ఇంత ఆస్తిని వాడు ఎలా కాపాడుకోగలడా అని, నాకు అనుమానంగా వున్నది!” అన్నాడు.

దీనికి బుచ్చయ్య చిరుకోపంగా, “గంగయ్యా! చదువుకున్నవాడే తెలివి గలవాడనుకోకు. నేను చదువుకున్నదెంత? మా అబ్బాయి పైకి అలా అమాయకుడిలా కనిపిస్తాడుగాని, తెలివితేటల్లో వాడికి వాడే సాటి. కావాలంటే నువ్వే పరీక్ష చెయ్యి”, అన్నాడు.

అప్పుడు గంగయ్య, బుచ్చయ్య కొడుకును దగ్గరకు పిలిచి, “ఒరే, బాబూ! ఇదే ఋతువురా? ఎండాకాలమా, వానాకాలమా? చలికాలమా?” అని అడిగాడు.

“ఆ కాలాల సంగతి నాకు తెలిదు. దుకాణాల్లోఎక్కడ చూసినా మామిడికాయలే!” అన్నాడు వాడు.

ఆ జవాబుకు గంగయ్య చిన్నగా నవ్వి, సరే, “ఆ మామిడికాయలెక్కడనుంచి వస్తవి?” అని ప్రశ్నించాడు.

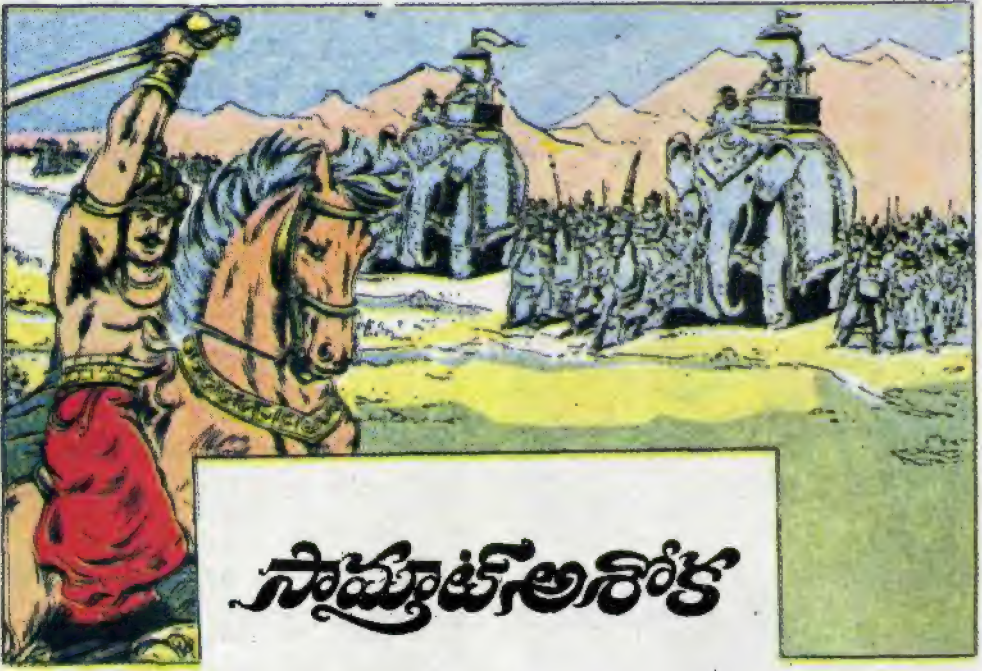
వాడు వెంటనే, “బుట్టల్లోంచి!” అన్నాడు.

ఆ మరుక్షణం బుచ్చయ్య కొడుకుకేసి కళ్ళూరుముతూ చూసి, “గంగయ్యా! నువ్వన్నట్టు వీడుమందమతే! మామిడికాయలు సంతలోనుంచి వస్తవని వాడికి తెలియకపోవడం ఆశ్చర్యం!” అన్నాడు.

తండ్రికి తగ్గ కొడుకు! అని తనలో తాను నవ్వుకున్నాడు గంగయ్య.

- డి. శంభుదాసు

సామ్రాట్ అశోక

12

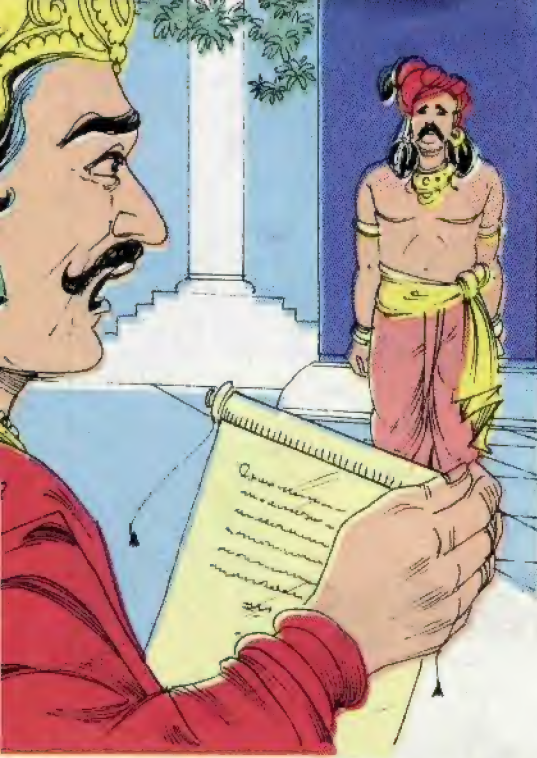
[తన తదనతరం మగధ సింహాసనానికి వారసుడు ఎవరని ప్రకటించకుండానే రాజు బిందుసారుడు మరణించాడు. తక్షణికు రాజు మరణవార్త అందినప్పటికీ సుశేముడు అక్కడినుంచి కదలలేదు. అశోకుడు ఉజ్జయిని నుంచి కొంత సైన్యంతో పాటలీపుత్రం చేరుకున్నాడు. తనను హతమార్చడానికి ప్రయత్నించిన ఆరుగురు రాకుమారులను వధించి, ముందుకు వెళ్ళి, పెద్దల కోరిక ప్రకారం తండ్రి చితికి నివ్వండించాడు. అన్ని విధాలా అర్చనలైన యువరాజు అశోకుణ్ణే రాజుగా పట్టాభిషిక్తుణ్ణి చేయాలని ప్రధానమంత్రి, రాజపురోహితుడూ, సేనాధిపతి నిర్ణయించారు. — తరువాత]

బిందుసార మహారాజు మరణించాడన్న విచారంతో వున్న మగధ ప్రజలు, రాజకుమారులు కూడా హతులయ్యారని తెలిసి మరింత విషాదానికి లోనయ్యారు. అయినా రాజకుమారుల మరణానికి వాళ్ళే కారకులనీ, వాళ్ళ దుర్మార్గమే వాళ్ళ నాశనానికి దారి తీసిందనీ గ్రహించి ఊరట చెందారు.

అర్ధరాత్రి సమయంలో ప్రధానమంత్రి అశోకుడికి రాజ్యాధికారం అప్పగించాడు.

అశోకుడు సింహాసనం అధిష్టించాడు గాని, కిరీటం ధరించలేదు. “ఈ విషాద పరిస్థితిలో రాజ్యాభిషేకానికి నా మనసు అంగీకరించడంలేదు. ఇప్పుడు మకుటాభిషేకోత్సవం వద్దు!” అన్నాడు అశోకుడు.

మంత్రులూ, సేనాధిపతి అశోకుడి అభిప్రాయాన్ని అభినందించి, అంగీకరించారు. కాని వారిలో ఏ ఒక్కరు గానీ ప్రశాంతంగా ఉండలేకపోయారు. ఎందు

కంటే, తక్షశిల నుంచి రాజుగారి జ్యేష్ఠ కుమారుడు సుశేముడు ఏ క్షణాన వచ్చి ఎటువంటి అఘాయిత్యానికి పూనుకుంటాడో అని దిగులుపడసాగారు.

తక్షశిలలో సుశేముడు, నాట్యకత్తెలు వంచనతో చెప్పిన మాటలనే ఇంకా నమ్ముకుని, అశోకుడు కదలలేని స్థితిలో పడివున్నాడని ఊహించుకుంటూ కాలయాపన చేయసాగాడు. సుశేముడి తల్లి, మళ్ళీ తన కుమారుడికి రహస్యంగా ఒక లేఖ పంపింది. “తండ్రి మరణించాడు. కానీ, నువ్వు ఇప్పుడు పాటలీపుత్రానికి రావద్దు!” అని ఆ లేఖలో ఉన్నది. ఆ లేఖను చదవగానే సుశేముడు ఒక్క క్షణం దిగ్భ్రాంతి చెందాడు. లేఖ తెచ్చిన దూతకేసి ఆగ్రహంగా చూశాడు.

మహారాజు బిందుసారుడి దహన సంస్కారానికి ముందు జరిగిన పోరాటం గురించి, రాకుమారుల మరణం గురించి, ఆ తరువాత అశోకుడు రాజ్యాధికారాన్ని చేపట్టిన విషయం గురించి దూత సుశేముడికి తెలియచెప్పాడు.

“అహో! ఎంతఘోరం జరిగిపోయింది! ఆ పరిచారికాపుత్రుణ్ణి ఇక ప్రాణాలతో వదలకూడదు. ఈ క్షణమే నా ఖడ్గంతో తెగనరుకుతాను! పాటలీపుత్రానికి బయలుదేరాలి; దళానాయకులను పిలవండి!” అని కేకవేశాడు సుశేముడు.

“మహారాణిగారు తమర్ని ఇప్పుడే రావద్దని హెచ్చరించారుకదా?” అన్నాడు దూత వినయంగా చేతులు జోడించి.

“నోర్నయే!” అని దూతను కిందికి తోసి, “నా మాటకు ఎదురాడకు. నన్ను కాబోయే రాజుగా నా తండ్రి నిర్ణయించాడు కదా? నేను దహనసంస్కారానికి రావడానికి కొంత ఆలస్యమైనంత మాత్రాన నా తండ్రి నిర్ణయాన్నికాదనడానికి, ఆ దుర్మార్గులు ఎవరు? ఇదంతా ఆ గుంటనక్క ఖల్లాటకుడి కుట్ర! ఆనీచుడే నా ఖడ్గానికి మొదటి బలికావాలి!” అంటూ సుశేముడు తోక తొక్కిన త్రాచులా బుస్సున లేచాడు.

☆☆☆

యువరాజు సుశేముడు తక్షశిలలో వున్న సైన్యాన్ని వెంటబెట్టుకుని పాటలీపుత్రంకేసి వస్తున్నాడని తెలియగానే ప్రధాన మంత్రి, సేనాధిపతీ తీవ్రమైన ఆందోళనకు గురయ్యారు. కర్తవ్యం గురించి చర్చించడానికి అశోకుడు వాళ్ళందరినీ పిలిపించ

చాడు. అందరూ రహస్యాలోచన మంది రంలో సమావేశమయ్యారు. అశోకుడు వారిని, “సుశేముడు సైన్యంతో వస్తూన్న విషయం మీకు తెలిసి వుంటుంది. ఈ స్థితిలో మీసలహా ఏమిటి?” అని అడిగాడు.

ఏ ఒక్కరుగాని నోరు తెరవలేదు. అలముకున్న నిశ్శబ్దాన్ని ఛేదిస్తూ అశోకుడు మళ్ళీ, “మిత్రులారా! మౌనం వహించడానికి ఇది సమయం కాదు. మగధ రాజ్య శ్రేయోభిలాషులుగా మీ సలహా కోరుతున్నాను,” అన్నాడు గంభీరంగా.

“ప్రభూ! మకుటాభిషేకం ఇప్పుడు వద్దన్నది తమరేతప్ప మేముకాదు. అయినా తమరే మాకు మహారాజు. శత్రువు తన మీదికి దండెత్తి వచ్చినప్పుడు ఒకరాజు ఏంచేయాలో అదే మీరు చేయండి. మహారాజుగా ఆ నిర్ణయం మీరే తీసుకోవాలి!” అంటూ ప్రధానమంత్రి ఖల్లాటకుడు ఇతర మంత్రులకేసిచూశాడు.

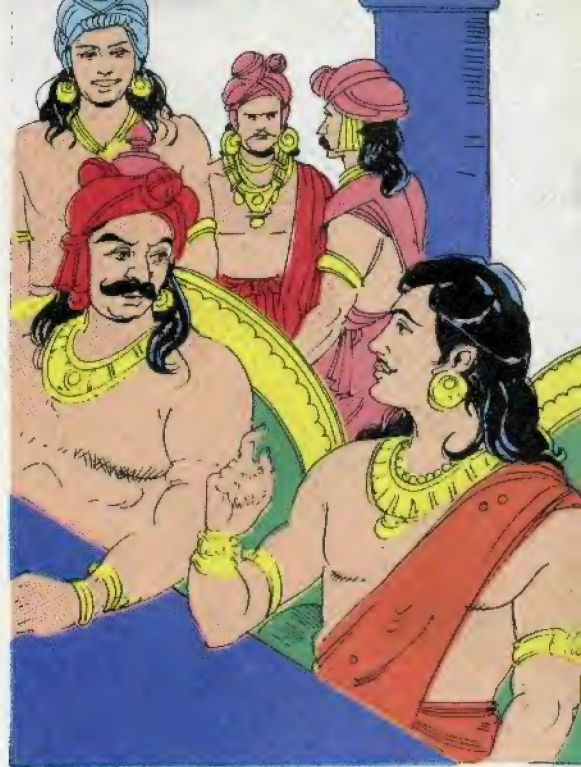
వాళ్ళందరూ ముక్తకంఠంతో, “యుద్ధం తప్పదు!” అన్నారు.

“మీసలహాకు కృతజ్ఞుణ్ణి! అయితే ఒక్క విషయం. నేను సుశేముడికి ఒక అవకాశం ఇవ్వదలచాను,” అన్నాడు అశోకుడు.

“ఏమిటది?” అని అడిగాడు ప్రధాన మంత్రి.

“సుశేముడు శాంతంగా తిరిగివెళ్ళినట్టయితే తక్షణిలలో ఇప్పటిలాగే రాజ ప్రతినిధిగా కొనసాగవచ్చు!” అన్నాడు అశోకుడు.

“రాజ ప్రతినిధిగా సుశేముడు మీకు లోబడి వుండడం అసంభవం. ఒకవేళ తిరిగి వెళ్ళినా, ఆయన స్వతంత్రం ప్రకటిం

చుకోగలడు. అది మిగిలిన వారిని కూడా తప్ప దారిపట్టించి, రాజ్యంలో అశాంతికి దారితీయగలదని శంకిస్తున్నాను,” అన్నాడు ఒక మంత్రి.

ప్రధానమంత్రి కొంతసేపు మౌనంగా ఆలోచించి, “మంత్రిమాటలలో ఏమాత్రం అతిశయోక్తిలేదు. ఆయన ఊహ అక్షరాలా నిజమవుతుంది. అయినా, మన రాజుగారి ఉద్దేశం కూడా చాలా ఉదాత్తమైనది. సుశేముడు శాంతంగా తక్షణిలకు తిరిగి వెళ్ళి, రాజప్రతినిధిగా కొనసాగడానికి అవకాశం ఇవ్వడంలో తప్పలేదు. ఒకవేళ ఆయన తక్షణిలకు వెళ్ళి స్వతంత్రం ప్రకటించుకునే ప్రయత్నం చేసినట్టయితే అప్పుడు అవసరమైన చర్యలు తీసుకోవచ్చు!” అన్నాడు.

“ఈ విషయాన్ని సుశేముడికి ముందే తెలియజేయడం ఎలా?” అని అడిగాడు అశోకుడు.

“ఆ పనిని నేనే చేస్తాను. నగరం పొలి మేరలో ద్వారతరణం ఏర్పాటు చేసి, చేతిలో పుష్పహారంతో సుశేముడికి స్వాగతం చెబుతాను. ఒకరిద్దరు పెద్దలు తప్ప నా చుట్టూ ఆయుధాలు ధరించిన సైనికులెవ్వరూ ఉండకూడదు. మేము యుద్ధానికి సిద్ధంగాలేమనీ, శాంతిమంత నాలకు కాచుకుని ఉన్నామనీ సుశేముడికి అర్థమవుతుంది. ఆయన దగ్గరికి రాగానే పుష్పహారంవేసి తమ ప్రతిపాదనను తెలియ జేస్తాను,” అన్నాడు ప్రధానమంత్రి.

“మీ భైర్యాన్ని, వివేకాన్ని అభినందిస్తున్నాను. ప్రధానమంత్రి! అయినా, తమ

ప్రాణాలకు అపద వాటిల్లుతుందేమోనని భయపడుతున్నాను,” అన్నాడు అశోకుడు.

“నేను చేయబోయే పని అపాయకరమైనదే. కాని, యువరాజు నన్ను చంపడం ద్వారా సాధించేదేమీ ఉండదు. అది ఆయన ప్రాణాలకే ముప్పు అవుతుంది. అయినా, మగధ సామ్రాజ్య రక్షణకూ, శాంతికి నా ప్రాణాలర్పించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను,” అన్నాడు ప్రధానమంత్రి.

“మీ రాజభక్తి శ్లాఘనీయమైనది. మీ సాహసం జయప్రదం కావాలని కాంక్షిస్తున్నాను,” అన్నాడు అశోకుడు.

సుశేముడు నగరం శివార్లను సమీపించడానికి ముందే ఖల్లాటకుడు నగర ప్రవేశ ద్వారం దగ్గరికి చేరాడు. సుశేముడు దూరంగా కనిపించగానే చేతిలో పుష్పహారం పట్టుకుని నిలబడ్డాడు.

నగరాన్ని సమీపించే కొద్దీ సుశేముడిలో ఆగ్రహం పెల్లుబకసాగింది. “నేను రాజభవనంలోకి ప్రవేశించి సింహాసనం అధిష్టించేంతవరకు మార్గమధ్యంలో ఎవరు అడ్డుపడినా సరే హతమార్చండి!” అని సైనికులను హెచ్చరిస్తూ గుర్రంపై తుపానులా ముందుకు రాసాగాడు.

సుశేముడు ద్వారాన్ని సమీపించగానే ప్రధానమంత్రి పుష్పమాలనుపైకెత్తిస్వాగతం అన్నట్టు అతన్ని ఆపబోయాడు. సుశేముడు ఒక్కక్షణం ఆగాడు. కాని అంతలోనే, “దుర్మార్గుడా! నువ్వు ఇక్కడే ఉన్నావా?” అంటూ కత్తిదూశాడు.

“యువరాజా! ఆగండి...” అంటూ ప్రధానమంత్రి ఏదో చెప్పబోయాడు. కాని

అంతలోనే సుశేముడి కత్తివేటుకు ఆయన తల తెగి నేలపై పడింది!

ప్రాకారానికి ఆనుకుని వున్న భవనం ఉపరితలం మీద నిలబడి కింద జరిగిన దాన్ని పరిశీలించిన దళనాయకుడు అజ్ఞాపించగానే, గోడకు ఆవలనున్న పైనికులు గట్టు తెగిన వెల్లువలా సుశేముణ్ణి అతని సేనలనూ చుట్టుముట్టారు. దాంతో సుశేముడు ఒక్క అడుగుకూడా ముందుకు వేయలేకపోయాడు. ప్రధానమంత్రి కుమారుడూ, దళనాయకుడూ అయిన ఒక యువకుడు సుశేముడి తలను తెగనరికాడు! దాంతో తక్షణిలనుంచి వచ్చిన సేనలు లొంగిపోయాయి. పైనికులు జరిగినదానికి క్షమాపణలు చెప్పుకుని మగధ సైన్యంలో కలిసిపోయారు.

శాంతిని కాంక్షించి, నిరాయుధపాణిగా నిలబడిన ప్రధానమంత్రి ఖల్లాటకుడికి వాటిల్లిన దుర్మరణానికి అశోకుడు విచారించాడు. ఆయన స్థానంలో నూతన ప్రధానమంత్రిగా రథగుప్తుణ్ణి నియమించాడు.

శత్రుశేషం లేకుండా నశించడంతో రాజ్యంలో శాంతి భద్రతలు నెలకొన్నాయి. రాజ్యపాలనలో తమరాజు అశోకుడు తాత చంద్రగుప్తుడంతటి సమర్థుడని వృద్ధులైన ప్రజలు చెప్పుకోసాగారు.

అశోకుడికి మకుటాభిషేకోత్సవం జరపడానికి జ్యోతిష్కులు శుభముహూర్తం నిర్ణయించారు. కాని ఈ విషయంలో పెద్దలకు ఒక సమస్య ఎదురయింది. విదీశాదేవి బౌద్ధమతావలంబిని. ఆమెను మగధ సామ్రాజ్య మహారాజ్ఞిగా అంగీకరిం

చడానికి ఆస్థాన పురోహితులు సుముఖత చూప లేదు. ఎందుకంటే, ఆమెకు హైందవమత సంప్రదాయాలపట్ల విశ్వాసం లేదు. దానికి తోడు ఆమె ఇటీవల అనారోగ్యం పాలయింది. ఆమె చాలా దూరం ప్రయాణం చేయడం అపాయకరమని వైద్యులు సలహా ఇచ్చారు. అలా అని మకుటాభిషేకోత్సవాన్ని మరికొంత కాలం ఆలస్యం చేయడం కూడా సాధ్యపడదు. ఎందుకంటే ఇటువంటి శుభ ఘడియలు మరొక ఐదేళ్ళకుగాని రావని జ్యోతిష్కులు సెల విచ్చారు. రాణిగారు లేకుండా మకుటాభిషేకోత్సవం జరపడానికి లేదు.

ఇవన్నీ ఆలోచించి నూతన ప్రధానమంత్రి రథగుప్తుడు అశోకుడితో, “ప్రభూ!

తమ విషయంలో ఇంతటి చొరవ చూపుతున్నందుకు క్షమించండి. మహారాణి విదీశాదేవి ఆరోగ్యం అంత బాగాలేదు. పైగా తమ కుమారుడు యువరాజు మహేంద్రుడికి కూడా బౌద్ధమత సిద్ధాంతాలనే బోధిస్తున్నారు. యుద్ధంపట్ల విశ్వాసంలేని యువరాజు మునుముందు తమ రాజ్యాన్ని ఎలా రక్షించుకోగలడో ఆలోచించండి. రాజ్యం వీరభోజ్యం అన్న సత్యం తమరెరుగనిది కాదు. రాజ్యం భవిష్యత్తు దృష్ట్యా తమరు వేరొక రాకుమారిని వివాహమాడడం ఒక్కటే తరుణోపాయంగా తోస్తున్నది!” అన్నాడు.

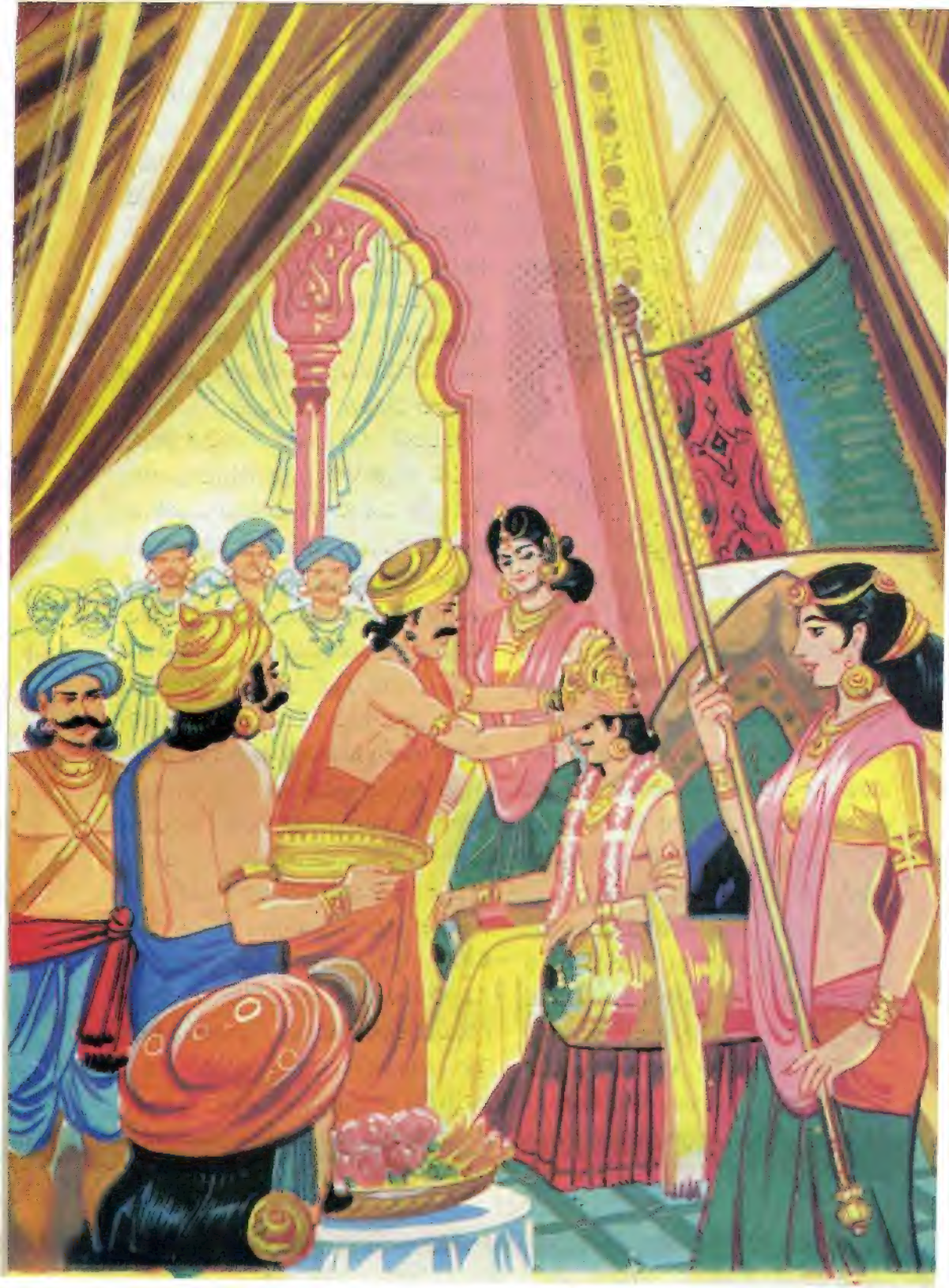
అశోకుడు మంత్రి ఆలోచనకు తల ఒగ్గలేదు. కాని విషయం తెలుసుకున్న విదీశాదేవి యశుడి ద్వారా - తన ఆరోగ్యం క్షీణించిందనీ, ఈ స్థితిలో రాజపత్నిగా

తన బాధ్యతలను సమర్థవంతంగా నిర్వహించజాలననీ; వేరొక రాకుమారిని వివాహమాడడమే అన్ని విధాలా శ్రేయస్కరమనీ అశోకుడికి తన ప్రార్థనగా తెలియజేసింది. ఆఖరికి అశోకుడు ద్విత్వీయ వివాహానికి సమ్మతించాడు. అసంధిమిత్రుని వివాహమాడాడు. కొన్నాళ్ళకు, జ్యోతిష్కులు నిర్ణయించిన శుభముహూర్తంలో అశోకుడికి మగధరాజ్య మకుటాభిషేకోత్సవం వైభవోపేతంగా జరిగింది.

అయితే, అశోకుడు విదీశాదేవిని, ఇద్దరు సంతానాన్నీ మరవలేకపోయాడు. క్రమంగా విచారానికి లోనై రాజ్యపాలనా వ్యవహారాలపట్ల ఆసక్తిని కోల్పోసాగాడు.

అశోకుడి వైఖరిని గురించి ప్రధానమంత్రి సేనాధిపతిని సంప్రదించాడు.

“మన రాజుగారు పెద్దభార్య విదీశాదేవిని గురించి ఆలోచిస్తూ, రాజ్య వ్యవహారాలను సైతం ఉదాసీనం చేస్తున్నాడు. ఇలాగే సాగితే ఆయన హఠాత్తుగా సింహాసనాన్ని త్యజించి ఉజ్జయినికి వెళ్ళి అక్కడ ప్రశాంత జీవితం గడపాలని నిర్ణయించినా ఆశ్చర్యం ఉండదు. ఆయనలో రాజ్యకాంక్షను రగిలించి, అధికార దాహాన్నీ, విజయోత్సాహాన్నీ కలిగించడం మన కర్తవ్యం. యుద్ధాలలో విజయం సాధించినప్పుడే రాజులకు ఆనందోత్సాహాలు సిద్ధిస్తాయి. శత్రురాజులను పరాజితులను చేసి విజయం సాధించడంలో కలిగే ఆనందం అద్భుతమైనది కదా!” అన్నాడు ప్రధానమంత్రి రథగుప్తుడు సేనాధిపతి వీరసింహుడితో.

“మీ అభిప్రాయం సమంజసంగానే ఉన్నది. సమయంచూసి రాజుగారిలో రాజ్యకాంక్షను కలిగించడం అవసరం,” అన్నాడు సేనాధిపతి.

ఆ సమయంలోనే వారసుడు లేకుండానే కళింగరాజుమరణించాడన్నవార్త అందింది. కొందరు అధికారులే పరిపాలనా వ్యవహారాలు చూస్తున్నారు.

ఒకనాటి సాయంకాలం వేళ ప్రధాన మంత్రి, ఉద్యానవనంలో విహరిస్తున్న అశోకుణ్ణి సమీపించి, “మహారాజా! చంద్ర గుప్త మౌర్యుడూ, బిందుసార మహారాజూ జయించాలని కలలుగని, జయించకుండా వదిలిన రాజ్యం కళింగ ఒక్కటే. బాలీ, సుమత్ర వంటి దూరద్వీపాలతో వర్తక వ్యాపారాలు సాగిస్తున్న సుసంపన్న రాజ్యం కళింగ. ఒకరాజు కింద వివిధ వంశస్థులైన పాలకులు మైత్రీ సంబంధాలు కలిగి వుండడం వల్ల అక్కడ ఐకమత్యానికి కొడువలేదు. ఇప్పుడు రాజు మరణించాడు గనక, పాలకులమధ్య ఐకమత్యం పటా పంచలుకావడంతథ్యం. కళింగను జయించడానికి ఇదొక సువర్ణావకాశం,” అన్నాడు.

సేనాధిపతి కూడా అంతలో అక్కడికి వచ్చాడు.

మంత్రి మాటలకు అశోకుడు సమాధానం చెప్పలేదు. మౌనంగా ఆలోచించ సాగాడు.

“మన సైన్యం చాలా సంవత్సరాలుగా యుద్ధంచేయలేదు. ఇలాగే సాగితే మన సైనికులు సోమరులుగా మారిపోయే ప్రమాదం వుంది. సైన్యం అంటే తరచూ శిక్షణ కావాలి. ఇలాగే సాగితే శత్రువులను ఎదిరించే శక్తిని కూడా కోల్పోవచ్చు!” అన్నాడు సేనాధిపతి.

“సరే! కళింగపై దండెత్తడానికి కావలసిన ఏర్పాట్లన్నీ చేయండి. మొదట కళింగకు మన గూఢచారులను పంపండి. ఆ రాజ్యంలోని సేనల బలాబలాలను తెలుసుకోవడం వాళ్ళ మొదటి పని! ఆ తరువాత వాళ్ళు అక్కడి పాలకులలో ఒకరిమీద ఒకరికి అనుమానం కలిగే పరిస్థితులను సృష్టించాలి!” అన్నాడు అశోకుడు.

“చిత్తం, ప్రభూ! మీ ఆజ్ఞను శిరసా వహిస్తాము!” అన్నాడు ప్రధానమంత్రి.

కళింగపై దండయాత్రకు మగధ సిద్ధం కాసాగింది.

— (ఇంకా వుంది)

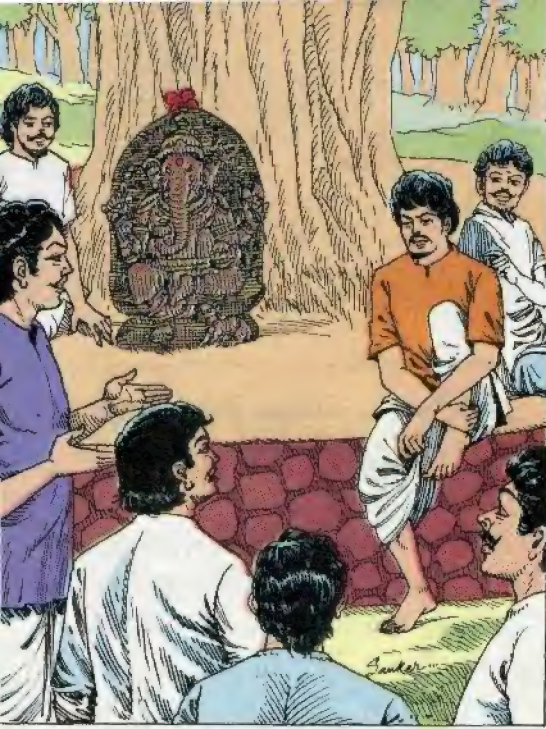

సన్యాసార్హత

పట్టువదలని విక్రమార్కుడు చెట్టువద్దకు తిరిగివెళ్ళి, చెట్టుపైనుంచి శవాన్ని దించి భుజాన వేసుకుని, ఎప్పటిలాగే మౌనంగా శ్మశానంకేసి నడవసాగాడు. అప్పుడు శవంలోని బేతాళుడు, “రాజా, ఇంత అర్థరాత్రి వేళ, కన్నుపొడుచుకున్నా కానరాని కటిక చీకటిలో, శ్మశానం మధ్య నువ్వు దేనిని సాధించ దలచి ఇన్ని కఠోర శ్రమలకు గురిఅవుతున్నావో తెలియడంలేదు. రాజులకు రాజనీతి విషయాలలో తగు సలహా లిచ్చేందుకు మంత్రులూ, యుద్ధవ్యూహాల్లో తోడ్పడేందుకు సేనాపతులూ, ఐహిక, ఆధ్యాత్మిక చింతనాపరంగా కలిగే సంశయాలను తీర్చేందుకు పండితులూ వుంటారు. నీ ఆస్థానంలో అలాంటి వారికి కొదువవుండదని భావిస్తున్నాను. కాని, వారిలో కొందరు ఒక్కొక్కసారి స్వార్థం కొద్దిగానీ, లేక హేతు, ఆచార విరుద్ధమైన సమస్యను ఏదోవిధంగా

బేతాళ కథలు

పరిష్కరించి తృప్తి పడదామన్న తాపత్రయం కొద్దీ గానీ చిత్రాతి చిత్రమైన చర్యలకు పాల్పడతారు. అలాంటివారి దుష్ప్రభావానికి, ఒకవేళ నువ్వు లోనయ్యావేమో అన్న శంక కలుగు తున్నది. అదే నిజమైతే, నీకు హెచ్చరికగా వుండేందుకు, పిట్టయ్య అనే ఒక మూర్ఖుడి కథ చెబుతాను, శ్రమతెలియకుండా, విను,” అంటూ ఇలా చెప్పసాగాడు:

ఒకానొకప్పుడు శతభోజుడనే రాజుండేవాడు. ఆయన కళాప్రియుడు. ఆయన ఆస్థానంలో వివిధ శాస్త్రాల్లో ప్రవీణులైన పండితులెందరో వుండేవారు. శతభోజుడు తానెక్కడికి వెళ్ళినా, పండితులనుకూడా వెంటతీసుకుని వెళ్ళి తీరికవేళల్లో వారితో ముచ్చటించి ఆనందించేవాడు.

ఆ రాజ్యంలోని ప్రలోమగ్రామం ప్రకృతి సౌందర్యానికి పుట్టినిల్లని, అంతా చెప్పుకునేవారు. శతభోజుడు ఒకసారి తన పండితపరివారంతో ఆ గ్రామానికి వెళ్ళి, గ్రామం సమీపంలో గుడారాలు వేయించాడు. రాజుకూ, పరివారానికి అన్ని సదుపాయాలూ చేసేందుకు గ్రామ ప్రముఖులందరూ ముందుకు వచ్చారు.

ప్రలోమ గ్రామంలో పిట్టయ్య అనే మూర్ఖుడున్నాడు. ప్రపంచంలో తనకు తెలియనిది లేదని వాడు నమ్ముతాడు. వాడితో వాదన లెందుకులే అని, గ్రామంలోని పండితులు కూడా, వాడేమన్నానహించి పూరుకునే వారు. దానితో పిట్టయ్యకు తనంతవాడు లేడన్న నమ్మకం బలపడింది.

పిట్టయ్యకు ప్రమీల అనే చెల్లెలుంది. చూడ్డానికి దేవలోకంనుంచి దిగివచ్చిన అప్పరసా అనిపిస్తుంది. ఆమెను పెళ్ళాడాలని గ్రామంలోని యువకులు చాలామంది కలలు కంటూండేవారు. వాళ్ళందరూ మంచిమాటలతో పిట్టయ్యను వశపరుచుకోవాలని, వాడిని ఆకాశానికెత్తేస్తూండేవారు. అందువల్లపిట్టయ్యకు గర్వంమరింత పెరిగింది.

శతభోజ మహారాజు గ్రామంచివర గుడారాల్లో బసచేస్తున్నాడనీ, ఆయన వెంట ఉద్దండపండితులు వచ్చారనీ పిట్టయ్యకు తెలిసింది. వాడు వెంటనే వెళ్ళి పండిత పరివారాన్ని కలుసుకుని వారితో, “అయ్యలారా! మాగ్రామ పండితులందరూ నన్ను మించిన పండితుడులేడని ఒప్పుకున్నారు.

మా గ్రామ యువకులు నాకు బ్రహ్మరథం పడుతున్నారు. జీవితంలో ఇంత సాధించినా, నాలో ఒక కోరిక మిగిలిపోయింది. మీవంటి రాజాస్థాన పండితుల నుంచి సన్మానంపొందాలన్నదే ఆకోరిక!” అన్నాడు.

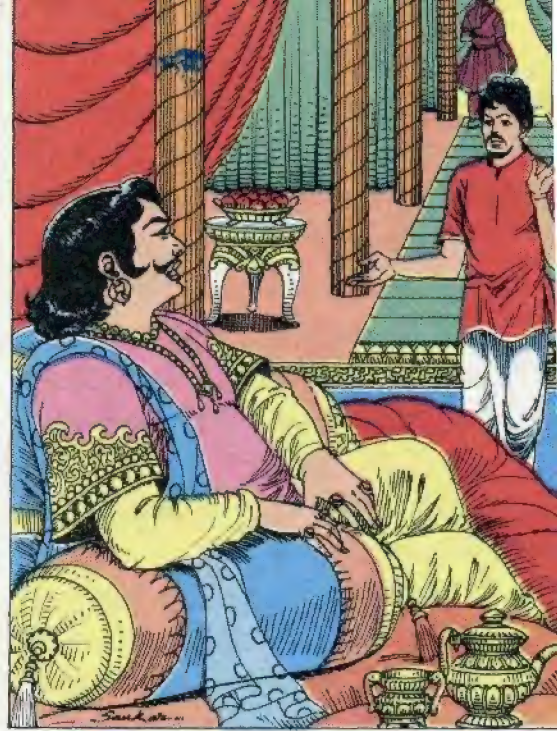
పండితులు వాడు చాలా గొప్పవాడనుకుని, వాణ్ణి తమకు తెలిసిన శాస్త్రాలనుంచి ప్రశ్నలు వేసి పరీక్షించారు. వాటికి వాడిచ్చిన సమాధానాలువిని, “నువ్వు పరమ మూర్ఖుడివి. నిన్ను అటపట్టించడానికే అందరూ నిన్ను పొగుడుతున్నారు,” అని హేళనచేశారు.

పిట్టయ్యకు కోపం వచ్చింది. “ఇంత పరకూ నన్నెవరూ పరీక్షించనూలేదు, ఇలా హేళన చెయ్యనూలేదు. నేను మిమ్మల్ని సన్మానించమన్నాను కానీ ప్రశ్నలడగమన లేదు కదా! ఈమాత్రం ఇంగితం లేని మిమ్మల్ని రాజెలా ఆస్థానంలో చేర్చుకున్నాడో నాకు అర్థం కాకుండా వున్నది,” అన్నాడు.

పండితులువాడిమాటలకు కోపం తెచ్చుకోకుండా, “నాయనా, నీ ఈ సందేహాన్ని తీర్చడం మావల్లకాదు. పక్క గుడారంలో మహారాజుగారున్నారు. ఆయన్నే అడుగు,” అన్నారు.

ఆ విధంగా పిట్టయ్య రాజదర్శనం చేసుకుని, శతభోజుడి అందమైన రూపానికి అచ్చెరువు చెంది, “ప్రభూ! తమరింత బాగున్నారు. తమ ఆస్థానంలో అలాంటి పండితులనెలా చేర్చుకున్నారు?” అని అడిగాడు.

ఆ మాటలతోనే వాడు తెలివితక్కువ వాడని అర్థం చేసుకున్న శతభోజుడు,

“నా పండితుల్లో నీకు కనబడిన లోప మేమిటో చెప్పు?” అన్నాడు ఎంతో కుతూహలంగా.

“వాళ్ళు నాకు సన్మానం చేయడానికి నిరాకరించారు. అదేవాళ్ళ లోపం. తమరు వాళ్ళకు బుద్ధిచెప్పి, నాకు సన్మానంచేయించండి. లేదావాళ్ళను ఆస్థానంలోంచి తొలగించండి,” అన్నాడు పిట్టయ్య.

“నేను నువ్వు చెప్పినట్టు చెయ్యననుకో ఏంచేస్తావు?” అన్నాడు శతభోజుడు, వాడిని రెచ్చగొడుతూ.

దీనికి జవాబేమివ్వాలో వెంటనే తోచలేదు పిట్టయ్యకు. వాడు ఆలోచనలోపడగానే, శతభోజుడు హేళనగానవ్వుతూ, “చెప్పు, ఆలోచిస్తావేం? నీమాటలు వినకపోతే, నువ్వు నన్నేంచెయ్యగలవు?” అన్నాడు.

అప్పుడప్పుడు ఇలాగే ప్రశ్నించి గ్రామం లోని యువకులు పిట్టయ్యను ఉడికిస్తూం డేవాళ్ళు. అలాంటప్పుడు పిట్టయ్య వాళ్ళకు తన చెల్లెల్నిచ్చి పెళ్ళి చెయ్యనని బెదిరిం చేవాడు. వాళ్ళు చప్పన వాడు చెప్పినట్టు వినేవారు. అవిషయం గుర్తుకొచ్చి పిట్టయ్య, “నేనేం చేస్తానో చెప్పను; ఏం చెయ్యనో చెబుతాను. దెబ్బకు మహారాజైనా దిగిరా వలసిందే!” అన్నాడు.

“పోనీ, అదే చెప్పు,” అన్నాడు శతభో జుడు.

“నా చెల్లెల్ని మీకిచ్చి పెళ్ళి చెయ్యను,” అన్నాడు పిట్టయ్య. శతభోజుడికీ బెది రింపు వినగానే నవ్వొచ్చింది. అయితే, ఇలాంటి మూర్ఖుడి చెల్లెలెలా వుంటుందో, ఆమెతో మాట్లాడితే ఇంకెంత వినోదం లభిస్తుందో అన్న ఉద్దేశంతో ఆయన, “ఒకసారి నీ చెల్లెల్నిచూస్తాను. తర్వాత నీ

సన్మానం విషయం ఆలోచిస్తాను. సరేనా?” అన్నాడు.

ఇందుకు పిట్టయ్య ఒప్పుకున్నాడు. శతభోజుడు వాడితోకలిసి వెళ్ళి, ప్రమీలను చూసి, అప్పరసలను తలదన్నే ఆమె అందానికి దిగ్భ్రాంతుడయ్యాడు. ఆమెతో కొద్దిసేపు మాట్లాడగానే, ప్రమీలకు అన్న లాంటి మూర్ఖత్వం లేదనీ, ఆమెకు లోక జ్ఞానం బాగా వున్నదనీ రాజుకు అర్థమ యింది.

“నీవంటి అందగత్తె మహారాణి కావడమే న్యాయం. నన్ను పెళ్ళాడ్డం నీకిష్టమేనా?” అన్నాడు శతభోజుడు.

పిట్టయ్య మధ్యలో కలగజేసుకుని, “ప్రభూ, తమ ఆస్థానపండితులచేత నాకు సన్మానంచేయిస్తేనే, ఈ పెళ్ళి జరుగుతుం దని, ముందే మనవి చేశాను. తమకు అంగీకారమే కదా!” అని ప్రశ్నించాడు.

శతభోజుడు చిరాకుపడి, “మా ఇద్దరికీ ఇష్టమైతే, మధ్య నువ్వెవడివి? కావాలంటే కోరినంత డబ్బిస్తాను, తృప్తిపడు. పిచ్చి పిచ్చి కోర్కెలు కోరి ప్రాణాలమీదికి తెచ్చుకోకు,” అన్నాడు.

ప్రమీల, రాజునువారించి, “ప్రభూ! అతడు స్వయానా నాకు అన్న. అతడు కోరింది ఏ మంతపెద్దకోరికాకాదు; తమకు అసాధ్యమూ కాదు. నేను మిమ్మల్ని సంతోషంగా వరించాలంటే ఈ మాత్రం చెయ్యలేరా?” అన్నది.

శతభోజుడికామె మాటలు న్యాయమని పించి, సరే నన్నాడు. తరవాత గుడారానికి తిరిగి వెళ్ళి పరివారాన్ని పిలిచి, జరిగింది చెప్పి, “ప్రమీలను తొలిచూపులోనే వరించాను. మా ఇద్దరికీ వివాహం జరగాలంటే, మీ సహకారం కావాలి,” అన్నాడు.

పండితులందరూ ముఖముఖాలు చూసుకున్నారు. పిట్టయ్య వంటి పరమ

మూర్ఖుడికి, తమవంటివారు సన్మానం చేస్తే, తమపాండిత్యాన్ని, శతభోజుడి కళాపోషణనూ ప్రపంచమంతా హేళన చెయ్యదా? ఒక ఆడదానికోసం రాజు ఇంతగా దిగజారడం, అన్నివిధాలా అవమానకరం కాదా?

పండితులు, రాజుకు ఆ పని తమ వల్ల కాదనీ, రాజు గనక కాదుకూడదంటే, తాము ఆస్థాన పదవులకు నీళ్ళు వదులుకోగలమనీ చెప్పారు.

శతభోజుడు, పండితులనేమీ అనలేక, ప్రమీలను వదులుకోలేక, మనసులోనే దుఃఖపడసాగాడు.

ఈ విషయం ప్రమీలకు తెలిసింది. ఆమె పండిత పరివారానికి కబురు పెట్టి, వాళ్ళు తన ఇంటికి రాగానే, “మీరు మహాపండితులని విన్నాను. మీపాండిత్యం మీరాజుకు పనికిరాక పోవడం చిత్రంగా వున్నది,” అన్నది.

అందుకు పండితులు ఆశ్చర్యపడి, “మా పాండిత్యం రాజుకు అన్ని విధాలా పనికివస్తున్నది. మూర్ఖుడి చెల్లెలితో వివాహానికి మాత్రమే పనికిరాకుండా వున్నది!” అన్నారు.

“ఎందువల్ల?” అని అడిగింది ప్రమీల.

“ఈ వివాహం జరగాలంటే, మేము మీ అన్న పిట్టయ్యను సన్మానించవలసి వున్నది. అనర్హుడిని సన్మానించడం పండిత ధర్మంకాదు,” అన్నారు పండితులు.

“నా అన్న అర్హుడే అని నేను ఋజువు చేస్తాను. అప్పుడు మీరతడికి సన్మానం చేస్తారా?” అన్నది ప్రమీల.

“నీఅన్నకు ఏజ్ఞానమూ లేదు. ఏ ఆధారంతో అతడి సన్మానార్హతను ఋజువు చేయగలవు?” అని అడిగారు పండితులు.

ప్రమీల నవ్వి, “నా అన్న అర్హతను ఋజువు చేయడానికి, అతడికేజ్ఞానమూ అవసరం లేదు. నాకున్న లోకజ్ఞానం చాలు!” అన్నది.

తర్వాత ఆమె వారికి, తనను వివాహ మాడదలచిన యువకులు దేశదేశాలు తిరిగితెచ్చిన కానుకలను చూపింది. అవన్నీ వేర్వేరు పెట్టెలలో వున్నాయి.

ఒక పెట్టెలో వేపపుల్ల వున్నది. దాన్ని ప్రశాంతదేశంనుంచి తెచ్చాడోక యువకుడు. అక్కడ చందనం ఎంతసమ్మద్ధిగా వుంటుందంటే, వంట చెరకుగా చందనం కర్రనే వాడతారు. ఆ దేశంలో ఎక్కడో కానీ వేప చెట్టు కనబడదు. వేపపుల్ల అక్కడ ఎంతో విలువైనది.

మరొకపెట్టెలో రాగి ఉంగరం వున్నది. ఆ దేశంలో బంగారు గనులు ఇన్నీ అన్నీ కావు! వంటపాత్రలకూడా అక్కడ బంగారాన్నే వాడుతూ, ఆభరణాలకు మాత్రం రాగిని వాడతారు. రాగి నగలు త్వరగా పాడవుతాయని, అలా జరక్కుండా లోహ మిశ్రమాలు కూడా కనిపెట్టారక్కడ. రాగిలో కొద్దిగా బంగారాన్ని కలిపిన మిశ్రమంతో తయారైనదే, ఆ రాగి ఉంగరం. ఈ దేశంలో బంగారు ఉంగరం కన్నా, ఆ దేశంలోని ఈ రాగి ఉంగరం విలువ ఎక్కువ.

ఇంకొక పెట్టెలో అందంగా కనబడే నల్లటి బొగ్గుస్ఫటిక మున్నది. ఆ దేశం నిండా వజ్రాలేకావడం వల్లనూ, మసిబొగ్గు తక్కువగా లభించడంవల్లనూ, ఈ స్ఫటికాలకక్కడ చెప్పలేనంత విలువ వున్నది.

ఈ విధంగా ప్రమీల పండితులకు ఎన్నో వస్తువులు చూపింది. పట్టుబట్టల కంటే విలువైన నేత దుస్తులూ, కళా ఖండాల కంటే ఎక్కువ విలువను సంత రించుకున్నవంకరటింకరగీతల చిత్రాలూ ఇలా ఎన్నో ప్రమీలవద్ద చూసి, పండితులు అచ్చెరువు చెంది, “ఈ విశేషాలు మేము ఆనోటా ఈనోటా వినివున్నాము. కానీ ప్రత్య క్తంగా నీవద్దనే చూస్తున్నాము! నువ్వు చాలా అదృష్టవంతురాలివి,” అన్నారు.

“మీరంతా మహాపండితులు. ఇకనైనా నా అన్న విలువను గుర్తించి, అతడికి సన్మానం చేయండి. మహారాజుతో నా వివాహం జరిపించండి,” అన్నది ప్రమీల.

“నీ మాటలు చిత్రంగా వున్నాయి. ఈ వస్తువులన్నీ చూడడం వల్ల, నీ అన్నకు సన్మానార్హత ఏవిధంగా వస్తుందో, నువ్వే వివరించు,” అన్నారు పండితులు.

అప్పుడు ప్రమీల వాళ్ళకు చేతులు జోడించి, “అయ్యలారా! మీరు పండి తులు, ప్రాజ్ఞులు. నన్ను పరీక్షించడానికే మీరిలా అడుగుతున్నారు తప్ప, ఈపాటికి మీకంతా అర్థమయ్యేవుంటుందని నేను నమ్ముతున్నాను,” అన్నది.

వెంటనేపండితులు ఆలోచనలో పడ్డారు. ఒకటి రెండు క్షణాలు గడిచేలోపల, ఒక వృద్ధపండితుడు మందహాసం చేస్తూ, చేయెత్తి ప్రమీలను దీవించి, “అమ్మా! నీమాటలతో, మాలో మహాపండితుల మన్న అహంకారం వుంటే అది నశించింది. మూర్ఖుడికి సన్మానం ఏమిటా అన్న విషయం గురించి, మేము సూక్ష్మంగా

తర్కించి వుంటే, మన మహారాజుకు క్షణకాలం కూడా మనస్తాపం కలిగివుండేది కాదు. మూర్ఖుడి సన్మానార్హత గురించి, నీలాగా ఇంతవరకూ ఎవరూ చమత్కరించి వుండలేదు. నీ వంటి తెలివైన యువతి, ఈదేశానికిమహారాణికావడం ప్రజల అదృ ష్టమనే ఉద్దేశంతోకూడా, మేము నీఅన్నను సన్మానించదలచాం!” అంటూ మిగతా పండితులకేసి చూశాడు.

పండితులందరూ, ప్రమీల తనకు లభించిన వింతకానుకలను చూపించడం ద్వారా చెప్పదలచినదేమిటో, అప్పటికి అర్థమైనట్టు తలలూపి, కరతాళ ధ్వనులు చేశారు.

బేతాళుడు ఈ కథ చెప్పి, “రాజా, మూఢత్వంకూడా సన్మానార్హమని భావించే

శతభోజాడి ఆస్థాన పండితుల గురించి ఏమను కోవాలి? తమ రాజు ప్రమీలను వివాహ మాడదలచి, అది సాధ్యంకాదేమో అన్న మనస్తాపంలో వున్నందున, ఆయనకు సంతోషం కలిగించేందుకు వాళ్ళు, మూర్ఖుడైన పిట్టయ్యను సన్మానించదలచి నట్టు కనబడుతున్నది. మూర్ఖత్వాన్ని సన్మానించడమంటే, పాండిత్యాన్ని అవమానించి నట్టేకదా? ఏది ఏమైనా, సమస్యను పరిష్కరించి తీరాలన్న తొందరపాటు కొద్దీ పండితులు, హేతు, ఆచార విరుద్ధమైన, ఈ అసంగతానికి పాల్పడినట్టు తెలియడం లేదా? ఇంతకూ, ప్రమీల తన వద్ద వున్న వింతకానుకల ద్వారా పండితులకేమైనా చెప్పదలచిందా? లేక కేవలం వాళ్ళను గజిబిజి పరిచేందుకు వేసిన ఎత్తుగడా? వృద్ధపండితుడు, ఆమె ఏదో చమత్కరించినదండం, మిగతా వాళ్ళు తలలూపి కరతాళ ధ్వనులు చేయడం- అంతా హాస్యాస్పదంగా లేదా? ఈ సందేహాలకు సమాధానం తెలిసికూడా చెప్పకపోయావో, నీ తల పగిలిపోతుంది,” అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్కుడు, “లోకంలో అరుదైన ప్రతిదీ, మనిషిని ఆకర్షిస్తుంది. ఆకర్షణ అంటే మెచ్చదగిందీ, విలువైనదీ అనే గదా! ఆయా దేశాల్లో అత్యంత విలువైనవీ, తన దేశంలో గుడ్డిగవ్వకు కొరగానివీ అయిన వస్తువులను పండితులకు చూపించడం ద్వారా, ప్రమీల చమత్కరించి దేమంటే- ఎంతో అరుదైన మహాపండితుడిలాగే, వజ్రమూఢుడు కూడా సన్మానార్హుడని. ఇది గ్రహించిన వృద్ధ పండితుడికి తాము పిట్టయ్యను సన్మానించడం ద్వారా అతడు పరమ మూఢుడని ధృవీకరిస్తున్నట్టు అర్థమైంది. అందువల్లనే, ప్రమీల వంటి వివేకవతి తమకు రాణి అయితే ప్రజలు మరింతగా సుఖపడతారని భావించాడు.

ఆపద్ధర్మంగా - హేతు, ఆచార విరుద్ధమైనా పండితులందరూ పిట్టయ్యను సన్మానించడానికి తలలూపారు,” అన్నాడు.

రాజుకు ఈవిధంగా మౌనభంగం కలగగానే, బేతాళుడు శవంతోసహాయమై, తిరిగి చెట్టెక్కాడు. - (కల్పితం)

[అధారం: జొన్నలగడ్డ రామలక్ష్మి రచన]

సుందర్బన్స్ - అండమాన్ నికోబార్ దీవులు

రచన: మీరానాయర్ ♦ చిత్రాలు: గోతమసేన్

కలకత్తా నుంచి కొంతదూరం ముందుకు వెళ్ళామంటే అచ్చీఘట్ (అచ్చీపూర్) చేరుకుంటాం. 1840వ సం॥ ప్రాంతంలో చైనా దేశస్థులు ఇక్కడికి వలసవచ్చి స్థిరపడ్డారు. అచ్చీఘట్ ను చైనాటౌన్ అని కూడా పిలుస్తారు.

గంగానది హుగ్లీ పేరుతో బంగాళాఖాతంలో సంగమించడానికి ముందు దక్షిణంగా మలుపు తిరిగి డైమండ్ హార్బర్ సమీపంలో వెడల్పుగా మారి ఉప్పుకయ్యలను ఏర్పరుస్తున్నది. ఒకప్పుడు ఇక్కడ ఉస్త్రిజండియా కంపెనీ నౌకలను లంగరు దించి ఆపేవారు. ఇప్పుడు ఉప్పు కయ్యల చుట్టూ జనాన్ని తీసుకు వెళ్ళడానికి ఉపయోగించే మోటారు లాంచీలనూ, నాటు పడవలనూ ఆపడానికి దీనిని ఉపయోగిస్తున్నారు.

హార్బరుకు దక్షిణంగా పలు పాయలుగా చీలే గంగానదీ; దానికి తూర్పుగా శాఖోపశాఖలై సముద్రంలో సంగమించే బ్రహ్మపుత్ర కలిసి ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద డెల్టా ప్రాంతాన్ని ఏర్పరుస్తున్నది. బ్రహ్మాండమైన ఈ నదులు కొట్టుకువచ్చే రేగడి మన్ను కారణంగా డెల్టా తూర్పు ప్రాంతంలో కొత్త లంకలూ, దీవులూ ఏర్పడుతూ ఉంటాయి. అదే సమయంలో ప్రధాన భూభాగాన్ని సముద్రం అలలు హరించేస్తూ ఉంటాయి.

కలకత్తా నుంచి బంగాళాఖాతం కేసే వెళ్ళామంటే సగం దూరం నుంచి డెల్టా ప్రదేశంలో చిత్తడి నేలలో పెరిగిన అడవులు తూర్పుగా బంగ్లాదేశ్ వరకు వ్యాపించి ఉన్నాయి. ఈ అడవులు దాదాపు 15,500 చ.కి.మీ. విస్తరించి ప్రపంచంలోని పెద్ద మాంగ్రూవ్ అడవులుగా ప్రసిద్ధిగాంచాయి.

తలల వెనక తోడుగులు ధరించిన మత్స్యకారులు

ఈ అడవులను సుందర్బన్స్ అని అంటారు. దీనికి సుందరమైన అడవులనీ, లేదా సుందరీ వృక్షాలు విరివిగా వున్న అడవులనీ అర్థం చెప్పకోవచ్చు. సుందర్బన్స్ వల్ల కలకత్తా నగరానికి ప్రాణవాయువు లభిస్తున్నది. ఇవి కలకత్తా నగరానికి సహజమైన కోటగా కూడా ఉంటున్నాయి. ఈ అడవులే గనక లేకుంటే కలకత్తా నగరాన్ని, చుట్టుపక్కల భూప్రాంతాన్ని బంగాళాఖాతం బలమైన తరంగాలు కబళించి వుండేవని శాస్త్రవేత్తలు అభిప్రాయపడుతున్నారు.

శీతాకాలం రాత్రుల్లో సుందర్బన్స్ లోని చెట్లమీద కోట్లా కొద్ది మిణుగురు పురుగులు చేరి, ఆ అడవి ఉపరితలంలో వింతకోభను కలిగిస్తాయి. బురదనీటినుంచి గాలి కోసం పైకి లేచిన చువ్వల్లాంటి పొడవాటి చెట్ల మధ్యగా పడవలు నడుస్తూంటాయి. సుందరీ, గొరాన్, గెర్వా, ఘుండార్ వంటి జాతుల చెట్లూ కేవల తుంగ జాతి మొక్కలూ ఈ చోటి నేలలో పుట్టి పెరగగలుగుతున్నాయి.

రాయల్ బెంగాల్ టైగర్స్ అనే పెద్ద పులులు, భయంకరమైన మొసళ్ళు, సొరచేపలు, ఉడు ములు, తాబేళ్ళు, పాములు, చేపలు, పీతలు, నత్తలు, తేనె టీగలు మొదలైన అనేకానేక చిన్న పెద్ద జంతుజాలం ఈ అడవులలో నివసిస్తున్నాయి. ఇలా ఇన్ని జాతుల జంతువులు ఒకేచోట నివసించే ప్రాంతాలు ప్రపంచంలో చాలా అరుదుగా కనిపిస్తాయి.

రావిచెట్లను పోలిన ఈ మాం గ్రూవ్ అడవులలో దాదాపు 300-500 పెద్ద పులులు ఉన్నాయి. ప్రపంచంలో ఒకేచోట అత్యధిక సంఖ్యలో పులులు ఇక్కడే వున్నాయి. చాలా దూరం నీళ్ళలో ఈదగలగడం ఈ పులుల ప్రత్యేకత.

తేనెసీకరిండానికి, చేపలు పట్టడానికి ఈ అడవులలోకి ఈ ప్రాంతాలలో నివసించే వేటగాళ్ళు వెళుతూ వుంటారు. పులులను ఎదుర్కోవడం; వాటి బారి పడకుండా తప్పించుకోవడం వీరి వృత్తిలో ఎదురయ్యే సర్వసాధారణమైన ఆటంకం. వీళ్ళు తలకు వెనక మనిషి ముఖం గల తొడుగులను ధరిస్తారు. తనను చూస్తున్నారని తెలిస్తే పులి మీదికి ఉరకడానికి భయపడుతుందని వాళ్ళు అలా చేస్తారు. వేటకు అడవిలోకి వెళ్ళేముందు పులిదేవుడూ, అడవి దేవుడూ అయిన దక్షిణీరాయ్ ని ప్రార్థించి మరీ బయలుదేరుతారు.

ప్రభుత్వం సంరక్షిత ప్రాంతంగా ప్రకటించడానికి పూర్వం ఇక్కడి అడవుల నిర్మూలం ఎక్కువగా జరిగింది. హ్యాలిడే, సజ్జాకాళీ, లోధియాన్ దీవులు సంరక్షిత వన్యప్రాంతాలుగా ప్రకటించబడ్డాయి. 1972వ సం॥లో 'ప్రాజెక్ట్ టైగర్' అనే పులుల సంరక్షణా పథకాన్ని ప్రారంభించారు. పులుల వేటను నిషేధించి వాటి రక్షణకు చర్యలు తీసుకున్నారు. మాంగ్రూవ్ అడవులను 'నేషనల్ పార్క్' గానూ 'టైగర్ రిజర్వ్' గానూ 1984వ సం॥లో ప్రకటించారు. ప్రపంచంలో శాస్త్రీయ పద్ధతిలో సంరక్షించ

రాయల్ బెంగాల్ టైగర్స్

బడుతూన్న మొట్టమొదటి మాంగ్రూవ్ అడవి సుందర్బన్స్. దీనిని ప్రపంచ 'వారసత్వ ప్రాంతంగా' ప్రకటించారు.

గంగా ముఖద్వారంలోని సుందర్బన్స్ లో వున్న 102 దీవులలో ముఖ్యమైనది సాగర్ ద్వీప్. మాంగ్రూవ్ చెట్ల గుబుర్లను తొలగించడం వల్ల ఈ దీవి ఏర్పడింది. ఈ ద్వీపం అంటే రవీంద్రనాథ టాగూర్ కు చాలా ఇష్టం. ఈ ద్వీపంలో ఉన్నప్పుడే ఆయన పలు సంగీతప్రధాన గీతాలనూ ప్రసిద్ధిగాంచిన కొన్ని లేఖలనూ రాశాడని చెబుతారు.

ద్వీపం దక్షిణాగ్రాన్ని గంగాసాగర్ అని అంటారు. మకర సంక్రాంతి (జనవరి 14) నాడు పవిత్ర గంగాస్నానం చేయడానికి లక్షలాది మంది ఇక్కడికి చేరుతారు. గంగా స్నానానంతరం సుప్రసిద్ధమైన 'కపిల్ముని' ఆలయాన్ని దర్శిస్తారు. ఈ సందర్భంగా మూడురోజుల పాటు ఉత్సవం (మేలా) జరుగు తుంది.

ఈ ద్వీపంలో 1821వ సం॥లో నిర్మించిన లైట్ హౌస్ ఇంకా పనిచేయడం విశేషం. ఇది సముద్రమట్టానికి ఇరవై ఆరు మీటర్ల ఎత్తులో ఉన్నది. వాతావరణం నిర్మలంగా ఉన్న రాత్రులలో దీని కాంతి సముద్రంలో 16కి.మీ. వరకు కనిపిస్తుంది.

కలకత్తాకు వెయ్యి కి.మీ. దూరంలో బంగాళాఖాతంలో అండమాన్ నికోబర్ దీవుల రాజధాని పోర్ట్ బ్లాయిర్ ఉన్నది. మన దేశ తూర్పుతీరానికి సమాంతరంగా అండమాన్ నికోబార్ దీవులు వ్యాపించి ఉన్నాయి. సన్నటి చిన్న చిన్న దీవులు ద్వారతోరణంలాగా ఒంపుగా దాదాపు 780 కి.మీ. దూరం విస్తరించి ఉన్నాయి. ఉత్తరాగ్రంలో వున్న ల్యాండ్ ఫాల్ ద్వీపం, మియాన్ మార్ (బర్మా)కు 190 కి.మీ. దూరంలోనూ, దక్షిణాగ్రంలోని గ్రేట్ నికోబార్ దీవి ఇండోనేసియాకు 150 కి.మీ. దూరంలోనూ ఉన్నాయి.

'అండమాన్' అనే పేరు హనుమాన్ నుంచి వచ్చిందని చెబుతారు. ఈ దీవులను ప్రాచీన కాలం నుంచి ఎరిగివున్న మలేసియా ప్రజలు హనుమాన్ ను 'హండమాన్' అనేవారు. ఈ దీవిని కూడా

గంగాసాగర్ కపిల్ముని ఆలయ సమీపంలో

అండమాన్ తీరం

ఆ పేరుతోనే విలిచేవారు. అదే క్రమేణా అండమాన్ గా రూపాంతరం చెందిందని అంటారు.

నికోబార్ దీవులను ప్రాచీన కాలంలో 'నక్కావరం' అనేవారు. ఇక్కడి ఆదిమ తెగల ప్రజలు బట్టలు లేకుండా 'నగ్గుంగా' తిరగడం వల్ల దీనికాపేరు వచ్చి వుండవచ్చు. 15వ శతాబ్దంలో ఈ దీవులలో అడుగుపెట్టిన పోర్చుగీసులు దీనిని 'నాకుబార్' అన్నారు. అదే క్రమేణా నికోబార్ అయింది.

బ్రిటిష్ పాలనా కాలంలో ఉత్తర అండమాన్స్ లో జైళ్ళు నిర్మించారు. 1857వ సం॥ సిపాయిల కలహంలో పాల్గొన్న వేలాదిమంది సిపాయిలనూ, ఆ తరువాత రాజకీయ ఖైదీలనూ అక్కడికి తరలించారు. ఆ కాలంలో ఆ దీవులంటే అందరూ హడలిపో యేవారు. అక్కడ త్రాగు నీరు కూడా ఉప్పుగా, నల్లగా ఉండడం వల్లా, ఎక్కడా పైరు పచ్చలు లేక పోవడం వల్లా దానిని 'కాలా పానీ' అని చెప్పుకునే వారు.

భారతదేశం స్వాతంత్ర్యం పొందాక ఆ అపోహలన్నీ తొలగి పోయాయి. ఒక దశాబ్దం లోగా అంటే, 1956 నవంబర్ 1వ తేదీ అండమాన్ నికోబార్ దీవులు భారత కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలయ్యాయి.

అండమాన్
మత్స్యకారులు

గోవిందయ్య తెలివి

గోవిందయ్య అనే ఆయన మిఠాయి దుకాణం పెట్టి బాగా గడించాడు. రత్న మాల అతడి ఒక్కగానొక్క సంతానం. ఆ పిల్లను పెళ్ళాడేవాడు, గోవిందయ్య వ్యాపారానికి కూడా వారసుడవుతాడు గనుక, చాలామంది ఆయనతో వియ్యమందాలని ఆశపడసాగారు.

గోవిందయ్య కూడా తగిన సంబంధం వెతికే ప్రయత్నంలో, లింగయ్య అనే అతడి కొడుకును గురించి విచారించాడు. ఆ కుర్రవాడు తగినవాడని నిశ్చయించు కున్న తర్వాత, లింగయ్యతో మాట్లాడుతూ, “అయ్యా, ఒక చిన్న మనవి! సంబంధం నిశ్చయించుకోబోయేముందు, వరుడికి ఒకపూట, మా ఇంట విందుభోజనం పెట్ట వలసిందిగా, ఒక సాధువు నన్ను ఆదేశించాడు. ఆ కుర్రవాడు మా అమ్మాయికి తగినవాడైనదీ లేనిదీ, అతడి భోజనం

అయిన మరుక్షణం నాకు స్ఫురింప జేస్తాననీ, ఆ ప్రకారం చేస్తే అంతాశుభమే జరుగుతుందనీ చెప్పాడు,” అన్నాడు.

గోవిందయ్య మాటలకు లింగయ్య ఆశ్చర్యపడి, అయినా అందులో నష్టపోయేదేం లేదు గనక, కొడుకును గోవిందయ్య ఇంటికి భోజనానికి పంపాడు.

గోవిందయ్య, ఆ కుర్రవాణ్ణి మిట్టమధ్యాహ్నంవేళ దాకా కబుర్లుచెబుతూ కూర్చోబెట్టి, అప్పుడు షడ్రసోపేతమైన భోజనం పెట్టించాడు. భోజనం ముగిసిన వెంటనే ఆయన, ఆ కుర్రవాడితో, “నాయనా, నువ్వు మా అమ్మాయిని పెళ్ళాడడం మేలుకాదని, నాకు తోస్తున్నది. ఆమాటే మీనాన్నగారితో చెప్పి, నన్ను మన్నించమన్నానని కూడా చెప్పు,” అన్నాడు.

లింగయ్య కొడుకు నిరాశపడినా, చేసేదేమీ లేక మౌనంగా వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ తర్వాత మరొక ముగ్గురు కుర్రవాళ్ళు కూడా గోవిందయ్య విందుభోజనంపెట్టి, తగినవాళ్ళు కాదంటూ తిప్పి పంపెయ్యడం జరిగింది.

ఒకనాడు గోవిందయ్య ఆప్తమిత్రుడు రాధాకృష్ణయ్య, గోవిందయ్యను కలుసు కుని, “ఏమిటి, గోవిందయ్యా! పెళ్ళి కొడుకులందర్నీ ఇంటికి పిలిచి విందు భోజనాలు పెడుతున్నావట! ఏమిటి సంగతి?” అంటూ ప్రశ్నించాడు.

గోవిందయ్య సరదాగా నవ్వుతూ, “తగిన అల్లుడు దొరికేదాకా, ఈ రహస్యం ఎవరి దగ్గరా వెల్లడించరాదని సాధువు మరీ మరీ చెప్పాడు. కాస్త ఓపికపట్టు!” అన్నాడు.

రాధాకృష్ణయ్య కూడా నవ్వుతూ, “సరేలే, అలాగే కానీ! అయితే, వెంకటాపురంలో

నా చెల్లెలున్నది చూడు, దాని మూడో కొడుకు అన్ని విధాలా, మీ అమ్మాయికి తగిన వాడని, నిన్ననే నాకు స్ఫురించింది. మరి వాడికి విందుభోజనం పెడతావోమాన తావో నీ ఇష్టం,” అన్నాడు.

“అమ్మమ్మ! విందుభోజనం పెట్టిన తర్వాతే మరో ఆలోచన! ఆ కుర్రవాడు బాగుంటాడనుకుంటే, రేపే మనిద్దరంవెళ్ళి విందుకుపిలుద్దాం,” అన్నాడుగోవిందయ్య.

ఇందుకు సరేనన్నాడు రాధాకృష్ణయ్య. మర్నాడే ఇద్దరూ వెంకటాపురం వెళ్ళి, సంబంధంమాట్లాడి ఆకుర్రవాణ్ణి విందుకు ఆహ్వానించారు. పెళ్ళికొడుకు రమేశుడి తల్లి తండ్రి ఆశ్చర్యపోతూనే, కొడుకును గోవిందయ్యతో పంపడానికి అంగీకరించారు.

రమేశుణ్ణి వెంటబెట్టుకుని తమ ఊరు చేరాక, గోవిందయ్య అతడితో, “నాయనా! ఈ రాత్రికి మీ మేనమామ ఇంట పడుకుని, రేపు ఉదయాన్నే మా ఇంటికి వచ్చేయ్యి,” అని చెప్పి, మిత్రుడితో, “పెళ్ళికొడుకును వెంటబెట్టుకుని నువ్వు విందుకు రా,” అని ఆహ్వానించాడు.

రాధాకృష్ణయ్య అంగీకరించి, మర్నాడు ఉదయం రమేశుణ్ణి వెంటబెట్టుకుని గోవిందయ్య ఇల్లు చేరాడు. వచ్చిన వాళ్ళిద్దర్నీ ముందుగదిలో కూర్చోబెట్టి కబుర్లు ప్రారంభించాడు గోవిందయ్య. అలా చాలాసేపు గడిచాక, “ఏమిటి గోవిందయ్యా! ఆకలి మండిపోతున్నది ఇంకా వంటకాలేదా?” అంటూప్రశ్నించాడు రాధాకృష్ణయ్య.

గోవిందయ్య నొచ్చుకుంటూ, “విందు భోజనంతయారీ కదా, కాస్త ఆలస్యమవుతుంది. ఈ లోగా చెరో లోటా పాలు పుచ్చుకోండి,” అన్నాడు.

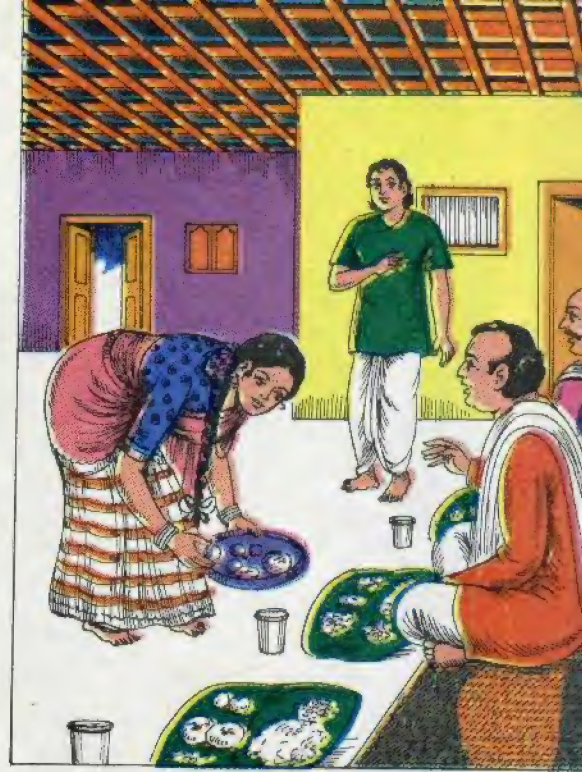
వెంటనే రమేశుడు ఆయన్ను వారిస్తూ, “భోజనానికి ముందు ఏదైనా తినడం గాని, తాగడం గాని నాకు అలవాటు లేదండీ! మామయ్యగారికి కావలిస్తే పాలు తెప్పించి ఇవ్వండి,” అన్నాడు.

రాధాకృష్ణయ్య కూడా మేనల్లుడి మాటలతో కాస్త మొహమాటపడి, “నాకూ ఏమీ వద్దులే!” అనేశాడు. మరొక అరగంట దాటాక భోజనాలకు పిలుపు వచ్చింది. మూడు రకాల తీపి వంటకాలు, మూడు రకాల కారపు వంటలు, కూరలు, పచ్చళ్ళు, అప్పడాలు, వడియాలతో, నిండుగా వున్న మూడు విస్తళ్ళు వాళ్ళకు కనిపించాయి. గోవిందయ్య వాళ్ళిద్దర్నీ కూర్చోమని, తనూ ఒక విస్తరి ముందు కూర్చున్నాడు. రాధాకృష్ణయ్య మిత్రుడి పక్కన చతికిల బడ్డాడు.

అయితే, రమేశుడు మాత్రం కూర్చోకుండా, “పదార్థాలు చాలా ఎక్కువగా వడ్డించారు. అన్నీ తినడం నావల్ల కాదు. ముందే కొన్ని తీసేయ్యమనండి!” అన్నాడు.

“అదేమిటయ్యా? రాళ్ళు తిని అరిగించుకోవలసిన వయసువాడివి!” అంటూ గోవిందయ్య అభ్యంతరం చెప్పబోయాడు.

కాని, రమేశుడు చిరునవ్వు నవ్వి, “మితాహారం తీసుకునే అలవాటు జీర్ణ శక్తిని ఎక్కువకాలం కాపాడుతుంది. ఇది మీకు తెలియని సంగతికాదు,” అన్నాడు.

అప్పుడు గోవిందయ్య చెప్పగా రత్న మాల వచ్చి, రమేశుడి విస్తరిలో కొన్ని పదార్థాలు తీసేసింది. చెప్పినట్టే సమతూకంగా భోంచేస్తూ, ముందుగా భోజనం ముగించాడు రమేశుడు.

భోజనాలయ్యాక గోవిందయ్య, రమేశుడికీ, భుక్తాయాసంతో వగరుస్తున్న రాధాకృష్ణయ్యకూ తమలపాకులు అందిస్తూ, “ఇంతకూ పదార్థాల రుచి నీకు నచ్చినట్టు లేదు!” అన్నాడు రమేశుడితో.

రమేశుడు వెంటనే జవాబు చెప్పడానికి కాస్త మొహమాటపడి, చివరకు మూడు నాలుగు రకాల పదార్థాలు అంత ప్రశస్తంగా లేవనిచెబుతూ, వాటిలో ఏయే మార్పులు చేస్తే బాగుంటుందో కూడా వివరించాడు.

అంతా విని గోవిందయ్య పరమానంద పడుతూ, “రాధాకృష్ణయ్యా, ఈకుర్రవాడే, మాఅమ్మాయికి తగినవాడని సాధువు నా చెవిలో చెబుతున్నాడయ్యా!” అన్నాడు.

రాధాకృష్ణయ్య ఆయాసపడుతూనే, “సాధువు పేరుచెప్పి, నువ్వే ఏదో ఆలోచిస్తున్నావని గ్రహించాను. అదేమిటో చెప్ప ముందు!” అని అడిగాడు.

గోవిందయ్య పెద్దగా నవ్వి, “రాధా కృష్ణయ్యా! నేనుచేసేది మిఠాయిల వ్యాపారమని నీకు తెలుసుగదా! వాటి మధ్య కూర్చుని వ్యాపారం చేసేవాడికి ముఖ్యంగా వుండవలసినవి, చక్కని ఆహారపుటల వాట్లు. అవి మీ మేనల్లుడికున్నవి. అటు వంటివాడు నా వ్యాపారాన్ని అంది పుచ్చు కుంటే, ఇటు రుచికరమైన పదార్థాలను చేయిస్తూ, లాభసాటిగా వ్యాపారం చెయ్య గలడు. అటుదుకాణంలో కూర్చుని చేతి కందినవల్లా తింటూ, ఆరోగ్యం పాడుచేసు కోకుండా వుండనూ గలడు. నాకు నచ్చిన కుర్రవాళ్ళలో, నేను పరీక్షించినది అదే! ఇన్నాళ్ళకు భగవంతుడి దయవల్ల, ఈ రమేశుడు నాకు లభించాడు. ఇంక నా

కూతుర్నీ, వ్యాపారాన్నీ కూడా అతడిచేతుల్లో పెట్టి నిశ్చింతగా బతుకుతాను,” అన్నాడు.

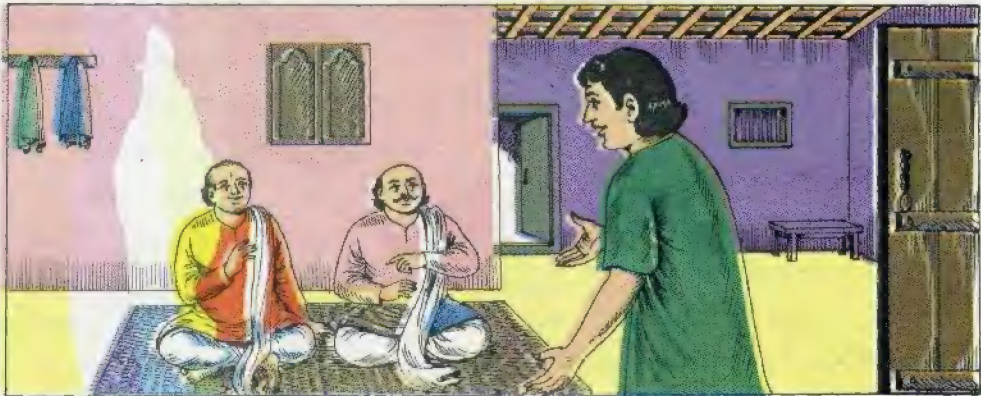
మిత్రుడి మాటలు ఆశ్చర్యంగా విన్న రాధాకృష్ణయ్య, “ఇంతకూ అల్లుడి ఎన్నిక అంతా నీ ఇష్టమేనా! అమ్మాయి అంగీకారం కనుక్కోవద్దా?” అని ప్రశ్నించాడు.

దానికి గోవిందయ్య, “మీ భోజనాలు అయి, మీరు ముందు గదిలో కూర్చున్నప్పుడు, నేను లోపలికి వెళ్ళింది రత్నమాలకు నాఅంగీకారంతెలియజేసి, దాని ఇష్టా ఇష్టాలు కనుక్కుందామనే! నాకూతురుకు ఈసంబంధంఇష్టమే. పోతే, తనకు ఇష్టమో కాదో చెప్పవలసింది అతడే!” అన్నాడు.

రాధాకృష్ణయ్య, మేనల్లుడి కేసి చూసి, “నువ్వేమంటావు?” అని అడిగాడు.

వెంటనే రమేశుడు, “ఎంతయినా ఇట్టే ఆలోచించగల సమర్థులు గోవిందయ్య గారిని కాదని ఎలాఅంటాం,మామయ్యా?” అన్నాడు.

“ఆహా, కాబోయే అల్లుడిచేతే పొగిడించుకుంటున్నావు, తెలివంటే నీదేనయ్యా గోవిందయ్యా!” అంటూ రాధాకృష్ణయ్య నవ్వుతూ మిత్రుణ్ణి అభినందించాడు.

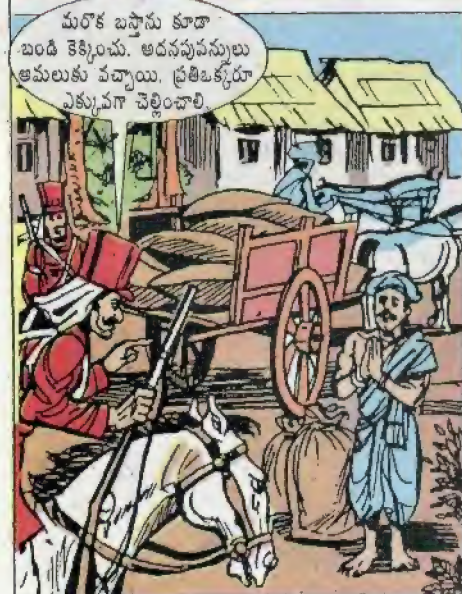
అంగ్లేయులను ఎదిరించిన యోధులు

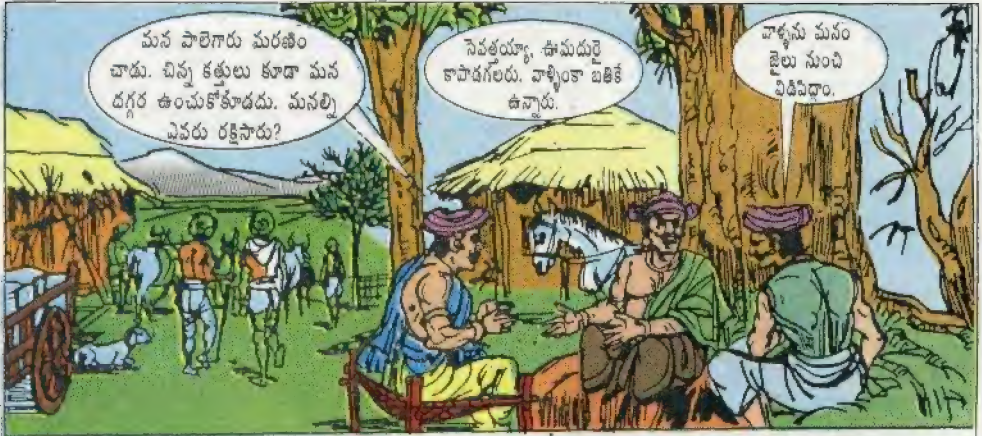
4

పాలెగర్ల తిరుగుబాటు

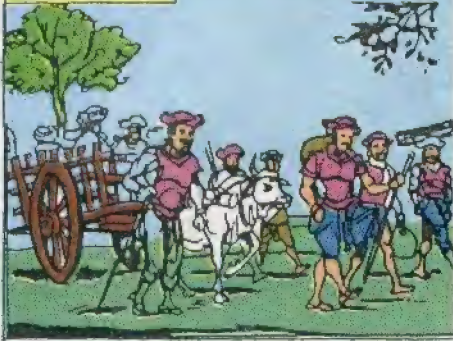
రచన: మీరా ఉగ్రా ♦ చిత్రాలు: గౌతమ్ సేన్

1798 అక్టోబర్ లో పాంచాలన్ కురిచ్చి పాలెగారు
వీరపాండ్య కట్టబొమ్మ నేను ఉరితీసిన తరువాత
కంపెనీ అధికారులు కాస్త ఊరట చెందారు.

వీరపాండ్య కట్టబొమ్మన్ ఇద్దరు సోదరులు, పదిహేను మంది బంధువులు పోలయంకోటలో బందీలుగా ఉన్నారు. పల్లెప్రజలు అక్కడికి చేరారు.

పూజాద్రవ్యాల మోపులలో ఆయుధాలు దాని పంపారు. సూర్యాస్తమయం తరువాత -

చిన్న వ్యాపారుల్లా వేపాలు వేసుకుని

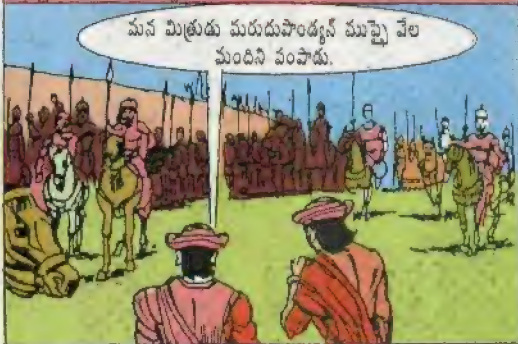
దిగ్గ్రాంతులైన కావలాభటులను సులభంగా లొంగ దీసుకుని, ఖైదీలు తప్పించుకుని పారిపోయారు.

సెవత్రయ్యను పాంచాలన్ కురిచ్చి కొత్త పాలెగా
రుగా ప్రకటించారు. ప్రజలు ఆయన్ను అనుస
రించారు.

శివగంగకు చెందిన మరుదుపాండ్యన్, దిండుగల్ గోపాల
నాయకుడు. మలబారుకు చెందిన కేరళదర్శ మురికందరు
సంస్థానాధీశులు చాళ్ళతో కలిశారు.

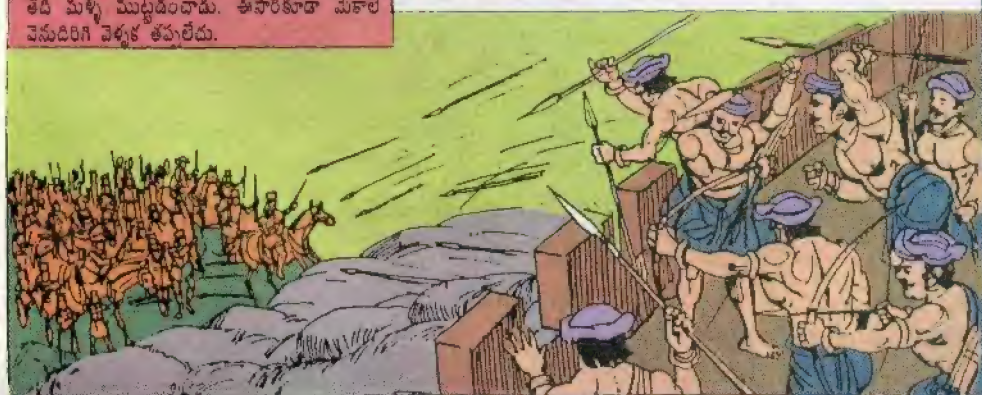

సెవత్రయ్య విజయాలను గురించి వీని ఆశ్చర్యం చెందిన కోటన్ మెకాలే తిరునెల్వేలి
నుంచి బయలుదేరి వెళ్ళి పాంచాలన్ కురిచ్చిని ముట్టడించాడు.

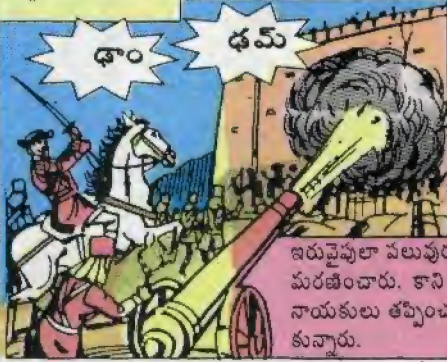

కాని జయించలేకపోయాడు. 1801 మార్చి 31వ
తేదీ మళ్ళీ ముట్టడించాడు. ఈసారికూడా మెకాలే
వెనుదిరిగి వెళ్ళక తప్పలేదు.

ఈమైదులై మనుషులు అచంచలమైన ధైర్యంతో పోరాడారు.
మెకాలే వెనుదిరిగి వెళ్ళాడు.

కొన్ని రోజుల తరువాత జరిగిన మొట్టమొదటి అడ్డుటంట్ జనరల్ అగ్వూ కోట గోడలను కూల్చింది.

ఇరువైపులా పలువురు మరణించారు. కాని నాయకులు తప్పించుకున్నారు.

... వెళ్ళి మరుదుపాండ్యన్ ఇతర సహచరులను కలుసుకున్నాడు. రామనాథపురం, తిరప్పత్తూరు మరికొన్ని కోటలు వాళ్ళ వశమయ్యాయి. జూలైలో ఊమైదురై మదురైను పట్టుకున్నారు..

గెరిల్లా యుద్ధ పద్ధతిలో బ్రిటిష్ వాళ్ళను వేధించసాగాడు.

అదే సమయంలో బ్రిటిష్ వాళ్ళు తమ బలాలను సమీకరించుకుంటూ వచ్చారు...

అహ! తొండమాన్ రాజుకు స్వాగతం! తమ సహాయానికి చాలా కృతజ్ఞతలు.

తంజావూరు రాజు కూడా ఆయుధాలనూ ఇతర సామగ్రినీ పంపుతున్నాడు!

పాలెగార్లు నిర్భయంగా పోరాడేనప్పటికీ, వాళ్ళు అనేక చోట్ల పరాజయం పాలయ్యారు.

పట్టుకోండి!

చంపండి!

మరుదుపాండ్యన్‌ను అతని సోదరుడువెళ్ళయ్ పాండ్యన్‌ను వాళ్ళ కుమారులనూ మమలనూ బంధించి చంపారు. ఆదేవిధంగా గోపాలనాయకుడు వంటి ఎదురు తిరిగిన పాలెగార్లు కూడా హతమయ్యారు. 1801 నవంబర్ 16వ తేదీ సెవత్తయ్య ఊమదురై పాంచాలన్ కురిచ్చిలో మరణింకై పోవడం.

రెండువందలా యాభై సంవత్సరాలు సాగిన పాలెగారు విధానాన్ని రద్దు చేశారు. బ్రిటిష్ మిలిటరీ గౌరవానికి మచ్చ తెస్తుందన్న అనుమానంతో పాంచాలన్ కురిచ్చి పేరును పట్టిక రికార్డులనుంచి తొలగించారు.

మహాభారతం

ఉత్తరుడు కౌరవసేనలను జయించి గోవులను మళ్ళించటానికి సహాయపడిన వాడు ఎవరో దేవుడని విని విరాటరాజు, “నాకు ఇంతమహాపకారంచేసిన ఆ దేవుడు ఎవరో గదా! ఆయనను చూసి, పూజించాలని నాకు కోరికగా ఉన్నది,” అన్నాడు.

దానికి ఉత్తరుడు, “ఆ దేవకుమారుడు అక్కడే అంతర్ధానమయ్యాడు. రేపుగాని, ఎల్లుండి గాని ఆయన మనకు దర్శనమిస్తాడు,” అన్నాడు. ఆ దేవకుమారుడు నవుంసకుడి ఆకారంలో తన ఎదటనే ఉన్న సంగతి విరాటరాజు ఎరగడు.

విరాటుడు అనుమతించిన మీదట అర్జునుడు కురువీరుల తలగుడ్డలను ఉత్తరకు ఇచ్చేశాడు.

తరవాత ఉత్తరుడూ, ధర్మరాజూ, అర్జునుడూ జరగవలసిన దాన్ని గురించి ఏకాంతంగా మాట్లాడుకున్నారు.

ఇది జరిగిన మూడోనాడు పాండవులు అయిదుగురూ, కాలకృత్యాలు తీర్చుకుని, చక్కగా స్నానం చేసి, తెల్లని బట్టలుకట్టుకుని, విరాటుడికొలుపుకూటానికి వచ్చారు. వాళ్ళు రాజులు కూచునే ఆసనాలలో కూర్చున్నారు.

కొంత సేపటికి విరాటుడు రాచకార్యాలు చూడటానికి సభాస్థలానికి వచ్చి, ఉన్నతాసనాలలో కూర్చుని ఉన్న పాండవులను చూసి ఒక్కక్షణం నివ్వెరపోయి, మరుక్షణం ఆగ్రహవేషుడై ధర్మరాజుతో, “ఏమయ్యా, నిన్ను నాతో జూదం ఆడటానికి గదా పెట్టుకున్నాను? సింహాసనం మీద కూర్చున్నావు ఎందుచేత?” అని అడిగాడు.

విరాటుడు పరాచకాలాడుతున్నాడనుకున్నవాడిలాగా అర్జునుడు ఆశ్చర్యం ప్రకటిస్తూ, “రాజా, ఈ మహాత్ముడు

ఇంద్రుడి అర్ధాసనం మీద కూర్చోవటానికి కూడా అర్హుడే. ఈచిన్న గద్దెమీద కూర్చోదగడా? ఈయన ధర్మస్వరూపుడు. మహాబలశాలి. రాజర్షి. మనువులాగా లోకాన్ని రక్షించగలవాడు. ఈయన కురుదేశాన్ని పాలించేటప్పుడు, ఈయన వెనక పదివేల గజ బలమూ, ముప్పైవేల రథాలూ ఉంటాయి. శకుని కర్ణులు అండగా గల దుర్యోధనుడే ఈయన బలాన్ని తలుచుకుని దిగులుపడతాడు. అటువంటి ఈయన ఈ సింహాసనం మీద కూర్చోవటానికి తగడా?” అన్నాడు.

విరాటుడి మాటలకు నివ్వెరపోతూ, “ఈయన కుంతీదేవి పెద్దకొడుకైన ధర్మరాజా? అయితే, ఈయన తమ్ములైన భీష్మార్జున నకులసహదేవు లేరీ? ద్రౌపది ఏదీ?

వారి జాడ ఏమాత్రమూ తెలియ రాలేదే,” అన్నాడు.

దానికి అర్జునుడు, “వల్లవుడనే పేరుతో నీదగ్గర వంటవాడుగా ఉన్నవాడుభీముడు. గంధర్వులను జయించి, ద్రౌపది కోసం సౌగంధిక పుష్పం తెచ్చినవాడు. ఇతనే కీచకుణ్ణి హతమార్చిన గంధర్వుడు. ఆపని మరొకరివల్ల అవుతుందా? నీ గుర్రాలను చూస్తూ వచ్చినవాడు నకులుడు. గోవులను పాలించినవాడు సహదేవుడు. ఈ ఇద్దరూ మహారథులు. నీ సైరంధ్రి ద్రౌపది. నేను అర్జునుణ్ణి. రాజా, నీ చాటున మాకు అజ్ఞాతవాసం సుఖంగా గడిచింది,” అన్నాడు.

పాండవులు ఈ విధంగా బయటపడి పోయిన మీదట ఉత్తరుడు అర్జునుడు యుద్ధంలో చూపిన పరాక్రమాన్ని వర్ణించి చెప్పాడు. అతను అర్జునుణ్ణి గురించి చెబుతూ, “సింహం జింకలను తరిమి చంపినట్టు ఈయన కౌరవ యోధులను వేటాడాడు. ఈమహావీరుడు ఒక్కబాణంతో ఏనుగును చంపటం నేను చూశాను. ఈయన శంఖం పూరించేసరికి శత్రువులతోపాటు, నా చెవులూగడియలు పడి పోయాయి,” అన్నాడు.

అది విని విరాటుడు, “నిజమే. ఇప్పుడు పాండవులను మనం మంచి చేసుకోవాలి. అందుకోసం మన ఉత్తరను అర్జునుడికి ఇచ్చి పెళ్ళి చేస్తాను,” అన్నాడు.

“ముందు మనం పాండవులందరినీ గొప్పగాసన్మానించవలసిఉన్నది,” అన్నాడు ఉత్తరుడు.

దానికి విరాటుడు, “అవును. యుద్ధంలో నేను ఓడిపోయి సుశర్మకు చిక్కినప్పుడు నన్ను విడిపించి, మనకు విజయం సాధించి పెట్టినవాడు భీముడు. పాండవుల సహాయంతోనే మనం గెలిచాం. అందు చేత మనం పాండవులపెద్ద అయిన ధర్మరాజును సుముఖుణ్ణి చేసుకోవాలి. మనం తెలియక ఏమేమో పేలిఉంటాం. అదంతా ధర్మరాజు క్షమించాలి,” అన్నాడు.

ఇలా అని విరాటుడు ధర్మరాజుకు తన రాజ్యం, ఖజానా, రాజధానీలతో సహా సమర్పించి, పాండవులనందరినీ మళ్ళీ మళ్ళీ కౌగలించుకున్నాడు.

తరువాత ఆయన ధర్మరాజుతో, “మీరు క్షేమంగా వనవాసం గడిపి, అమిత కష్టమైన అజ్ఞాతవాసాన్ని గడిపారు. నారాజ్యాన్ని అర్జునుడికి ఉండనివ్వండి. అతనికి నాకూతురైన ఉత్తరను ఇచ్చి పెళ్ళిచేస్తాను,” అన్నాడు.

ధర్మరాజు అర్జునుడి కేసి చూశాడు. అర్జునుడు విరాటుడితో, “రాజా, నీకుమార్తెను నేను కోడలుగా చేసుకుంటాను. మన పంశాలమధ్య ఇలా సంబంధం ఏర్పడటం ఎంతైనా మేలు,” అన్నాడు.

అది విని విరాటుడు ఎక్కడలేని ఆశ్చర్యం కనబరుస్తూ అర్జునుడితో, “నా కుమార్తెను భార్యగా స్వీకరించటానికి అభ్యంతర మేమిటి?” అన్నాడు.

“రాజా, నేను నీ కుమార్తెను చాలా కాలంగా చూస్తున్నాను. ఆమె నన్ను తండ్రిగా చూసుకుంటున్నది. అదీగాక నేను ఆమెకు నాట్యాచార్యుణ్ణి. నా కొడుకు అభిమన్యుడు కృష్ణుడి మేనల్లుడు. చిన్నవాడే అయినా అస్త్రాలు తెలిసిన వీరుడు. నీ కుమార్తెకు తగిన వరుడు,” అన్నాడు అర్జునుడు.

విరాటుడు తృప్తిపడి, “సరే, నీ ఇష్టం ప్రకారమే చేస్తాను. నాతోటి సంబంధం

నీకు అన్ని విధాలా అచ్చివచ్చు గాక!” అన్నాడు.

పెళ్ళి ఎప్పుడు జరగవలసినదీ ధర్మరాజు నిర్ణయించాడు. విరాటుడూ, అర్జునుడూ మొదలైనవారు కృష్ణుడికి కబురు చేశారు.

అజ్ఞాతవాస సంవత్సరం పూర్తికాగానే పాండవులు విరాటనగరం విడిచి, మత్స్య దేశంలోనే ఉపవ్లావ్యం అనే చోటికి మారి, అక్కడ బస చేశారు. అక్కడికి పాండవుల హితులు సైన్యాలతో సహా వచ్చి చేరారు. కాశీరాజు, శైబ్యుడూ చెరోక అక్షోహిణీ సేనతోనూ వచ్చారు. ద్రుపదుడూ, ద్రౌపది కొడుకులైన ఉప పాండవులూ, శిఖండి, ధృష్టద్యుమ్నుడూ ఒక అక్షోహిణీ సేనతో వచ్చారు. విరాటుడు ద్రుపదమహారాజుకు ఎదురువెళ్ళి, పూజించి,

సగౌరవంగా తీసుకువచ్చాడు. ఇలా అనేక మంది రాజులు ఉపవ్లావ్యం చేరారు.

ద్వారక నుంచి అభిమన్యుణ్ణి, ఇంద్ర సేనుడు మొదలైన పాండవ భృత్యులనూ వెంటబెట్టుకుని కృష్ణుడూ, బలరాముడూ, కృతవర్మా, యుయుధానుడూ, సాత్యకీ, అక్రూరుడూ, సాంబుడూ మొదలైనవారు రథాలలో వచ్చి చేరారు.

విరాటుడి ఇంట శంఖాలూ, భేరీలూ మొదలయినవి మోగాయి. అక్కడ విరాటుడు పాండవులను పూజించాడు. తాగటానికి చెరుకురసం అందించారు. సుధేష్ఠ వెంట అంతఃపుర స్త్రీలు చక్కగా అలంకరణలు చేసుకుని, ఉత్తరను పెళ్ళికూతురుగా అలంకరించారు.

ఉత్తరను అభిమన్యుడికి భార్యగా స్వీకరించటానికి అర్జునుడూ, ధర్మరాజూ అంగీకరించిన మీదట వారిద్దరికీ, అర్జునుడు కృష్ణుణ్ణి తన వెంట ఉంచుకుని, వివాహం జరిపించాడు.

అభిమన్యుడి పెళ్ళి జరిగిన మర్నాడు పాండవులు అతిథులందరితోనూ కలిసి విరాటుడి సభాభవనంలో సమావేశమయ్యారు. సభ మధ్య విరాటుడూ, ద్రుపదుడూ, మరి కొందరు వయసు మళ్ళిన రాజులూ కూర్చున్నారు. సభలో వసుదేవుడూ, సాత్యకీ, బలరాముడూ, కృష్ణుడూ, ప్రద్యుమ్నుడూ, సాంబుడూ, అభిమన్యుడూ, ఉపపాండవులూ, పాండవులూ, విరాటుడి కొడుకులూ ఉన్నారు.

కొంతసేపు కబుర్లు చెప్పకున్నాక, కృష్ణుడు అందరినీ ఉద్దేశించి ఇలా అన్నాడు:

“శకుని ఆడిన మాయజూదంలో ఈ ధర్మరాజు ఓడిపోవటమూ, ఇతని రాజ్యాన్ని దుర్యోధనుడు మోసంతో కాజెయ్యటమూ మీ కందరికీ తెలుసు. బల పరాక్రమాలతో రాజ్యం సంపాదించుకోగలిగి ఉండకూడా ఈ పాండవులు మాటకు కట్టుబడి, మహా భయంకరమైన వనవాసం పన్నెం దేళ్ళు చేశారు. అంతకన్నా కూడా కష్టమైనది అజ్ఞాతవాసం. ఇది కూడా వారు జయప్ర దంగా ముగించారు. ఏడాది పాటు వీరు దాస్యంలో గడిపారు. ఇకముందు జరగ వలసినదేమిటో మీరు నిర్ణయించండి. అది ధర్మరాజుకూ, దుర్యోధనుడికీ కూడా నచ్చేదిగానూ, కీర్తికరంగానూ ఉండాలి, ధర్మసమ్మతంగాకూడా ఉండాలి. ఈ ధర్మ రాజు అధర్మంగా స్వర్గాధిపత్యం వచ్చినా పుచ్చుకోడు. ధర్మం ప్రకారం ఒక చిన్న పల్లెను ఏలుకోమన్నా ఏలుకుం టాడు.

ఆయన ఎప్పటికీ ధృతరాష్ట్రుడి కొడుకుల మంచేకోరుతాడు. పాండవులు తమ స్వశక్తి చేత జయించుకున్న రాజ్యాన్నే ఇప్పుడు కోరుతున్నారు. ఉభయ పక్షాలవారూ అన్న దమ్ముల బిడ్డలే గనక ఉభయ పక్షాలకూ మేలు జరిగే మార్గం ఆలోచించండి. దుర్యోధనుడు న్యాయంగా వీరి రాజ్యం వీరికిస్తే సరే, అలాకాక మళ్ళీ మోసానికి దిగితే పాండవులు ధృతరాష్ట్రుడి కొడుకు లను ఒక్కపెట్టున చంపేస్తారు. దుర్యో ధనుడే బలవంతుడనీ, పాండవులు బలహీ నులనీ అనుకో నవసరం లేదు. ఇంతకూ దుర్యోధనుడి అభిప్రాయం ఎలాఉన్నదీ తెలియరాలేదు. అది తెలియకుండా ఏ నిర్ణయంగాని చెయ్యటం సాధ్యం కాదు. కాబట్టి, దుర్యోధనుడి ఉద్దేశం తెలుసుకో వటానికి ఇక్కడి నుంచి ఒక దూతను, కులీనుడూ, జాగరూకుడూ అయిన వాణ్ణి

పంపితే బాగుంటుంది. ఆ దూతవెళ్ళి, దుర్యోధనుడికి తగిన విధంగా చెప్పి, పాండవులకు అర్ధరాజ్యం ఇచ్చేటట్టు ఒప్పించి వస్తాడు గాక!”

తరవాత బలరాముడు కృష్ణుడి అభిప్రాయాన్ని బలపరుస్తూ, “ఇక్కడి నుంచి వెళ్ళే దూత భీష్ముణ్ణి, ధృతరాష్ట్రుణ్ణి, ద్రోణుణ్ణి, అశ్వత్థామనూ, కృపణ్ణి, శకునినీ, ఇతర కౌరవముఖ్యులనూ, కర్ణుణ్ణి కలుసుకుని, వారికి కోపం రాకుండా మంచిగా మాట్లాడి, పని పూర్తి చేసుకురావాలి. నిజానికి శకునితో జూదం ఆడటం ధర్మరాజుదేతప్పు. శకుని పాచికల ఆటలో సాటిలేనివాడు. ధర్మరాజు ఆసభలో ఇంకెవరితో ఆడినా గెలిచి ఉండే వాడే. ఆడినవాడు ఆవేశంకొద్దీ తనకున్న దంతా

పణంగాపెట్టాడు. ఇందులో శకుని చేసిన మోసం ఏమీ లేదు. అందుచేత ఇక్కడి నుంచి వెళ్ళే దూత దుర్యోధనుడి అనుగ్రహం సంపాదించాలి,” అన్నాడు.

బలరాముడిలా అనే సరికి సాత్యకికి అమితమైన ఆగ్రహం కలిగింది. అతను చప్పున లేచి, బలరాముణ్ణి నిందిస్తూ, “నీ అంతరాత్మకు తగినట్టే మాట్లాడావు. అందుచేత నీ మీద నాకు కోపం లేదు. కాని నీ అర్థంలేని మాటలు వింటూకూర్చున్న ఈసభను చూస్తే నాకు మండిపోతున్నది. జూదంలో ప్రావీణ్యం లేని ధర్మరాజు చేతవాళ్ళు బలవంతాన ఆడిస్తే అది వారికి న్యాయమైనగెలుపు ఎలా అయింది? ధర్మరాజు ఇంటికి వారువచ్చి జూదమాడి గెలిస్తే అది న్యాయమైన విజయం అయేది. ఏమైనా, జూదంలో ఓడినందుకు పాండవులు ప్రతిజ్ఞపాలించి వనవాసమూ, అజ్ఞాత వాసమూ చేశారు గద. ఇప్పుడు ధర్మరాజు తన రాజ్యం తానుకోరటానికి యాచించవలసిన పని ఏమిటి? ఏవిధంగానైనా వీళ్ళ రాజ్యం కాజెయ్యాలన్న దురుద్దేశం గల దుర్యోధనాదులు ధర్మమార్గం అవలంబిస్తారనే మాట అబద్ధం. మేమంతా వాళ్ళను హతమార్చి ధర్మరాజుకు రాజ్యాభిషేకం చేస్తాం. ధృతరాష్ట్రుడు జాలి తలించి ఇచ్చే రాజ్యం ధర్మరాజుకు అవసరం లేదు. అయినా ధర్మరాజు అభిప్రాయం తెలుసుకోకుండా ఏమీ చెయ్యవద్దు,” అన్నాడు.

తరవాత ద్రుపదుడు మాట్లాడుతూ, “సాత్యకి చక్కగా చెప్పాడు. మంచి మాట

లకు కరిగి దుర్యోధనుడు రాజ్యం ఇవ్వ
డన్నది నిజం. ధృతరాష్ట్రుడికి తన కొడు
కును శాసించే శక్తి లేదు. భీష్మ ద్రోణులు
దుర్యోధనుణ్ణి అనుసరించవలసిన దుస్థి
తిలో ఉన్నారు. కర్ణుడూ, శకునీ మూర్ఖులై
దుర్యోధనుణ్ణి సేవిస్తున్నారు. మనం పంపే
దూత పని సాధించుకు రావాలంటే
కేవలం మంచిగా మాట్లాడి లాభం లేదని
నా నమ్మకం. మంచిగా మాట్లాడటం
దుర్యోధనుడి దృష్టిలో అశక్తత అవుతుంది.
మనం చేసే ప్రయత్నం చెయ్యాలి. శల్యుణ్ణి,
ధృష్టకేతుణ్ణి, జయత్సేనుణ్ణి, కైకేయు
లనూ, ఇతర రాజులనూ తమ తమ
బలాలతో రమ్మని పంపాలి. దుర్యోధనుడు
కూడా ఆ పనే చేస్తాడు. ముందు అడిగిన
వారికి సహాయం లభిస్తుంది గనక, త్వరగా
సైన్యాల సమీకరణ చూడండి. ఇది
చాలా భారమైన పని. వార్తలు పంపవ
లసిన రాజులు చాలామంది ఉన్నారు.
ఇతను నా పురోహితుడు. వృద్ధుడు,
ధర్మశీలుడు. ఇతనికి ఏం చెప్పాలో
చెప్పి ధృతరాష్ట్రుడి కొలువుకు పంపుదాం,”
అన్నాడు.

కృష్ణుడు చివరకు మాట్లాడుతూ, “ద్రుప
దుడు చెప్పినట్లు చేస్తే పాండవులకు
మేలు కలుగుతుంది. చేసేదానిలో రాజ
నీతి ఉపయోగించాలి. ఇరుపక్షాల వారు
సుఖంగా ఉండగలిగితే మనకు అంతకన్న
కావలసినది లేదు. మనమంతా పెళ్ళికి
వచ్చిన వాళ్ళం. పెళ్ళి సలక్షణంగా జరి
గింది. మన మందరమూ ఇక తిరిగి
మన మన చోట్లకు వెళ్ళిపోవచ్చు. ద్రుప
దుడు వృద్ధుడు. మన కందరికీ గురువు
లాటి వాడు. ధృతరాష్ట్రుడికి పంపదగిన
సందేశం ఏదో ఆయనే చెబితే అక్కడ
భీష్మద్రోణులు మొదలైన వారు ఆద
రిస్తారు. అది మాకందరికీ సమ్మతమే
అవుతుంది. దుర్యోధనుడు ఒక వేళ ఆ
సందేశాన్ని లక్ష్య పెట్టకపోతే, మిగిలిన
రాజులకు వార్త పంపినట్టే నాకు కూడా
పంపండి,” అన్నాడు.

ఇలా అని కృష్ణుడు ద్వాపరకకు తిరుగు
ప్రయాణం అవుతున్నప్పుడు విరాటుడు
అతనికి గౌరవంగా ధన కనక వస్తు
వాహనాలు కానుకగా ఇచ్చి సంతోషంగా
సాగనంపాడు.

చందమామ కబుర్లు

విలక్షణమైన హాటీ

సాధారణంగా దేశ విదేశాల స్థాంపులు, రకరకాల నాణాలు, వింత వింత పోస్ట్ కార్డుల బొమ్మలు, రంగురంగుల చాక్లెట్ కవర్లు సేకరించడం పిల్లలకు హాబీగా ఉంటుంది. అయితే, కేరళరాష్ట్రంలోని

నిలాంబూరుకు చెందిన షమీర్, షహీర్ అనే అన్నదమ్ముల హాటీ చాలా విలక్షణమైనది. నిలాంబూర్ ఏనుగులకు నిలయమైన అడవులకు ప్రసిద్ధి గాంచింది. అడవుల సమీపంలో తిరుగుతూన్న అన్నదమ్ములకు రెండేళ్ళ క్రితం, ఒకనాడు దాదాపు రెండు అడుగుల పొడవున్న పక్షి ఈక ఒకటి కనిపించింది. దానిని ఆసక్తితో ఇంటికి తెచ్చి భద్ర పరచారు. అప్పటినుంచి రకరకాల పక్షుల ఈకలు

సేకరించడం, వాళ్ళకు హాబీగా తయారయింది. నెమళ్ళు, వడ్రంగి పిట్టలు, చిలుకలు, మైనాలు - ఇలా దాదాపు 200 రకాల పక్షుల ఈకలు ఆ సోదరులు సేకరించారు. తల్లి తండ్రులూ, ఉపాధ్యాయులూ వాళ్ళను ప్రోత్సహించడంతో పాటు పక్షుల గురించి తెలుసుకోవడానికి సహాయం చేశారు. రకరకాల పక్షుల, వాటి ఆహారపుటలవాట్లు, జీవన విధానం గురించి వాళ్ళు నోట్స్ తయారు చేశారు. ఈకల సేకరణలో వాళ్ళు సంఖ్య కన్నా వైవిధ్యానికే ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత నిస్తున్నారు. అంటే- విలక్షణమైన వింత పక్షుల ఈకలు సేకరించడం కోసమే వాళ్ళు ప్రయత్నిస్తున్నారు.

బంగారంపై మోజు.

4,93,000 కోట్లరూపాయల విలువచేసే 9,500 టన్నుల బంగారం మనదేశంలో నిలువ ఉన్నది. ఇదంతా నగలరూపంలో మనదేశంలోని సంపన్న కుటుంబాలలో ఉన్నది. ప్రపంచంలో లభించిన బంగారంలో దాదాపు 8 శాతం మనదేశంలోనే ఉన్నది. యేటా 500 టన్నుల బంగారం మన కుటుంబాలకు చేరుతున్నదని ఒక అంచనా. ఇందులో 2 టన్నులు మాత్రమే మన దేశంలోని బంగారు గనుల నుంచి లభించే దయితే, మిగతా విదేశాల నుంచి దిగుమతి చేసుకునే బంగారం!

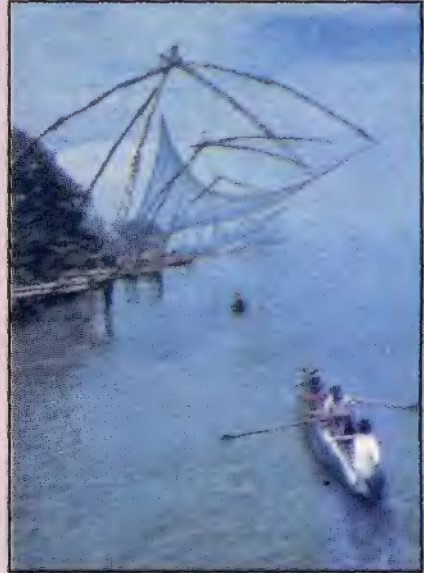
వేలంపాటలో అస్థిపంజరం!

దాదాపు 65,000,000 సంవత్సరాలకు పూర్వం భూమి మీద నివసించిందని విశ్వసించబడే ఒక డైనోజార్ అస్థిపంజరాన్ని అమెరికాలోని దక్షిణ డకోటాలో 1990వ సం॥లో హెడ్రిక్స్ సన్ అనే ఆయన కనుగొన్నాడు. 50 అడుగుల పొడవున్న ఈ అస్థిపంజరం పేరు సూయీ. దీనిని 130 పెట్టెలలో ఇటీవల న్యూయార్క్ కు తెచ్చారు. ఇప్పటి వరకు కనుగొన్న డైనోజార్ అస్థిపంజరాలలో దాదాపు 40 నుంచి 50 శాతం ఎముకలు శిథిలమై ఉన్నాయి. అయితే, సూయీ అస్థిపంజరంలో ఎముకలన్నీ అలాగే ఉన్నాయి. ఇటీవల న్యూయార్క్ లో జరిగిన వేలంపాటలో చికాగో మ్యూజియం యజమాని ఒకరు దీనికి 8,400,000 డాలర్లు (దాదాపు 30 కోట్ల రూపాయలు) చెల్లించుకొన్నారు.

పర్యాటకులనాకర్షించే కొచ్చిన్

పచ్చని చెట్లు చేమలతో, కొండలతో నిండిన దక్షిణ భారత రాష్ట్రమైన కేరళలో ఉన్న కొచ్చిన్ ప్రాచీనమైన చరిత్ర కలిగిన నగరం. చారిత్రక, సాంస్కృతిక వైవిధ్యానికి ఈ నగరం పేరుగాంచింది. ఇక్కడి నుంచి అనేక శతాబ్దాలుగా సువాసన ద్రవ్యాలు, తేయాకు, కాఫీ గింజలు మొదలైన వాటిని ప్రపంచ దేశాలకు ఎగుమతి చేస్తున్నారు. 16వ శతాబ్దంలో కొచ్చిన్ ను మొదట పోర్చుగీసులు ఆక్రమించారు. ఆ తరువాత ఇది డచ్ వాళ్ళ వశమయ్యింది. హార్బర్ సమీపంలో మాటన్ చేరీలో వున్న 'డచ్ వ్యాలన్' ను నిజానికి పోర్చుగీసులే 1557వ సం॥లో నిర్మించారు. అయితే 1663వ సం॥లో డచ్ వాళ్ళు దానిని పునరుద్ధరణ గావించడం వల్ల దాని కాపేరువచ్చింది!

కామన్వెల్త్ దేశాలలోని అతి ప్రాచీనమైన యూదుల ప్రార్థనామందిరం (సినాగోగ్) ఇక్కడ ఉన్నది. దీనిని 1568వ సం॥లో నిర్మించారు. అయితే క్రీ.శ. 1వ శతాబ్దంలోనే రోమన్ వేధింపులకు భయపడి యూదులు, కేరళకు శరణార్థులుగా వచ్చారు.

కొచ్చిన్ లో మాత్రమే చైనాదేశపు చేపలు పట్టే వలలు ఇంకా ఉపయోగంలో ఉన్నాయి. కొచ్చిన్ చుట్టూ చాలా దీవులు ఉన్నాయి. ఈ దీవులను చేరడానికి పడవలు ఉన్నాయి. విల్లింగ్డన్ దీవి సమీపంలో డాల్ఫిన్స్ ఎగిరి పడుతూ ఉంటాయి. అష్టాదశకరమైన వాతావరణంలో వైపిన్ దీవిలో నడవడం హాయి గలిగిస్తుంది. కొచ్చిన్ నగరంలో రైల్వే స్టేషన్, విమాన నిలయం ఉన్నాయి. అయినా అల్లెపీ నుంచి కొబ్బరిచెట్లు కమ్ముకున్న సన్నటి కాలువల గుండా కొచ్చిన్ కు పడవలలో ప్రయాణం చేయడం మరిచిపోలేని ఆనందానుభూతిని కలిగిస్తుంది!

ఏకవీరుడు

ఒకానొకప్పుడు పావన గంగానదీ తీరంలో చిన్నచిన్న రాజ్యాలు చాలా ఉండేవి. అటువంటి ఒక రాజ్యాన్ని హైహయ వంశానికి చెందిన ఏకవీరుడనే యువరాజు పరిపాలిస్తూ ఉండేవాడు.

ఒకనాడాయన వనవిహారం చేస్తూండగా దక్షిణదిశ నుంచి అద్భుత పరిమళం వీచింది. ఆ సువాసన ఎక్కడినుంచివస్తున్నదో వెతుక్కుంటూ బయలుదేరాడాయన. కొంతదూరం వెళ్ళాక ఒక సుందరం సరోవరం కనిపించింది. సరోవరం మధ్య అందమైన శతపత్ర తామరపుష్పం వికసించి ఉన్నది. ఆ సరోవర తీరంలో ఒక యువతి దీనంగా విలపిస్తూ కనిపించింది. యువరాజు ఆమెను సమీపించి కారణం అడిగాడు.

ఆమె పొరుగురాజ్యాన్ని పాలించే రైభ్య మహారాజు కుమారి ఏకావళి చెలికత్తై. రాకుమారి ఏకావళికి తామర పుష్పాలంటే అమితమైన మక్కువ. ఆమెకోసం రాజు అనేక తామరతటాకాలను ఏర్పరచాడు. ఈ సరోవరంలోని దివ్య కుసుమ పరిమళంతో ఆకర్షించబడి రాకుమారి చెలికత్తైతో కలిసి అక్కడికి వచ్చింది. కాలకేతుడనే రాక్షసుడు ఆమెను చూసి, ఆమె అందానికి పరవశుడై తనను పెళ్ళాడమని కోరాడు. ఆమె తిరస్కరించడంతో ఆగ్రహం చెంది, ఆమెను పాతాళగుహలో బంధించాడు. అందుకే ఆమె చెలికత్తై విలపిస్తున్నది.

ఏకవీరుడు పాతాళగుహకు వెళ్ళి, కాలకేతుణ్ణి సంహరించి, యువరాణిని వెంటబెట్టుకుని వచ్చి ఆమెతోండి రైభ్యమహారాజుకు అప్పగించాడు.

రైభ్యమహారాజు ఎంతో ఆనందం చెంది, “యువరాజా! నా కుమార్తెను నీకిచ్చివివాహం చేయాలని నిర్ణయించి, ఆ విషయం నీకు తెలియజేయడానికి నా మంత్రులను పంపాలనుకున్నాను. ఇప్పుడు నా కుమార్తెను స్వయంగా రక్షించి తెచ్చావు కాబట్టి, ఆమెను నువ్వే వివాహమాడాని కోరుతున్నాను,” అన్నాడు.

ఏకవీరుడు సంతోషంగా ఏకావళిని వివాహమాడాడు.

రాజరికపు చిహ్నాలు

మీకు తెలుసా?

మధ్యయుగాలలో రాజకుటుంబాలకు చెందిన యోధులు తమ డాలులమీద అందమైన చిహ్నాలను అమర్చుకునేవారు. వాటిని 'హెరాల్డిక్ డివైసెస్' అనే వాళ్ళు. వీటిని గురించి అధ్యయనం చేసే విభాగాన్ని 'హెరాల్డ్రీ' అని అంటారు. ఈ చిహ్నాలు కేవలం అలంకార ప్రాయ మైనవి మాత్రమే కావు. క్రీ.శ. 1140 ప్రాంతంలో యోధులు వీటిని ధరించడం మొదలుపెట్టారు. ఇవి ఒకతరం నుంచి మరొక తరానికి వంశానుగతంగా వచ్చేవి. కొందరు వీటిని కేవలం డాలుల మీద మాత్రమే కాదు; శిరస్త్రాణాల కుచ్చుల మీద, కవచాలమీద, గుర్రం కళ్ళాల మీద కూడా

అమర్చుకునే వారు. ఆ కాలంలో ఇప్పటిలా యోధులకు ప్రత్యేకమైన ఉడుపులు (యూనిఫార్మాలు) ఉండేవి కావు, కాబట్టి యుద్ధసమయాలలో తమ మిత్రులెవరో, శత్రువులెవరో గుర్తుపట్టడానికి ఈ రాజరికపుచిహ్నాలు ఉపయోగపడేవి!

ఇంద్రధనుస్సు

కార్ల్ లూయిస్

క్రీడాకారుల కుటుంబానికి చెందిన గొప్ప క్రీడాకారుడు కార్ల్ లూయిస్. అతని తండ్రి వ్యాయామ ఉపాధ్యాయుడు. తల్లి, సోదరీ అంతర్జాతీయ క్రీడాకారిణులు. సోదరుడు సోకర్ ఆటగాడు. కార్ల్ లూయిస్ క్రీడాజీవి తండ్రి అనేక ఘన విజయాలు సాధించాడు. 1983వ సం॥లో యు. ఎస్. ఛాంపియన్ షిప్ లో మూడు విజయాలు సాధించాడు. 1984 ఒలింపిక్ క్రీడలలో 100 మీ॥, 200 మీ॥ పరుగు పందాలలో; లాంగ్ జంప్ లో; 4x100 మీ॥ రిలేలో నాలుగు బంగారు పతకాలు గెలుచుకుని ఔస్టి ఓవెన్స్ కు సమఉజ్జీ అయ్యాడు. 1988 సియోల్ ఒలింపిక్స్ లో 100 మీ॥ పరుగు పందెం; లాంగ్ జంప్ లో బంగారుపతకాలను నిలుపుకున్నాడు. లూయిస్ లాంగ్ జంప్ లో అత్యధిక విజయాలు సాధించడంలో ప్రథముడుగా రావడమే కాదు; ప్రపంచ స్థాయిలో కొద్ది దూరాన్ని అత్యధిక వేగంతో పరిగెత్తే 'స్ప్రింటర్'గా కూడా పేరుగాంచాడు.

స్వాతంత్ర్య స్వర్ణోత్సవ సంవత్సర చందమామ కానుక!

ప్రథమ స్వాతంత్ర్య సంగ్రామం

[తాము ఏమి చేయాలి? ఏమి చేయకూడదు? అని నిర్ణయించే అధికారం- వ్యాపారం కోసమని ఎక్కడి నుంచో వచ్చి, రాజ్యాలను ఆక్రమించుకుంటూన్న తెల్లవారికి లేదని భారతీయ ప్రజలు భావించసాగారు. మొదట మీరట్‌లోని సిపాయిలు తిరుగబడి జయించి, ఆ తరువాత ఢిల్లీకి వెళ్ళి కంపెనీ అధికారులను తొలగించారు. ఈ విజయం వేలాది సిపాయిల తిరుగుబాటుకు స్ఫూర్తి నిచ్చింది. నానాసాహెబ్ నాయకత్వంలో కాన్పూరు సిపాయిలు తిరుగుబాటు జరిపి అక్కడి కోటను పట్టుకున్నారు. చాపగా మిగిలిన తెల్లవారిని క్రమంగా అలహాబాదుకు తరలించారు. -తరవాత]

ప్రశాంతమైన సూర్యోదయంవేళ ఝాన్సీ రాజభవనం సమీపంలోని విశాల మైదానంలో ఒక యువకుడు గుర్రపు స్వారి నేర్చుకుంటున్నాడు. ఆ యువకుడికన్నా కాస్త పెద్దవాడైన మరొక యువకుడు గుర్రాన్ని పట్టుకుని పరిగెత్తుతూ అతనికి సాయపడుతున్నాడు. కొంత దూరంలో నిలబడిన సంస్థానాధికారులు కొందరు వారికి ఉత్సాహం కలిగించే విధంగా

హర్షధ్వనాలు చేస్తున్నారు. ఆ దారిన వెళుతూన్న సామాన్య ప్రజలు ఆ దృశ్యాన్ని చూసి ఆనందాశ్చర్యాలుపొందారు. గుర్రపు స్వారి చేస్తున్న యువకుడు ఎవరా అని దగ్గరికి వెళ్ళి పరిశీలనగా చూసి పురుష వేషంలోవున్న తమ రాణి గుర్రపు స్వారి నేర్చుకుంటున్నదని గ్రహించి మురిసి పోయారు. ఝాన్సీ రాణికి గుర్రపు స్వారి నేర్పుతూన్న వాడు పూరీనుంచి వచ్చిన

బ్రాహ్మణ యువకుడు చందన్ హజారీ. ఆ యువకుణ్ణి, ఝాన్సీరాణి లక్ష్మీబాయి బాల్యంనుంచి తోడబుట్టిన అన్నగా భావిస్తున్నది.

కేవలం గుర్రపు స్వారి మాత్రమే కాకుండా ఝాన్సీరాణి గుర్రంపై నుంచే కత్తి యుద్ధం చేయడంలో కొంతసేపు శిక్షణ పొందింది. ఒకచేత్తో కళ్ళెం పట్టుకుని మరోచేత్తో ఆమె మెరుపులా కత్తి తిప్పుడం చూడడానికి వందలాది ప్రజలు గుమిగూడారు. శత్రువులను జయించడానికి తమరాణి స్వయంగా యుద్ధవిద్యలు నేర్చుకోవడం చూసి ఝాన్సీ ప్రజలు, “మహారాణి వర్ధిల్లాలి! మాతల్లి వర్ధిల్లాలి అని ఆవేశంతో నినాదాలు చేశారు.

“ఝాన్సీ వర్ధిల్లాలి! నేను ఉన్నా, లేక పోయినా మన ప్రజల గౌరవం చిరకాలం వర్ధిల్లాలి!” అంటూ లక్ష్మీబాయి ప్రజలను సమీపించింది.

“తల్లీ! మన శత్రువులు ఎంతటి శక్తి వంతులో, మరెంతటి క్రూరులో మేమెరుగుదుము. అయినా, తమరిని రక్షించుకోవడానికి, మన రాజ్యగౌరవం నిలబెట్టడానికి మేము మా చివరి రక్తపుబొట్టును ధారపోయడానికి కూడా సిద్ధంగా ఉన్నాం!” అన్నారు ప్రజలు.

“నా ప్రజల ధైర్యం, నేనెరుగనిది కాదు. మీ అభిమానానికి కృతజ్ఞతలు. భగవంతుడు మిమ్మల్ని రక్షించుగాక!” అంటూ లక్ష్మీబాయి చేయి పైకెత్తింది. ఆ తరవాత ఆమె గుర్రాన్ని వెనక్కు మళ్ళించి రాజభవనంలోకి వెళ్ళింది.

పద్దెనిమిది వందలా యాభై యేడవ సంవత్సరం జూన్ నెలారంభంలో ఇది జరిగింది. ఆ రోజు మధ్యాహ్నం రాజభవనంలో మంత్రులూ, దళనాయకులూ, పురప్రముఖులూ సమావేశమయ్యారు. లక్ష్మీబాయి వారిని ఉద్దేశించి, “కాన్పూరులో యుద్ధం జరుగుతున్నది. నాకు బాల్యంలోనే యుద్ధవిద్యలు నేర్పిన సోదర సమానుడు నానాసాహెబ్ తెల్లవారిపై తిరగబడి యుద్ధం చేస్తున్నాడు. కంపెనీ సైనికులు కోటనుంచి ఎదురొడ్డి పోరాడు తున్నారు. ఏక్షణంలోనైనా బ్రిటిష్ సేనలు ఓడిపోవడం ఖాయం. వాళ్ళు ప్రాణ రక్షణకు మరెక్కడికైనా పారిపోక తప్పదు. మనం కూడా స్వాతంత్ర్యం ప్రకటించు కోవడానికి

కూడా ఇదే సరైన సమయం అని భావిస్తున్నాను. ఈ విషయంగా పెద్దలైన మీ అభిప్రాయం తెలుసుకోగోరుతున్నాను,” అన్నది.

“మహారాణి! మీ అభిప్రాయం సరైనదే. మనం స్వాతంత్ర్యం ప్రకటించుకోవడానికి తగిన తరుణం ఇదే. ఇక్కడున్న బ్రిటిష్ సైనికులు మితిమించిన అహంభావంతో తాగుతూ, జూదమాడుతూ కాలక్షేపం చేస్తున్నారు. కాబట్టి ఇప్పుడు దెబ్బ తీశామంటే దిమ్మర పోతారు!” అన్నాడు ఒక ప్రముఖుడు.

ఆయన అభిప్రాయానికి రాణి మందహాసం చేస్తూ తల వంకించి, ప్రధాన మంత్రి లక్ష్మణరావుకేసి తిరిగి, “బ్రిటిష్ రాజకీయ ప్రతినిధి మేజర్ ఎల్లీస్, దళ

నాయకుడు మేజర్ మారోన్ సమక్షంలోనే నా భర్త కుమారుణ్ణి దత్తత తీసుకున్న విషయం మీరందరూ ఎరిగినదే. ఝాన్సీ రాజ్య వారసుడుగా కుమారుణ్ణి, అతడు యుక్తవయస్కుడు అయ్యేంతవరకు రాజ్య భారం వహించే రక్షకురాలిగా, ఏలికగా నన్ను వాళ్ళుకూడా గుర్తించారు. అయితే ఇప్పుడు దురాశాపరుడైన గవర్నర్ జనరల్ డల్హౌసీ మాటతప్పాడు. దత్తత చేసుకోవడం అంగీకారం కాదని ప్రకటించాడు. మహారాజుగారు కంపెనీని గాని, డల్హౌసీని గాని దత్తత చేసుకుని వుంటే తృప్తి చెంది వుండేవారు! ఇది నమ్మకదోషం. మన స్వాతంత్ర్యం కాపాడుకోవడం మన కర్తవ్యం. అలా అని మనం ఇప్పుడే బ్రిటిష్ వాళ్ళను శిక్షించకూడదు. ఝాన్సీని శాంతియుతంగా వదిలి వెళ్ళడానికి వాళ్ళకొక అవకాశం ఇద్దాం!” అన్నది.

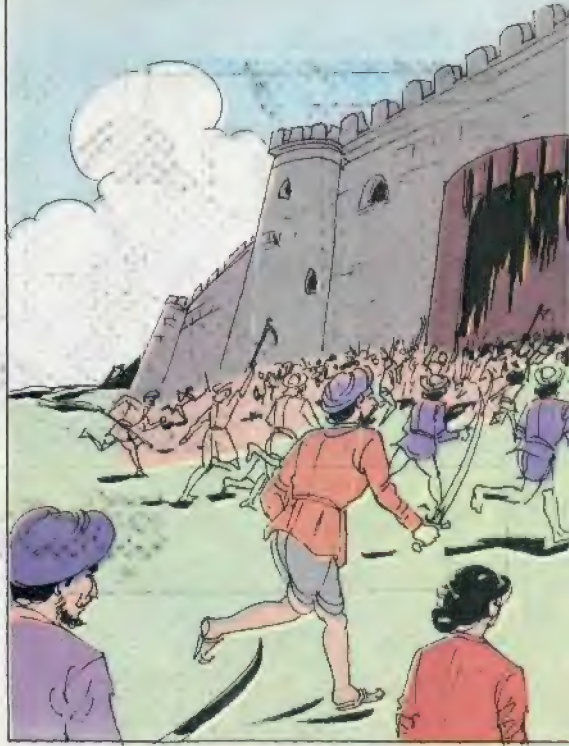
“మహారాణి! మూడేళ్ళ క్రితం ఇక్కడి బ్రిటిష్ అధికారి తమ నేతలకు రాసిన ఉత్తరం నకలు ఇది: “రాణిగారంటే ఇక్కడి ప్రజలకు ఎనలేని గౌరవాదరాలు ఉన్నాయి. ఆమె తన కుమారుడి ప్రతినిధిగా సమర్థవంతంగా రాజ్యపాలన సాగిస్తూ ప్రజలందరి మన్ననలనూ చూరగొన్న మహిళ!” మొన్న అలా అన్న వాళ్ళే ఇప్పుడిలా ఎదురు తిరగడం వాళ్ళ దురాశకు తార్కాణం. రాజ్యపాలనకు రాణి అర్హురాలు కాదనడం మరీ విడ్డూరం!” అన్నాడు ప్రధానమంత్రి ఆవేశంగా.

“వాళ్ళు తెలిసి చేసినా, తెలియక చేసినా, దాని పర్యవసానాలను అనుభ

వించితీరాలి. ప్రధానమంత్రి! ఈవిషయం వాళ్ళకు నిర్వృంద్యంగా తెలియచేస్తూ రేపే మన రాయబారులను పంపండి. ఆ తరవాత జరుగవలసిన పనుల గురించి ఆలోచిద్దాం!” అన్నది రాణి.

“చిత్తం, మహారాణీ!” అంటూ ప్రధాన మంత్రి లేచి నిలబడ్డాడు. ఆనాటి సభ ముగిసింది.

మరునాడే ప్రధానమంత్రి ఒకలేఖ రాసి రాయబారులచేతికిచ్చి బ్రిటిష్ ప్రతినిధి దగ్గరికి పంపాడు. ఆ లేఖ సారాంశం ఇది: “రూస్సీ స్వతంత్ర రాజ్యం! దానిని వశపరుచుకున్నామన్న భ్రమలో కంపెనీ ఉన్నట్టయితే, ఆ భ్రమ నుంచి బయట పడడానికి ఇదే చక్కని అవకాశం. మీరి క్కడ మా అతిథులుగానో, మిత్రులుగానో లేరు. మా ప్రజలను పీడిస్తున్నారు. సర్వ హక్కులు గల రూస్సీ రాజ్యాన్ని వదిలి మీరు ఈ క్షణమే వెళ్ళిపోవాలని కోరుతున్నాము. లేకుంటే దారుణ పర్యవసానాలను ఎదుర్కోవలసి వుంటుంది. మీ సైనికులు మా అమాయక ప్రజలను దారుణంగా హింసించిన సంగతి మేము మరిచిపోలేదు. ఆ సంగతి మీరూ మరిచి పోకూడదు. మా ప్రజలను మీరు దోచుకుని హింసించారు. ఎందరి ప్రాణాలనో బలిగొన్నారు. మేము మీపై యుద్ధం ప్రకటించిన క్షణమే మీ చేత బాధలు అనుభవించిన మా ప్రజలు మీపై ప్రతీకారకాంక్షతో విరుచుకు పడగలరు. దానిని మేముకూడా ఆపలేము. కాబట్టి వారి ఆగ్రహానికి గురికాకుండా ఈక్షణమే

రూస్సీని వదిలి వెళ్ళడం మీకు క్షేమం!”

ఈసందేశం రూస్సీలోని బ్రిటిష్ అధికారులను ఆశ్చర్యపరచింది. అయినా శిక్షణ లేని మామూలు ప్రజలు, శిక్షణ పొందిన తమ సైనికులనేమీ చేయజాలరని ఉదాసీనం చూపారు. పైగా, కంపెనీ రూస్సీనికలుపుకున్నప్పుడే రూస్సీ సైన్యం కూడా రద్దు చేయబడింది.

ప్రధానమంత్రి హెచ్చరికను పెడచెవిని పెట్టిన బ్రిటిష్ సేనల మీద, రాణిగారి ఆజ్ఞ ప్రకారం, మాజీ సైనిక దళనాయకుల నాయకత్వంలో రూస్సీ ప్రజలు కంపెనీ కోటను ముట్టడించారు. కాలాఖాన్, మహమ్మద్ హుస్సేన్ అనే మాజీ రూస్సీ సైనికాధికారుల నాయకత్వంలో ఎంతో శిక్షణ పొందిన సైనికుల్లా, రూస్సీ

ప్రజలు ఒక్కమొడిగా కోటమీదికిరావడం చూసి, బ్రిటిష్ సైనికులు దిగ్భ్రాంతి చెందారు.

“పరమ రాక్షసుడైన నీల్ నాయకత్వంలో మన ఇళ్ళను దోచుకుని తగుల బెట్టిన కిరాతకులువీళ్ళే!” అంటూకొందరు కేకలు పెడుతూ ముందుకు ఉరికారు.

“మన అన్నదమ్ములను హతమార్చిన దుర్మార్గులువీళ్ళే!” అంటూ మరి కొందరు తెల్లవారిమీద కత్తులు దూశారు.

ఈస్ట్ ఇండియా కంపెనీ కోటమీద రూన్సీ పతాకం ఎగురవేసేలోగా దాదాపు డెబ్బైఅయిదుమంది ఆంగ్లేయులు హతులయ్యారు!

రూన్సీ విజయం ఇతర సంస్థానాలు ఎదురు తిరగడానికి. మరింత ప్రేరణ కలిగించింది.

రూన్సీలో జరిగిన తిరుగుబాటు వార్త జూన్ ఎనిమిదవ తేదీ సాగర్కు చేరింది. దాంతో పాటు లలిత్ పూర్లో బాన్సుర్ రాజా పెద్ద సైన్యాన్ని సమీకరించినట్టు తెలిసింది. షాఘడ్ రాజా కూడా బ్రిటిష్ అధికారులతో యుద్ధానికి సన్నద్ధుడ

య్యాడు. కొద్దిరోజుల్లోనే నర్మదానదికి ఉత్తర ప్రాంతమంతా తిరుగుబాటుకు సిద్ధమయింది. బాన్సుర్ రాజా లలిత్ పూర్ను పట్టుకుని, అక్కడి తెల్లవారిని ఖైదుచేశాడు. లలిత్ పూర్ను విడిపించడానికి మేజర్ గాసెన్ నాయకత్వంలో సాగర్ నుంచి బయలుదేరిన సైన్యం రాజా సేనలు అడ్డుపడడంతో మాల్టోన్ ను దాట లేకపోయాయి. రాజా సైనికులు, గాసెన్ సైనికులు చేతులు కలపడంతో ఇరవై అయిదవతేదీ గాసెన్ సైనికులు బహిరంగంగా ఎదురు తిరిగారు. ఆ సమయం లోనే బాన్సుర్ రాజా ఖైదు చేసిన అధికారులనూ, స్త్రీలనూ సాగర్కు వెళ్ళడానికి అనుమతించాడు. అయినా వాళ్ళను మార్గమధ్యంలో షాఘడ్ రాజా పట్టి బంధించాడు. మూడు నెలలు ఖైదీలుగా వుంచి ఆ తరువాత సాగర్కు వెళ్ళిపోనిచ్చాడు. ఇంత జరిగినప్పటికీ ఈ ప్రాంతాలలో ఏ ఒక్కచోట కూడా బ్రిటిష్ అధికారులను విచక్షణా రహితంగా చంపడం అన్నది జరగకపోవడం హర్షించతగ్గ విశేషం! - (ఇంకావుంది)

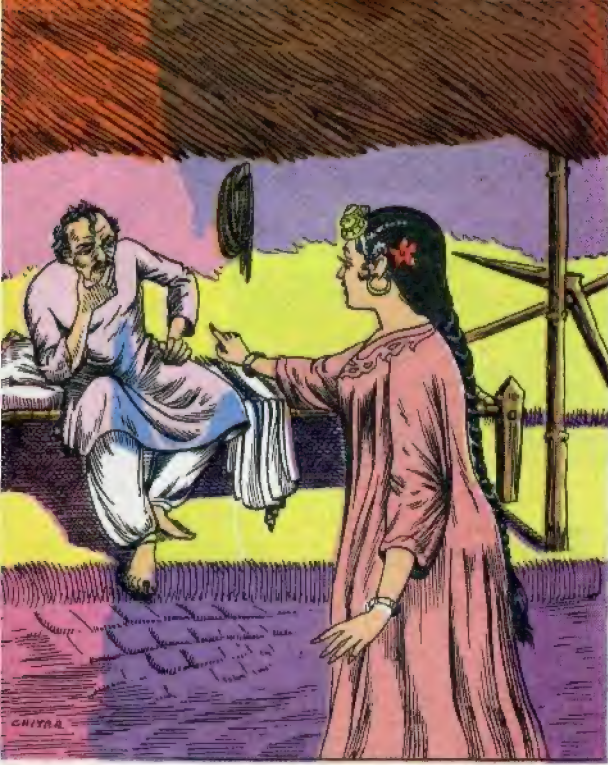
పెళ్ళిమాటలు

చాలావందల ఏళ్ళక్రితం కాశ్మీరుదేశం లోని ఒక నగరం సమీపంలో ఒక కొండ గుట్ట మీద ఒక రాక్షసుడు పెద్ద భవంతి కట్టుకుని నివసిస్తూ ఉండేవాడు. అప్పట్లో అలాటి రాక్షసులు ప్రపంచమంతా అక్కడక్కడా ఉండేవారు. రాక్షసులకు మెదడు చిన్నదయినా విపరీతమైన బలం ఉండటంచేత, వాళ్ళు మామూలు మనుషులను భయపెట్టి, దౌర్జన్యంచేసి శ్రమలేని, జీవితాలుగడుపుతూ, ఎదురులేకుండా, ఎవరికీ భయపడకుండా జీవించ గలిగేవాళ్ళు. ఎవరన్నా బుద్ధి తక్కువచేత రాక్షసులను ఎదిరించినట్టయితే వాళ్ళకు ఆయువు చెల్లి పోయేది. క్రమంగా ఈ రాక్షసులు ఒక్కొక్కరే అంతరించి పోయారు. వారిని నిర్మూలించినది చాలావరకు యుక్తిపరులే.

ఈ కాశ్మీరు రాక్షసుడు దౌర్జన్యంతో చుట్టుపక్కల వాళ్ళను బెదిరించి, దోచి

అంతులేని బంగారమూ, వస్తువులూ సంపాదించాడు. ఈ రాక్షసుడు లోకులను కొల్లగొట్టినా, అప్పుడప్పుడూ మనుషులను చంపినా నగరవాసులకు అంతబాధ కలగలేదుగాని, వాడు వున్నట్టుండి నగరంలోకి వచ్చి, “మీ అమ్మాయిని నాకిచ్చి పెళ్ళి చెయ్యండి,” అని ఎవరినో ఒకరిని కోరేవాడు. ఇవ్వమనడానికిలేక పెళ్ళి చేస్తే, ఆ పెళ్ళాం ఎంతోకాలం బతికేది కాదు. రాక్షసుడు మరొక పెళ్ళాం కోసం వచ్చేవాడు. ఇది నగరంలో వాళ్ళకు, అందులోనూ ప్రత్యేకించి పెళ్ళి కాని కన్యలకు, పెద్ద పేడ అయికూర్చున్నది.

ఈ విధంగా ఇరవైనలుగురు భార్యలను పోగొట్టుకున్న అనంతరం రాక్షసుడు ఇరవై అయిదోసారి పెళ్ళాడగోరి నగరానికి బయలుదేరాడు. ఒక పేద రైతు పొలంలో పని చేసుకుంటున్నాడు. రాక్షసుడు ఆ రైతును

సమీపించి, “నాకు మీ అమ్మాయి నిచ్చి పెళ్ళిచెయ్యి,” అన్నాడు. రైతుకు మతిపోయింది. అతనికి మల్లిక అనే ఒక కూతురున్నది. ఆ పిల్లకు పెళ్ళి ఈడువచ్చి కొంతకాలమయింది. కాని పేదవాడు కావటంచేత తండ్రి మల్లికకు ఇప్పటిదాకా పెళ్ళి చేయలేకపోయాడు.

“నేను ఎల్లుండి రాత్రి మీ ఇంటికి భోజనానికి వస్తున్నాను. అప్పుడు పెళ్ళి మాటలు మాట్లాడుకుందాం,” అని చెప్పి రాక్షసుడు తన ఇంటికి వెళ్ళిపోయాడు.

రైతు ఇంటికి వచ్చి రాక్షసుడన్నది చెప్పినప్పుడు మల్లిక ఏమాత్రమూ కలవరపడలేదు. “నేను చెప్పినట్టుచేసి, అనమన్నట్టు అను. రాక్షసుడు మన సంబంధం వదులుకోవచ్చు, ఒక వేళ వదులుకోక

పోయినా నీ దరిద్రం తీరిపోవటం మాత్రం ఖాయం,” అన్నదామె తండ్రితో.

మల్లిక సలహాపైన ఆమె తండ్రి తన దగ్గర ఉన్న డబ్బుంతా ఖర్చుచేసి బోలెడన్ని వంట కుందేళ్ళనూ, ఒక పీపా ద్రాక్షసారా యినీ సంపాదించాడు. మల్లిక ఇరుగు పొరుగు ఇళ్ళకు వెళ్ళి, వందలకొద్దీ నేత బట్టలను అరువుతెచ్చి, వాటిని గోడలవెంబడి అరలలో పేర్చిపెట్టింది. రాక్షసుడు భోజనానికి వచ్చేరోజున, పెద్ద అండానిండా కుందేళ్ళ మాంసం ఇగురు రుచిగాచేసింది. రాక్షసుడు భోజనానికి కూర్చునే చోట ఒక పక్కన కూర అండా, రెండో పక్కన సారాపీపా ఏర్పాటు చేసింది.

రాక్షసుడు వచ్చాడు, భోజనానికి కూర్చున్నాడు. కూర దివ్యంగా ఉన్నది.

“నాకోసం, పాపం, మీకుచాలా ఖర్చయి ఉండాలి, నేను కాస్త తిండిపుష్టిగలవాణ్ణి, భోజన ప్రియుణ్ణి కూడానూ,” అన్నాడు రాక్షసుడు.

“దానిదేముందిలేండి? ఎలకలున్నంత కాలమూ ఖర్చేముంటుంది? ఎలకలు చాలకపోతే పిండి కొంచెం జాస్తి చేస్తే సరిపోయే,” అన్నది మల్లిక.

“ఎలకలతో ఇంత రుచిగా వండావా? నేను కట్టుకున్న తప్పుడుముండల్లో ఒక్క తెకూడా ఎలకలను వండిన పాపాన పోలేదంటే నమ్ము,” అన్నాడు రాక్షసుడు, తన కాబోయే భార్య పొదుపును మనసులో మెచ్చుకుంటూ. వాడు పైకి, “నీకు నేత కూడా వచ్చుననుకుంటాను?” అన్నాడు.

మల్లిక తనచేతిగుడ్డ పట్టుకున్న చెయ్యి బారచాచి, “ఇదంతా నేను కిందటి నెల వడికి తయారు చేసినదే,” అని చెప్పింది. ఆమె చెయ్యి, చుట్టూ అమర్చిన బట్టల దొంతర్లకేసి చాచి ఉండటంచేత ఆ బట్టలన్నీ మల్లికే వడికి, నేసిందనుకున్నాడు రాక్షసుడు. వాడికి మల్లిక మీద కలిగిన సద్భావం రెట్టింపయింది. వాడు తినటం పూర్తిచేసి సారా ఒకలోటాడు తాగి, “చాలా బాగుంది. దీనికైనా డబ్బు బాగా ఖర్చు అయి ఉండాలే?” అన్నాడు రైతుతో.

“ఖర్చేముందీ? కుళ్ళిపోయిన పళ్ళు సారా తీయటానికితప్ప మరెందుకూ పనికి రావుగా. దాని విషయం మామల్లికే చూసు కుంటుంది,” అన్నాడు రైతు.

“కుళ్ళిన పళ్ళనుంచి ఇంత మంచి సారా వస్తుందని నాకు తెలియనే తెలియదు. మేం వాటిని పండులకు వేస్తాం. మల్లిక కాపరానికి వచ్చాక ఆ పద్ధతి మార్పించేస్తాను. మీరు కట్నం ఏపాటి ఇవ్వబోతున్నారు?” అన్నాడు రాక్షసుడు.

“మల్లికే పెద్దకట్నం. ఇంక వేరే కట్నం కూడానా? అది కాపరానికి వెళ్ళిపోతేనాకు చాలా నష్టం వస్తుంది. అందుచేత దాన్ని చేసుకోబోయేవాడు నాకేపెద్దమొత్తం ఇవ్వ వలసిఉంటుంది. ఈ వూరి పెద్ద పావుకారు భార్య పోయిందిగా? మళ్ళీ పెళ్ళి చేసు కుందామన్న ఆలోచనలో ఉన్నాడు. మల్లిక నిస్తే, కోరినంత ఇస్తానని అక్కడా అక్కడా అన్నాడు కూడానూ,” అన్నాడు రైతు.

రాక్షసుడికి కోపంవచ్చి, “నాతోనే అంటున్నావా ఈ మాట? నేను నీకూతుర్ని

బలవంతాన ఎత్తుకుపోయి పెళ్ళాడితే నన్ను నువ్వు ఆపగలవా?” అన్నాడు.

“అంటే, మీకు మల్లిక సంగతి ఏమీ తెలీదన్నమాట. అది మహా మకురుమనిషి. మొండికేసిందంటే, ముక్కలుముక్కలుగా నరికినా సరే ఏ పనీ చేయదు, మంచిగా దానిచేత పనులు చేయించుకోవలసిందే గాని,” అన్నాడు రైతు.

“సరే, సరే,” అంటూ రాక్షసుడుతాను రైతుకు ఇవ్వాలనుకున్న మొత్తం చెప్పాడు. “చాలదు. దానికి రెండింతలైతేనే పని జరుగుతుంది,” అన్నాడు రైతు.

రాక్షసుడు ఆలోచించాడు. మల్లిక కోసం తాను ఇచ్చేది తిండికిందా, తాగుడు కిందా త్వరలోనే అదా అయిపోతుంది. ఎంత ఇచ్చినా నష్టం ఉండదు. ఇలా

అనుకుని రాక్షసుడు తాను మొదట ఇస్తానన్న దానికి, రైతు అడిగినదానికి మధ్యగా ఇంకో మొత్తం చెప్పాడు. రైతు రాజీపడి ఒప్పుకున్నాడు. అతను యావజ్జీవమూ సుఖంగా బతకటానికా డబ్బు చాలును.

“సరే, రేపు ఆ డబ్బు తెచ్చి ఇచ్చి మల్లికతో మాట్లాడండి. అది ఇప్పుడు పడుకుని నిద్రపోతున్నది,” అన్నాడు రైతు.

మర్నాడు ఉదయం రాక్షసుడు సంచీలో డబ్బు తెచ్చి రైతుకిచ్చాడు. మల్లిక వాడితో మాట్లాడుతూ, “నన్ను పెళ్ళిచేసుకునేవాడు నా కోరికలు రెండు చెల్లించాలి. కావరం పొదుపుగా జరగ గలందులకు నాకొక కొత్తిల్లు, నేను చెప్పిన మోస్తరుగా కట్టించి ఇవ్వాలి. రెండోదేమంటే, ముసలమ్మ బాతుల ఈకలు పీకేటప్పుడు తాజా ఈక

లతో నాకొక పరుపు తయారుకావాలి. నేను సుఖంగా నిద్రపోనిదే, కష్టించి పని చెయ్యలేను,” అన్నది.

“ఇంకా సగానట్రా అడగలేదు, నయం,” అనుకున్నాడు రాక్షసుడు. మళ్ళీ మనుషులను పెట్టి కట్టిస్తే కూలి డబ్బులు దండగ అని, రాక్షసుడు మల్లిక కోరిన ఇంటిని, ఆమె చెప్పే విధంగా తానే కట్టాడు.

ఇంతలో శితాకాలం వచ్చింది. మల్లిక పరుపు కోసం గుడ్డను సంచీరూపంలో తయారుచేసి, మంచు పడటం కోసం వేచి ఉన్నది. మంచు పడటం ప్రారంభం కాగానే ఆ ప్రాంతాలవాళ్ళు, “ముసలమ్మ బాతుల ఈకలు పీకుతున్నది,” అంటారు.

త్వరలోనే మంచుకూడా పడసాగింది.

“బాతు ఈకలు రాలుతున్నాయి. ఏరుదువు గానీ రా,” అని మల్లిక రాక్షసుడికి కబురు చేసింది. వాడు వచ్చి, మంచు పడుతూం డటం చూసి, “ఎలా ఏరటం?” అన్నాడు.

“మందమతీ, పార తీసుకొచ్చి ఈకలు ఎత్తి నాసంచీలో వెయ్యి,” అన్నది మల్లిక.

రాక్షసుడు మంచును పారతో ఎత్తి పరుపు సంచీలో వేస్తుంటే సగానికి సగం అప్పటి కప్పుడే కరిగిపోతూ వచ్చింది. ఎలాగైతే నేం, సాయంకాల మయ్యేటప్పటికి సంచీ నిండింది. మల్లిక సంచీ మూతి కుట్టేసి, ఆ మంచు పరుపు మీద దుప్పట్లు పరిచి, “ఈ రాత్రికి దీని మీదనే పడుకుని ఎంత సుఖంగా ఉంటుందో చూడు. రేపుమనం పెళ్ళాడేద్దాం,” అన్నది.

అలిసిఉన్న రాక్షసుడు ఆ మంచు పరుపు మీద పడుకున్నాడు. వాడు

ఎంత ప్రయత్నించినా ఒంటికి వెచ్చదనం మటుకు కలగలేదు. పరుపుమీద పరిచిన దుప్పట్లు తడిగా ఉన్నట్టుకూడా వాడికి తోచింది.

మర్నాడు తెల్లవారి లేచేసరికి రాక్షసుడి శరీర మంతా తీవ్రంగా బాధపెడుతున్నది. ఎముకల దగ్గర నుంచీ సలుపుతున్నాయి. కదలటానికి కూడా వాడికి తగని బాధగా ఉన్నది. పరుపేమో సగం కరిగి పోయింది.

“లాభంలేదు. మల్లిక సమర్థురాలే గాని, ఇటువంటి పరుపు మీద పడుకుంటే నాకు చావు తప్పదు,” అనుకుని రాక్షసుడు ఇంటికి వెళ్ళిపోయాడు. మల్లిక వచ్చి, “పెళ్ళి చేసుకుందాం పట్టు,” అంటుందేమో నని వాడికి హడలు పుట్టుకొచ్చింది

రాక్షసుడు వెళ్ళిపోయాడని తెలియగానే మల్లిక రాక్షసుడి ఇంటికి తన తండ్రిని పంపింది. రైతురాక్షసుడి ఇంటికి వెళ్ళి, పెళ్ళి కూతురు కనిపెట్టుకుని ఉన్నదని లోపలికి కబురు చేశాడు.

“నాకు ఒంట్లో బాగాలేదు. పెళ్ళాడలేనని చెప్పు,” అని రాక్షసుడు రైతుకు తననొకరు ద్వారా జవాబు పంపాడు.

ఆ నొకరు తిరిగి వచ్చి, “వాళ్ళమ్మాయికి ఆశాభంగం కలిగించినందుకు పరిహారం ఏమిచ్చుకుంటావో అడగమంటున్నాడు రైతు,” అన్నాడు.

“కట్నం ముందుగానే ఇస్తే, ఈకల పరుపిస్తే. ఇంకేం కావాలి?” అన్నాడు రాక్షసుడు.

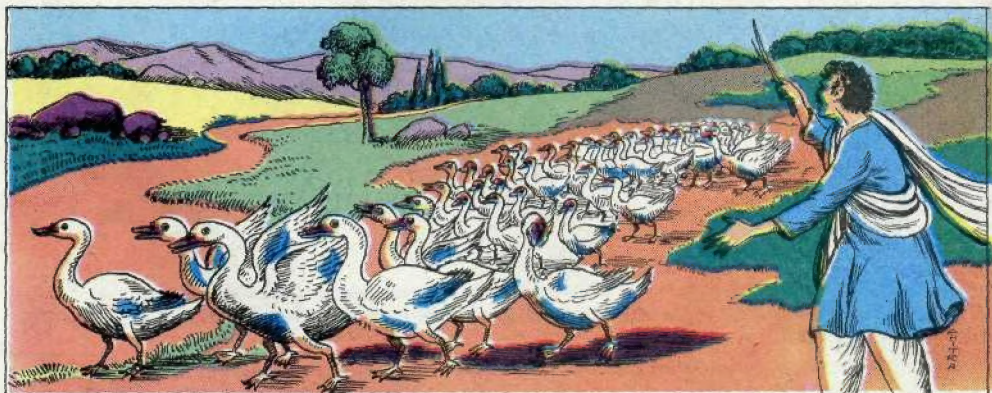
“నువ్వు ఈకల పరుపును అప్పచ్చిలా చేశావుట. ఇంకొన్ని బాతు ఈకలు ఏరి పెట్టాలిట,” అన్నాడు నొకరు తిరిగివచ్చి.

“మన దొడ్లో ఉన్న బాతులన్నిటినీ తోలు కుపోయి ఏగంగలోనన్నా దూకమను. మారు మాట్లాడితే విరుచుకు తింటానని చెప్పు,” అన్నాడు రాక్షసుడు తన నొకరుతో.

ఈ మాట రైతు చెవినపడిన మరుక్షణం అతను బయలుదేరి, వెళుతూ వెళుతూ రాక్షసుడిబాతులన్నిటినీ తోలుకుపోయాడు.

రాక్షసుడు ఈకలపరుపు దెబ్బ నుంచి తిరిగి కోలుకోలేలేదు. వాడికెవరి అమ్మాయిని పెళ్ళాడతానని కూడా అనలేదు.

మల్లిక మాత్రం రాక్షసుడి డబ్బుతో స్థితిమంతురాలై, తనకు తగిన భర్తను సంపాదించుకుని, సుఖంగా జీవించింది.

ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ : : బహుమానం రు. 100/-

ఈ పోటీల వ్యాఖ్యలు 1998 ఫిబ్రవరి నెల సంచికలో ప్రకటింపబడును.

MAHANTESH C. MORABAD

MAHANTESH C. MORABAD

* పై ఫోటోలకు సరియైన వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలో గానీ, చిన్న వాక్యంలో గానీ కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం ఉండాలి.) * డిసెంబర్ నెల 25వ తేదీలోగా, వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. * మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా ఉన్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 100/-లు బహుమానం. * వ్యాఖ్యలు రెండూ పొట్టుకార్డు పైప రాసి, ఈ అడ్రసుకు పంపాలి:

చందమామ ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, చెన్నయ్- 600 026

అక్టోబర్ నెల పోటీ ఫలితాలు

మొదటి ఫోటో : అడుకునే వేళ!

రెండవ ఫోటో : అడ్డుపెట్ట నేల?

పంపినవారు : శ్రీమతి ఎమ్. భానుద్రయ, W/o ఎమ్. భానుమూర్తి

682/B, రోడ్ నెం-10, వైదేహినగర్, వనస్థలిపురం, హైదరాబాద్ -500 070

చందమామ

ఇండియాలో సంవత్సర చందా : రూ. 72-00

చందా పంపవలసిన చిరునామా :

డాల్ఫిన్ ఏజన్సీస్, చందమామ బిల్డింగ్స్, వడవళని, చెన్నయ్ - 600 026

Printed by B.V. REDDI at Prasad Process Private Ltd., Chandamama Buildings, Chennai - 600 026 (India) and Published by B. VISHWANATHA REDDI on behalf of CHANDAMAMA PUBLICATIONS, 188, N.S.K. Salai, Vadapalani, Chennai - 600 026 (India) Editor : NAGI REDDI

The stories, articles and designs contained herein are exclusive property of the Publishers and copying or adapting them in any manner will be dealt with according to law.

THE MOST ENDEARING GIFT YOU CAN THINK OF
FOR YOUR NEAR AND DEAR WHO IS FAR AWAY

CHANDAMAMA

**Give him the magazine in the language of his choice—
Assamese, Bengali, English, Gujarati, Hindi, Kannada,
Malayalam, Marathi, Oriya, Sanskrit, Tamil or Telugu
—and let him enjoy the warmth of home away from home.**

Subscription Rates (Yearly)

AUSTRALIA, JAPAN, MALAYSIA & SRI LANKA

By Sea mail Rs. 129.00 By Air mail Rs. 276.00

**FRANCE, SINGAPORE, U.K., U.S.A.,
WEST GERMANY & OTHER COUNTRIES**

By Sea mail Rs. 135.00 By Air mail Rs. 276.00

**Send your remittance by Demand Draft or Money Order favouring
'Chandamama Publications' to:**

**CIRCULATION MANAGER CHANDAMAMA PUBLICATIONS CHANDAMAMA BUILDINGS
VADAPALANI CHENNAI - 600 026**

మరవద్దు ఆ 'జీ' తత్వం ఎప్పుడూ మనం... జీవితాంతం

PARLE

జీవిత పరమార్థం ఇదేలే ఇదే

జీవితంలోని యీ దారుల్లో వేసే ప్రతి అడుగు వరిక్షే నిజానికి. ఏ చారుల్ని అనునరిస్తాం, వేటినుంచి విముఖులమౌతాం అనేదే మన వ్యక్తిత్వానికి గుర్తు. ఏదీ కోరకుండా, ఏమీ ఆశించకుండా, ఎవరికైనా తోడ్పడటం. నిజానికి నిజాయితీగా బతకడం అంటే యిదే. మరవద్దు ఆ 'జీ' తత్వం మనం... ఎప్పుడూ మనం, జీవిత పరమార్థం ఇదేలే ఇదే. ఏళ్ళుతరబడిన భారతదేశంలో అన్నింటికన్న ఎక్కువగా కోరుకుంటున్న విన్నెట్.

• రుచికరం, నిజంగా శక్తిమయం. •